

**CONTRIBUȚII ÎN LEGĂTURĂ CU
VILLAE RUSTICAE DESCOPERITE PE
TERITORIUL DACIEI MERIDIONALE
(SEC. II-III p. Chr.)**

Dr. Livian RĂDOESCU
Universitatea „Constantin Brâncuși” din
Târgu-Jiu

Dr. Dumitru HORTOPAN
Muzeul județean Gorj „Alexandru
Ștefulescu”

Rezumat

În urma cuceririi Daciei și transformării acesteia în provincie imperială, viața social-economică cunoaște profunde mutații în toate domeniile de activitate. Perfecționarea uneltelor, implantarea unor noi metode de prelucrare a pământului ce au avut drept urmare sporirea și diversificarea producției, sunt rezultatul adoptării modului de viață roman de la începutul secolului al II-lea. Cu toate că întreaga producție economică a provinciei a atins un nivel superior, baza acesteia a constituit-o agricultura. Declararea întregului pământ *ager publicus* și apariția marii proprietăți funciare (*villa rustica*) sunt doar câteva dintre formele de manifestare a elementului roman la nord de Dunăre care își va pune amprenta în mod vizibil asupra evoluției ulterioare a provinciei imperiale.

Cuvinte cheie: Dacia meridională, agricultura, *ager publicus*, *villa rustica*, mod de viață roman

După constituirea provinciei Dacia s-au produs o serie de modificări substanțiale și în regimul proprietății funciare. Din nefericire, până în prezent, nu sunt indicii certe în legătură cu distribuția proprietății în Dacia romană, dar prin extrapolare, se pot realiza analogii cu realitățile constatate în alte provincii.

După anul 106 p. Chr., întregul teritoriu anexat de Roma la nordul Dunării a devenit *ager publicus* de care împăratul

**CONTRIBUTIONS REGARDING THE
VILLAE RUSTICAE DISCOVERED ON
THE TERRITORY OF SOUTHERN
DACIA (2nd - 3rd centuries A.C.)**

PhD Livian RĂDOESCU
„Constantin Brâncuși” University of Târgu-
Jiu

PhD Dumitru HORTOPAN
Gorj County Museum „Alexandru
Ștefulescu”

Abstract

As a result of Dacia conquest and its transformation in imperial province, the social-economic life underwent deep mutations in all the fields of activity. Tools improvement, the implantation of new methods of land growing that lead to production increase and diversification, are the result of adopting the Roman way of life at the beginning of the 2nd century. Despite the fact that the entire economic production of the province had reached an upper level, its basis was agriculture. The declaration of the entire land as *ager publicus* and the appearance of the great land property (*villa rustica*) are only some of the expression forms of the Roman element north from the Danube that will leave a visible mark on the further evolution of the imperial province.

Key words: Southern Dacia, agriculture, *ager publicus*, *villa rustica*, Roman way of living

After the incorporation of Dacia several substantial alterations occurred in the status of land property as well. Unfortunately, up to now, there are no specific clues regarding the property distribution in Roman Dacia, but, by extrapolation, analogies can be made with the realities discovered in other provinces.

After year 106 A.C., the entire territory annexed by Rome at the north of the Danube

dispunea, în concordanță cu tradiția constituțională imperială, în numele poporului roman¹. Acesta a fost măsurat și cadastrat pentru a putea fi împărțit (*adsignatio*) și grevat impozitelor. Minele, salinele, carierele, pășunile și o parte a terenurilor arabile fertile au fost trecute în proprietatea împăratului (*patrimonium Caesaris*) al căror venit revenea fîscului imperial. Orașele (*colonia* și *municipia*) dispuneau de teritoriile lor aferente. Spre deosebire de spațiul intracarpatic, în Dacia Meridională cele două orașe ale sale cu rang de *colonia* (Romula și Drobeta) nu au primit *ius Italicum* și prin urmare nici categoria juridică de *ager privatum iure Quiritum* nu a existat². Legiunilor și unităților militare auxiliare le-au fost alocate teritorii proprii (*teritoria legionis, prata legionis*). Loturi importante și de calitate din *ager publicus* au intrat în posesia veteranilor și a cetățenilor romani care le dețineau cu titlul de *ager viritim adsignatus*. O altă parte din pământ a fost atribuită peregrinilor cu titlul de *ager privatus ex iure peregrinus*. Terenurile rămase libere puteau fi arendate ca *agri vectigales* de către autohtoni.

Până de curând se accepta teza că în provincia Dacia nu este confirmată existența nărilor latifundii, ci doar a proprietăților mici și mijlocii³. Într-un studiu⁴ relativ recent, I. Piso admite prezența unor mari proprietăți funciare disparate, aflate în teritoriul unor orașe care aparțineau aristocrației municipale.

Din a doua jumătate a secolului al II-lea p.Chr. au luat amploare proprietățile de tip *villa rustica*, unități economice independente în cadrul cărora în funcție de condițiile geoclimatice se desfășurau activități mixte, agro-pastorale și chiar meșteșugărești⁵. Noțiunea de *villa rustica* se adresează unui ansamblu constructiv ridicat în mediul rural roman alcătuit din locuința proprietarului, pavilioanele personalului auxiliar și anexe care aveau o destinație condiționată de tipul principal de activitate pe care îl dezvoltă ferma respectivă (magazii, depozite, grajduri, etc.).

Villa rustica reprezintă o adaptare a forului urban în mediul rural.

became *ager publicus* available to the emperor in accordance with the imperial constitutional tradition, in the name of the Roman people¹⁹². It was measured and surveyed and valued in order to be divided (*adsignatio*) and entailed to taxes. Mines, salt mines, quarries, pasturelands and part of the fertile arable lands passed to the emperor's property (*patrimonium Caesaris*) whose income was taken by the imperial treasury. Towns (*colonia* and *municipia*) had their related territories. Unlike the space between the Carpathians, in Southern Dacia, its two towns that had the title of *colonia* (Romula and Drobeta) did not receive *ius Italicum* and neither the juridical category of *ager privatum iure Quiritum* existed¹⁹³. The legions and auxiliary military units were given their own lands (*teritoria legionis, prata legionis*). Important qualitative strips of lands of *ager publicus* entered the possession of old campaigners and Roman citizens that owned them with the title of *ager viritim adsignatus*. Another part of the land was given to pilgrims with the title of *ager privatus ex iure peregrinus*. The other lands could be leased as *agri vectigales* by aborigines.

Until now we have accepted the thesis that there is no confirmation of the existence of great landed property in Dacia province, but only of small and middle properties¹⁹⁴. In a relatively recent study¹⁹⁵, I. Piso accepts the presence of some dissimilar great landed properties, in some towns that belonged to the town aristocracy.

Starting with the second half of the 2nd century A.C. *villa rustica* type properties began to increase, independent economic units where, depending on the geoclimatic conditions, mixed activities were developed, agricultural and pastoral and even artisan's handmade activities¹⁹⁶. The notion of *villa rustica* addresses to a high constructive group within the Roman rural environment, consisting of the landlord's house, auxiliary personnel's pavilions and outbuildings whose existence was conditioned by the main type of activity that the farm was developing

Din punct de vedere al dimensiunilor⁶ proprietății, *villae-le rusticae* se încadrează în categoria fermelor mici (10-80 *jugera*), mijlocii (80-500 *jugera*) și mari (peste 500 *jugera*).

Plecând de la regimul administrativ și organizarea interioară se grupează în *villae rusticae* rezidențiale, coordonate direct de către proprietar, *villae rusticae* administrate prin intermediari, sclavi sau liberi și *villae rusticae* atribuite în arendă unor particulari, mai ales liberților⁷.

De asemenea, din punct de vedere structural și arhitectural, *villae-le rusticae* aparțin următoarelor tipuri: ferme care aveau curte interioară, ferma ale căror camere erau dispuse pe marginile unui coridor și ferme cu incintă și clădiri răspândite în interiorul acesteia⁸.

Realitățile geo-climatice au impus și tipul principal de activitate economică pe care se concentra *villa rustica*: cultivarea plantelor, creșterea animalelor sau producția meșteșugărească. Însă, chiar dacă în lumea romană se întâlnesc ferme care au dezvoltat doar o anumită latură economică, în principiu, activitatea acestora era mixtă.

În spațiul intracarpatic s-au descoperit și investigat pe parcursul mai multor campanii arheologice numeroase *villae rusticae* ce au constituit obiectul unor interesante studii⁹.

În Dacia meridională, în stadiul actual al cercetărilor, doar ferma de la Gârla Mare¹⁰ este cercetată sistematic. În rest, pentru identificarea acestui tip de așezare s-a apelat la informații epigrafice al căror conținut doar sugerează existența lor, descoperiri întâmplătoare și cercetări de teren preliminare. Acestea au scos la lumină structuri de zidărie, elemente de arhitectură (coloane, capiteluri, arhitrave etc.), ceramică, monede, materiale de construcție etc.

În paginile următoare vom prezenta un repertoriu al *villae-lor rusticae* identificate până în prezent în Dacia meridională (pl. I):

(warehouses, storage facilities, stables, etc.).

Villa rustica is an adjustment of urban comfort in the rural environment.

From the point of view of property's sizes¹⁹⁷, *villae rusticae* can be included in the category of small farms (10-80 *jugera*), middle (80-500 *jugera*) and large (over 500 *jugera*).

Starting from the administrative status and interior organization, they are grouped into residential *villae rusticae* directly coordinated by the landlord, *villae rusticae* administered through intermediaries, slaves or enfranchised Roman slaves and *villae rusticae* leased to private persons, especially to enfranchised Roman slaves¹⁹⁸.

Also, from the structural and architectural point of view, *villae rusticae* belong to the following types: farms with interior courtyard, farms whose rooms were located on the sides of a corridor and farms with houses and buildings spread inside them¹⁹⁹.

Geo-climatic realities also established the main type of economic activity that *villa rustica* was focused on: plant growing, animal breeding or handmade production. But, even if in the Roman world we can meet farms that developed a certain economic aspect, their activity was mainly mixed.

Numerous *villae rusticae* were discovered and investigated in the space between the Carpathians during several archaeological campaigns, *villae rusticae* that were the subject of interesting studies²⁰⁰.

In Southern Dacia, in the current stage of researches, only the farm from Gârla Mare²⁰¹ is systematically investigated. For the rest of them, for identifying this type of settlement, epigraphic information was used and its content suggests only their existence, incidental discoveries and preliminary field researches. They have revealed masonry structures, architectural elements (columns, capitals, architraves etc.), ceramic, coins, building materials etc.

1. **Afumați** (com. Afumați, jud. Dolj).

La sfârșitul veacului al XIX-lea s-a descoperit într-un mormânt din necropola tumulară situată în vecinătatea gării o inscripție¹¹ funerară dedicată de *C. Quintinius* fiului său, *C. Quintinius Iunior*. Probabil, în zonă a existat o *villa rustica*.

2. **Amărăștii de Sus** (com. Amărăștii de Sus, jud. Dolj).

Pe teritoriul acestei localități au fost sesizate urmele a două așezări de tip *villa rustica*.

În zona sediului fostei C.A.P. s-au identificat fragmente de ziduri, ceramică, monede și o statueta din marmură care îl înfățișează pe *Iupiter Dolichenus*¹².

Din punctul *Siliștea Veche*¹³ s-a recuperat, la sfârșitul veacului al XIX-lea, o cantitate mare de cărămidă folosită la ridicarea casei parohiale.

3. **Balotești** (com. Izvoru Bârzii, jud. Mehedinți).

Către sfârșitul veacului al XIX-lea, în punctul *Martalogi*¹⁴, situat pe malul drept al pârâului Topolnița, au fost sesizate elemente de zidărie romană, ceramică fragmentară, monede și morminte. Aici s-au executat și „săpături” arheologice descoperindu-se, se pare, urmele unui templu și câteva morminte realizate din cărămidă. Probabil, din acest punct provine inscripția funerară care amintește de *Iulius Herculanus* precum și alte monumente care se află la schitul Topolnița.

4. **Barza** (com. Dănești, jud. Gorj).

În punctul *La Bădești*¹⁵ s-au identificat urmele unei construcții compartimentate, unelte din bronz și fier, topoare de fier și tuburi mari din ceramică. În vecinătatea pârâului Șasa care trece prin satul Barza s-a descoperit un tezaur monetar imperial. Clădirea aparține unei *villa rustica*.

5. **Băbiciu** (com. Băbiciu, jud. Olt).

În teritoriul acestei localități, lângă râul Olt, s-au observat urme de ziduri¹⁶ care nu este exclus să fi aparținut unei *villa rustica*.

6. **Bechet** (com. Bechet, jud. Dolj).

„Cercetări” ilegale întreprinse în perioada interbelică au scos la lumină vase

The following pages are a repertoire of the *villae rusticate* identified up to now in Southern Dacia (pl. I):

1. **Afumați** (Afumați commune, Dolj county).

At the end of the 19th century in a grave a funerary inscription was found from the tumular necropolis located near the train station²⁰² dedicated by *C. Quintinius* to his son, *C. Quintinius Iunior*. Probably there was a *villae rusticae* in the area.

2. **Amărăștii de Sus** (Amărăștii de Sus commune, Dolj county).

In this locality, they found the traces of two settlements similar to *villa rustica*.

In the area of the former C.A.P. they found fragments of walls, ceramics, coins and a marble statue representing *Iupiter Dolichenus*²⁰³.

At the point *Siliștea Veche*²⁰⁴ at the end of the 19th century, a large amount of brick was recovered, used for building the parish house.

3. **Balotești** (Izvoru Bârzii commune, Mehedinți county).

Towards the end of the 19th century, in *Martalogi*²⁰⁵, located on the right side of Topolnița brook, they found elements of Roman masonry, fragmentary ceramics, coins and graves. In this place, archaeological diggings were made and they apparently discovered the traces of a temple a several graves made of brick. This is probably the point where the funerary inscription comes from, which reminds us of *Iulius Herculanus* as well as other monuments from Topolnița hermitage.

4. **Barza** (Dănești commune, Gorj county).

In *La Bădești*²⁰⁶ they identified the traces of a divided building, bronze and iron tools, iron axes and big ceramic tubes. Near Sasa brook, through Barza village, an imperial monetary treasury was found. The building belongs to a *villa rustica*.

5. **Băbiciu** (Băbiciu commune, Olt county).

In this locality, near Olt river, there were traces of walls²⁰⁷ which is not excluded to

ceramice, monede și fragmente sculpturale¹⁷.

7. **Bistreț** (com. Burila Mare, jud. Mehedinți).

În apropierea podului de peste *Pârâul lui Nițu* au fost observate urme de mortar și numeroase fragmente ceramice provenind de la vase, cărămizi, țigle și tuburi.¹⁸

8. **Bistrița** (com. Hinova, jud. Mehedinți)

În punctul *Șoava*¹⁹, situat în apropierea pârâului Mojia s-au descoperit urmele unui zid, monede, cărămizi, țigle, olane și vase ceramice fragmentare. Tot de aici, provine și un relief votiv al Cavalerului trac închinat de *Aurelius Gratinianus*. În această zonă, probabil, a existat o *villa rustica* care se afla în vecinătatea Drobetei.

9. **Bobu** (com. Scoarța, jud. Gorj).

În punctul *Ghețaria lui Berbec* situat în apropierea pârâului Blahnița s-au descoperit o stelă funerară și monede de bronz²⁰.

10. **Borăscu** (com. Borăscu, jud. Gorj).

În punctul *Seliștea* au fost semnalate urme de ziduri, cărămizi și emisiuni monetare de la Traianus și Antoninus Pius.²¹

11. **Botoșești-Paia** (com. Botoșești, jud.)

În punctul *Fața Poștei*²² la 3 km nord de valea râului Baia a fost observată o cantitate mare de ceramică romană, fragmentară care provenea de la materiale de construcție și vase de diferite forme. În aceeași zonă s-a descoperit o statueta de bronz a zeului *Mercur* și un fragment de relief votiv din marmură închinat lui *Mithras* de un anume *Val(erius)*. Tot aici s-a găsit și un edificiu pavat cu mozaic²³. D. Tudor considera că *Admutrium*-ul de pe *Tabula Peutingeriana* este identic cu localitatea Botoșești-Paia de astăzi²⁴.

12. **Brastavățu** (com. Brastavățu, jud. Olt)

În zona de nord a satului, în vecinătatea bălții Crușov și a drumului roman s-au descoperit urme de ziduri, doi lei sculptați în rocă de calcar și un basorelief care înfățișează

have belonged to a *villa rustica*.

6. **Bechet** (Bechet commune, Dolj county).

Illegal "researches" made during the interwar period revealed ceramic vessels, coins and sculptural fragments²⁰⁸.

7. **Bistreț** (Burila Mare commune, Mehedinți county).

Near the bridge over *Nițu's Brook* they noticed traces of mortar and numerous ceramic fragments coming from vessels, bricks, tiles and tubes.²⁰⁹

8. **Bistrița** (Hinova commune, Mehedinți county)

In *Șoava*²¹⁰, located near Mojia brook, they discovered the traces of a wall, coins, bricks, tiles, and fragmentary ceramic vessels. This is also the place of a votive portrait of the Thracian Knight dedicated by *Aurelius Gratinianus*. In this area, there was probably *villa rustica* which was near Drobeta.

Bobu (Scoarța commune, Gorj county).

In *Ghețaria lui Berbec* located near Blahnița brook, they discovered a funerary stele and bronze coins²¹¹.

10. **Borăscu** (Borăscu commune, Gorj county).

In *Seliștea* they found traces of walls, bricks and monetary emissions from Traianus and Antoninus Pius.²¹²

11. **Botoșești-Paia** (Botoșești commune, Dolj county)

In *Fața Poștei*²¹³ 3 km north from Baia river valley a large amount of Roman fragmentary ceramics was found, coming from building materials and vessels of various shapes. In the same area, a bronze statue of god *Mercur* was found along with a votive relief fragment made of marble dedicated to *Mithras* by a certain *Val(erius)*. An edifice paved with mosaic was found here as well²¹⁴. D. Tudor considered that the *Admutrium* from *Tabula Peutingeriana* is identical with today's Botoșești-Paia²¹⁵.

12. **Brastavățu** (Brastavățu commune, Olt county)

In the north of the village, near Crusov

capul unui taur.²⁵ Din teritoriul acestei localități provin mai multe monede romane care se păstrau într-o colecție particulară.

13. Brâncoveni (com, Brâncoveni, jud.

La vest de șoseaua Caracal – Găneasa, pe o suprafață de cca. 1 ha s-a observat o cantitate mare de ceramică provenind de la cărămizi și vase²⁶.

14. Brezuica (com. Gostavățu, jud. Olt).

În partea de sud a satului, datorită eroziunii râului Olt au ieșit la lumină fundațiile unui edificiu²⁷ roman care avea în componența sa coloane, baze, sculpturi și inscripții. Au fost salvate un fragment de arhitravă sculptată în piatră de calcar cu flori de acant și astragale (pl. 9/3), un prag de ușă și o balama. În această zonă a fost o *villa rustica* situat în apropierea drumului roman Romula-Islaz.

15. Bucovicior (com. Vela, jud. Dolj)

În partea de nord a satului în punctul *La Ududoaie*²⁸ s-a reperat multă ceramică de epocă romană. În aceeași zonă s-a găsit și un relief fragmentar din marmură care îl înfățișează pe zeul *Silvanus*.

16. Caracal (oraș Caracal, jud. Olt)

În zona unde se află fosta stațiune de cercetări viticole, lângă drumul roman Romula-Sucidava s-au sesizat urmele unei *villa rustica*²⁹. De aici s-au recuperat fragmente de cărămizi, țigle, vase ceramice și piese din bronz.

17. Cartiu (com. Turcinești, jud. Gorj)

În teritoriul acestei localități s-au observat urme de ziduri și monede³⁰.

18. Celei (oraș Corabia jud. Olt)

Existența cu certitudine a unei *villa rustica* în teritoriul Sucidavei este documentată de o inscripție funerară, din nefericire fragmentară, prin care defunctul lasă ca moștenire o suprafață de 2 iugăre cultivată cu vie și o clădire, condiționându-le de îngrijirea mormântului său³¹.

Tot de la Sucidava provine o altă inscripție³² funerară ridicată de *Caius Crispinus Firmus*, veteran al Legiunii I Italica, soției sale, *Aurelia Severa* și

pond and the Roman road, they found traces of wall, two lions sculpted in limestone rock and a bas-relief with the face of a bull.²¹⁶ This is the origin territory of several Roman coins preserved in a private collection.

13. Brâncoveni (com, Brâncoveni, Olt county)

West from Caracal – Găneasa road, on a surface of approximately 1 ha a large amount of ceramics was noticed coming from bricks and vessels²¹⁷.

14. Brezuica (Gostavățu commune, Olt county).

In the southern part of the village, because of Olt river erosion, the foundations of a Roman edifice were revealed²¹⁸ consisting of columns, bases, sculptures and inscriptions. They saved a fragment of architrave sculpted in limestone rock (pl. 9/3), a doorstep and a hinge. In this area there was a *villa rustica* located near the Roman road Romula-Islaz.

15. Bucovicior (Vela commune, Dolj county)

In the northern side of the village at *La Ududoaie*²¹⁹ a lot of ceramics from the Roman age was found. In the same area there was a fragmentary relief made of marble portraying god *Silvanus*.

16. Caracal (Caracal, Olt county)

In the area where there is the former station of viticultural researches, near the Roman road Romula-Sucidava they found the traces of a *villa rustica*²²⁰. They recovered fragments of bricks, tiles, ceramic vessels and bronze pieces.

17. Cartiu (Turcinești commune, Gorj county)

Traces of walls and coins were found in this locality²²¹.

18. Celei (Corabia Olt county)

The certain existence of a *villa rustica* in the territory of Sucidava is documented by a funerary inscription, unfortunately fragmentary, through which the dead man left an inheritance of surface cultivated with vineyard and a building conditioning them by the care of his grave²²².

nepoților, *Aurelius* și *Primilla*. Originar din provincia Pamphylia, *C. Crispinus Firmus*, după lăsarea la vatră s-a retras de la Novae la Sucidava unde, probabil, era proprietarul unei *villa rustica*. De altfel, D. Tudor³³ opina că o mare parte a veteranilor menționați în inscripții erau proprietari de *villa rustica*.

La circa 1 km vest de fortificația romano-bizantină s-au observat urme de ziduri și fragmente ceramice³⁴.

19. Cerneți (com. Șimian, jud. Mehedinți)

În punctul *Moara Mănescului*³⁵ s-au depistat urme de zidărie și ceramică romană fragmentară. De aici, se pare, provine și o inscripție funerară care amintește de *Varius Maro*³⁶. Acesta era, probabil, proprietarul *villa-ei rustica*. Nu este exclus ca un alt monument funerar care o menționează pe *Antonia Calliste*³⁷ să aibă aceeași origine.

20. Cilieni (com. Cilieni, jud. Olt).

Pe teritoriul acestei localități s-au găsit urme a două *villae rusticae*.

Astfel, la 6 km vest de sat, către Vișina Veche, au fost observate urme de ziduri³⁸ care ar fi putut aparține unei ferme romane.

În apropierea șoselei care leagă Corabia de Cilieni s-au descoperit cu ocazia unor lucrări agricole urme de ziduri, cărămizi, țigle fragmentare și un cuptor pentru ars ceramica³⁹.

21. Ciovârnașani (com. Sisești, jud. Mehedinți)

Pe raza acestei localități s-a descoperit un mormânt realizat din cărămizi care a conținut un bogat inventar funerar⁴⁰. Din același loc provine și un monument funerar care avea sculptat pe fronton o coroană.

22. Corabia (oraș Corabia, jud. Olt)

În nordul orașului Corabia, în punctul *Valea Seacă*⁴¹ s-au descoperit cărămizi și țigle romane precum și o cantitate mare de vase ceramice fragmentare remarcându-se un gât de amforă cu *titulus pictus*. Probabil, aici a existat o *villa rustica*.

23. Covei (com. Afumați, jud. Dolj).

În partea de sud a grajdurilor fostei

Another funerary inscription comes also from Sucidava²²³ made by *Caius Crispinus Firmus*, an old campaigner from the 1st Legion Italica, to his wife veteran, *Aurelia Severa* and his grandchildren, *Aurelius* and *Primilla*. Originating from the province of Pamphylia, *C. Crispinus Firmus*, after his retirement went to Novae la Sucidava where he probably owned a *villa rustica*. As a matter of fact, D. Tudor²²⁴ thought that a large part of the old campaigners mentioned in inscriptions were owners of *villa rustica*.

Approximately 1 km west from the Roman – Byzantine fortification, traces of walls and ceramic fragments could be seen²²⁵.

19. Cerneți (Șimian commune, Mehedinți county)

In point *Moara Mănescului*²²⁶ there were found traces of masonry and fragmentary Roman ceramics. This is apparently the originating place of a funerary inscription which reminds us of *Varius Maro*²²⁷. He was probably the owner of the *villa rustica*. It is not excluded that another funerary monument mentioning *Antonia Calliste*²²⁸ have the same origin.

20. Cilieni (Cilieni commune, Olt county).

Traces of two *villa rustica* were found in this place.

Therefore, 6 km west from the village, towards Vișina Veche, traces of walls were seen²²⁹ that could have belonged to a Roman farm.

Near the road that connects Corabia and Cilieni, as a result of agricultural works, they found traces of walls, bricks, fragmentary tiles and an oven for burning ceramics²³⁰.

21. Ciovârnașani (Sisești commune, Mehedinți county)

In this locality there was a grave made of bricks which contained a rich funerary inventory²³¹. This is also the place of a funerary monument which had a crown sculpted on the front side.

22. Corabia (town of Corabia, Olt

C.A.P. au fost sesizate la suprafață fragmente de cărămizi și vase ceramice pe o arie considerabilă⁴². Tot de aici provin și câteva monede romane.

24. Crăguiești (com. Crăguiești, jud. Mehedinți).

Cercetările arheologice întreprinse în punctul *La Curele*⁴³ (pl. II) situat în zona sudică a satului, pe malul stâng al pârâului Coșuștița au evidențiat existența unei clădiri cu fundație din piatră de râu legată cu pământ și prevăzută cu o anexă. În interiorul anexei, care era adosată clădirii, pe o arie de 5m² s-a găsit o cantitate apreciabilă de semințe carbonizate. Materialul arheologic recuperat este reprezentat de numeroase cărămizi, țigle, olane și vase ceramice fragmentare. De altfel, în această zonă a localității s-au observat foarte multe materiale de construcții și fragmente de vase ceramice. Fără îndoială că aici a fost o *villa rustica*.

25. Dâlma (com. Bala, jud. Mehedinți).

În punctul *Vârful Popii*⁴⁴ situat în dealul Vâlculeștilor s-au depistat urme de ziduri, monede și o necropolă de unde provine un monument funerar care aparține lui *Dasas Capito* (pl. VIII/4).

26. Devesel (com. Devesel, jud. Olt).

În apropiere de gara Devesel s-au găsit încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea urme de ziduri, cărămizi și o statueta din bronz a lui *Priapus*⁴⁵. În perioada interbelică s-a depistat un canal de scurgere a apei realizat din cărămizi⁴⁶. Cu prilejul unor excavații efectuate în curtea unui depozit situat în fața gării s-au descoperit un capitel fragmentar și câteva bucăți de coloană⁴⁷. Capitelul care aparține celei de-a doua jumătăți a secolului al II-lea p.Chr. este corintic având abacul concav, decorat pe laturi cu câte o floare cu lujer (pl.VII/3). Nu se mai observă decât vârfurile frunzelor de acant.

27. Drobeta (oraș Drobeta -Turnu Severin, jud. Mehedinți).

O inscripție⁴⁸ descoperită în zona castrului de la Pontes, situat în dreapta Dunării menționează pe *Marini(-us sau -nus)*

county)

In the north of Corabia, in *Valea Seacă*²³² there were bricks and Roman tiles as well as a large amount of fragmentary ceramic vessels, of which an amphora neck with *titulus pictus*. It is probable that there was a *villa rustica* there.

23. Covei (Afumați commune, Dolj county).

In the southern part there were fragments of bricks and ceramic vessels on a considerable surface²³³. This is also the place for several Roman coins.

24. Crăguiești (Crăguiești commune, Mehedinți county).

The archaeological researches made at *La Curele*²³⁴ (pl. II) located in the southern part of the village on the left side of Coșuștița brook have revealed the existence of a building with a foundation made of river rock connected to the ground and provided with an outbidding. Inside the outbuilding on an area of 5m² there was a large amount of carbonized seeds. The recovered archaeological material is represented by numerous bricks, tiles and fragmentary ceramic vessels. As a matter of fact, in this area of the locality there were many building materials and fragments of ceramic vessels. There is no doubt that there was a *villa rustica*.

25. Dâlma (Bala commune, Mehedinți county).

In *Vârful Popii*²³⁵ located on Vâlculeștilor hill there were traces of walls, coins and a necropole of a funerary monument belonging to *Dasas Capito* (pl. VIII/4).

26. Devesel (Devesel commune, Olt county).

Near Devesel train station, ever since the end of the 19th century, there were traces of walls, bricks and a bronze statue of *Priapus*²³⁶. During the interwar period they found a drainage channel of water made of bricks²³⁷. While performing some excavations in the courtyard of a warehouse located in front of the train station, they found

augustal al coloniei Drobeta care ridică pe proprietatea sa o statuie lui *IOM Montanus*. Potrivit opiniei unor cercetători⁴⁹ monumentul ar proveni de la Drobeta, iar dedicantul deținea o proprietate în sudul Dunării.

28. Fărcașu de Jos (com. Fărcașele, jud. Dolj).

În partea de sud a satului s-a observat, cu ocazia unor lucrări de infrastructură, o clădire de dimensiuni apreciabile construită din cărămidă⁵⁰. Probabil, aici a fost o *villa rustica*.

29. Fărcașu de Sus (com. Fărcașele, jud. Dolj).

În urma unui sondaj efectuat în punctul *Săliște*⁵¹ s-a descoperit o mare construcție pavată cu mozaic ceramic care, se pare, a aparținut unei *villa rustica*. Inventarul arheologic scos la iveală cu acest prilej era alcătuit din ceramică fragmentară, monede și o seceră de fier cu spin.

30. Galicea Mare (com. Galicea Mare, Dolj).

În zona de sud a localității cu ocazia unor lucrări agricole au ieșit la lumină urme de ziduri și un altar dedicat de către *Dioscorus* al lui *Ianuarus* și soția sa, zeiței *Diana*⁵².

31. Gârla Mare (com. Gârla Mare, jud. Mehedinți).

În stadiul actual al cercetărilor, în sudul localității Gârla Mare – *Km fluvial 840* pe malul Dunării se cercetează sistematic singura *villa rustica* cu incintă fortificată de pe teritoriul Daciei de la sud de Carpați (pl. III/1; pl. IV/1, 2).

Zidul de incintă lat de 1m a fost construit din piatră de stâncă și de râu legată cu mortar. Descria o suprafață aproximativ pătrată cu dimensiunile de 42,50 X 42 m. Latura de sud, unde se pare că se afla poarta de acces în fermă a fost consolidată prin doi contraforți. Colțul de sud-vest era prevăzut cu un turn-locuință unde s-a descoperit o cantitate mare de țigle și olane.

În interior, în zona de sud-est, s-a dezvelit fundația unei clădiri de formă

a fragmentary capital and several pieces of a column²³⁸. The capital which belongs to the second half of the 2nd century AC is Corinthian with a concave abacus, decorated with a spindle flower on the sides (pl.VII/3). Only the tips of the acanthus leaves can be seen.

27. Drobeta (Drobeta -Turnu Severin town, Mehedinți county).

An inscription²³⁹ discovered in the area of the camp from Pontes, located right from the Danube mentions the augustal *Marini(-us* or *-nus)* of Drobeta colony who builds a statue of *IOM Montanus* on his property. According to some researchers' opinion²⁴⁰ the monument comes from Drobeta, and the author owned a property in the south of the Danube.

28. Fărcașu de Jos (Fărcașele commune, Dolj county).

In the southern part of the village they noticed while performing some infrastructure works, a building made of brick²⁴¹. It is probable that there was a *villa rustica*.

29. Fărcașu de Sus (Fărcașele commune, Dolj county).

As the result of a poll made at *Săliște*²⁴² a building paved with ceramic mosaic was found which apparently belonged to a *villa rustica*. The archaeological inventory revealed on this occasion consisted of fragmentary ceramics, coins and an iron sickle.

30. Galicea Mare (Galicea Mare commune, Dolj county).

In the south of the locality, while performing some agricultural works, they found traces of walls and an altar dedicated by *Dioscorus* of *Ianuarus* and his wife to goddess *Diana*²⁴³.

31. Gârla Mare (Gârla Mare commune, Mehedinți county).

During this stage of researches, in the south of Gârla Mare – *Km fluvial 840* on the Danube shore, they systematically research the only *villa rustica* with fortified precincts on the territory of Dacia south from the Carpathians (pl. III/1; pl. IV/1, 2).

patrulateră realizată din piatră de stâncă. Construcția, cu dimensiunile de 15 X 10,50 m era compartimentată în două încăperi care măsurau 10,50 X 9,50 m și 10,50 X 5, 50 m. Un pavaj de pietriș care atingea pe unele locuri lățimea de 1,80 m flanca laturile de nord, sud și vest. Materialul arheologic rezultat este reprezentat de fragmente ceramice care provin de la vase din import și de producție locală, piese de uz gospodăresc, accesorii vestimentare etc.

La vest de această clădire s-au profilat zidurile altei construcții care însă a fost doar reperată nu și investigată sistematic.

În exterior, la circa 20 m est de zidul de incintă s-a descoperit un cuptor pentru ars ceramica de formă circulară prevăzut cu picior central. Din zona cuptorului a fost scoasă o cantitate importantă de ceramică care provenea de la diferite forme de vase, tipare de opaițe etc.

La circa 110 m est de zidul de incintă s-a cercetat de-a lungul mai multor campanii arheologice o clădire de dimensiuni apreciabile compartimentată în mai multe încăperi cu două faze de evoluție care a îndeplinit funcția de magazie-depozit (pl. IV/2) destinată produselor agro-alimentare⁵³. În prima fază, construcția a cărei fundație a fost realizată din piatră de stâncă legată cu mortar măsoara 23,50 m lungime și 13,50 m lățime. Zidurile exterioare aveau grosimea de 0,60 m, iar cele interioare de 0,40-0,50 m. Fundația care se mai păstra pe o înălțime de 0,07 – 0,75 m fusese așezată pe un strat compact de mortar. Spre sfârșitul secolului al II-lea p.Chr., magazia – depozit este distrusă datorită unui incendiu⁵⁴. Nu este exclus ca această distrugere să fie corelată cu incursiunile sarmatice din această perioadă care, se pare, au provocat ascunderea unor tezaururi monetare în Dacia meridională, inclusiv pe cel descoperit întâmplător în teritoriul localității Gârla Mare⁵⁵. După aceste evenimente, construcția intră în faza a doua de evoluție când este extinsă spre vest cu încă 3, 50 m. În cadrul acestei faze ca liant la legarea pietrei de stâncă s-a utilizat pământul.

The 1 m-wide precinct wall was built of rock and river rock connected with mortar. It described and approximately square surface having 42,50 X 42 m. The southern side, where it appears to have been the access door to the farm, was consolidated with two abutments. The south-west corner was provided with building-tower where there was a large amount of tiles.

Inside, in the south-east part, there was the foundation of a quadrilateral building made of rock. The building with the sizes of 15 X 10,50 m was divided in two rooms that measured 10,50 X 9,50 m and 10,50 X 5, 50 m gravel pavement that had the width of 1,80 m in some places, flanked the north, south and east sides. The resulting archaeological material is represented by ceramic fragments that come from import and local vessels, household pieces, vestimentary accessories etc.

West from this building, there were the walls of another building which was only found and not systematically investigated.

Outside, approximately 20 m east from the precincts wall there was a circular oven for burning ceramics provided with a central leg. A significant amount of ceramic coming from various forms of vessels was taken from the oven area.

Approximately 110 m east from the precincts wall, during some archaeological campaigns, they investigated a building with considerable sizes divided in several rooms with two evolution phases that had the purpose of storage room-warehouse (pl. IV/2) meant for agro-alimentary products²⁴⁴. During the first stage, the building whose foundation was made of rock measured 23,50 m long and 13,50 m wide. Outer walls were 0,60 m thick and inner ones 0,40-0,50 m. The foundation remained for a height of 0,07 – 0,75 m had been placed on a compact layer of mortar. Towards the end of the 2nd century AC, the storage room – warehouse was destroyed during a fire²⁴⁵. It is not excluded that this was correlated with Sarmatian raids in this period who seem to have caused the

Inventarul arheologic furnizat de magazia-depozit constă din material ceramic (vase de diferite tipuri, țigle, cărămizi, olane), fibule, monede, obiecte de uz casnic etc. care aparțin începutului de secol II p. Chr. – primei jumătăți a secolului al III-lea p. Chr.⁵⁶.

În apropierea acestei construcții a fost cercetată o locuință a cărei fundație era realizată în cea mai mare parte din piatră de stâncă legată cu pământ, la una din laturi folosindu-se chirpic. În interior s-a descoperit, dispusă central o vatră circulară mobilă. La un moment dat această locuință a fost distrusă de un incendiu fiind transformată ulterior în groapă de rebuturi ceramice⁵⁷.

Materialul arheologic mobil recoltat până acum ca urmare a cercetărilor sistematice desfășurate în cadrul fermei de la Gârla Mare este extrem de divers, alături de ceramică (amfore, *mortaria*, *terra sigillata*, vase decorate în tehnica barbotinei sau *in solea*, vase de uz comun, statuete etc.), podoabe, accesorii de port, monede, obiecte de uz gospodăresc etc. descoperindu-se și piese reprezentative. Astfel, trebuie menționate în primul rând o placă votivă din plumb a Cavalerului Danubian⁵⁸, un trofeu din bronz⁵⁹, o insignă⁶⁰ militară realizată din argint, bronz aurit și fier și un fragment de diplomă⁶¹ militară. De asemenea, se remarcă și un fragment de oală cu două torți pe care a fost incizat în pasta crudă antroponimul *IVLIANVS*⁶², probabil numele meșterului olar care a manufacturat-o.

Inventarul arheologic descoperit încadrează din punct de vedere cronologic ferma de la Gârla Mare între începutul secolului al II-lea p. Chr. – prima jumătate a secolului al III-lea p. Chr., ea aparținând unui proprietar înstărit, cel mai probabil veteran⁶³.

Viața economică a acestei ferme era deosebit de complexă fiind reliefate cultivarea plantelor, activitățile meșteșugărești (prelucrarea lutului și metalurgia bronzului⁶⁴) și tranzacțiile comerciale. Dar nu trebuie omise pescuitul și chiar creșterea animalelor.

concealment of some monetary treasuries in southern Dacia, including the one discovered by accident in Gârla Mare²⁴⁶. After these events the construction entered the second phase of evolution when it extends towards west with another 3, 50 m.

The archaeological inventory provided by the storage room – warehouse consists of ceramic material (vessels of various types, tiles, bricks), coins, household objects etc. which belong to the beginning of the 2nd century AC – the first half of the 3rd century AC²⁴⁷.

Near this building they analyzed a dwelling whose foundation was mostly made of rock mixed with ground, using adobe for one of the sides. At a certain point this dwelling was destroyed by fire and was later transformed into ceramic scrap pit²⁴⁸.

The mobile archaeological material collected so far as a result of the systematic researches developed at the farm from Gârla Mare is various, along with ceramics (amphora, *mortaria*, *terra sigillata*, decorated vessels using, common use vessels, statues etc.), jewels, accessories, coins, household objects, etc. discovering also representative pieces. Therefore, we have to mention first of all a votive plate made of lead of the Danubian Knight²⁴⁹, a bronze trophy²⁵⁰, a military badge²⁵¹ made of silver, golden bronze and iron and a fragment of a military diploma²⁵². They also found a fragment of a two-ring pot bearing the inscription of the anthroponomy *IVLIANVS*²⁵³, probably the name of the potter who made it.

The archaeological inventory includes the farm from Gârla Mare from chronological point of view at the beginning of the 2nd century AC – first half of the 3rd century AC, it belonging to a wealthy landlord, probably an old campaigner²⁵⁴.

The economic life of this farm was very complex, revealing plant growing, handmade activities, (clay processing and bronze metallurgy²⁵⁵) and commercial trades. But we do not have to forget fishing and even animal breeding.

32. Grădinile (com. Studina, jud. Olt).

În punctul *La eleșteu*⁶⁵, situat în partea vestică a satului cu ocazia unor lucrări agricole au apărut pe o suprafață de cca 1 ha urme de ziduri, fragmente ceramice etc. Gh. Popilian afirmă că se vedeau amplasamentul clădirii principale (locuința proprietarului) și construcțiile anexe⁶⁶. S-a sesizat și zidul de incintă care avea o formă trapezoidală⁶⁷.

O altă *villa rustica*⁶⁸ s-a reperat pe malul drept al pârâului Studina, în partea de nord a satului Grădinile. În această zonă s-au observat cărămizi, amfore, vase de uz comun, toate în stare fragmentară.

33. Grojdibodu (com. Grojdibodu, jud.

Către jumătatea veacului al XIX-lea, s-a descoperit întâmplător o diplomă militară⁶⁹ datată la 22 martie 129 care se pare a făcut parte din inventarul funerar al unui mormânt. Aceasta a aparținut veteranului *Eupator*, originar din Sebastopolis, oraș din provincia Pontus care își efectuase serviciul militar în *vexillatio equitum Illyricorum*. Ca veteran a primit un lot de pământ stabilindu-se în nordul Dunării unde, probabil, era proprietarul unei *villa rustica*. În interiorul localității s-au reperat și urme de zidărie.

34. Gura Padinii (com. Orlea, jud. Olt).

În mai multe zone amplasate în teritoriul acestei localități s-au descoperit cărămizi, monede, fragmente de vase ceramice care aparțin secolelor II-IV p. Chr.⁷⁰ Probabil, aici a fost o *villa rustica*.

35. Halânga (oraș Drobeta – Turnu Severin, jud. Mehedinți).

În punctul *La Poligon*⁷¹ au fost detectate foarte multe fragmente ceramice provenind de la cărămizi, țigle, olane și vase.

36. Iezureni (oraș Târgu Jiu, jud. Gorj).

În apropiere de drumul care leagă localitățile Iezureni și Bălănești s-a descoperit un fragment de inscripție⁷² funerară din gresie (pl. VI/3). Monumentul a fost ridicat de către *Clodius Septimius* și *Clodius Peregrinus*, fiii lui *Clodius Septimius*, decurion al coloniei Drobeta. Nu este exclus ca fostul magistrat al Drobetei să

32. Grădinile (Studina commune, Olt county).

In *La eleșteu*²⁵⁶, located in the western side of the village, during some agricultural works, they found on a surface of approximately 1 ha traces of walls, ceramic fragments etc. Gh. Popilian said that they could see the location of the main building (landlord's dwelling) and the outbuildings²⁵⁷. It was noticed that the precincts wall had a trapezoid shape²⁵⁸.

Another *villa rustica*²⁵⁹ was found on the right shore of Studina brook, in the north of Gradinile village. In this area, they found bricks, amphora, common use vessels, all in a fragmentary state.

33. Grojdibodu (Grojdibodu commune, Olt county).

Towards the half of the 19th century, they discovered by accident a military diploma²⁶⁰ from March 22nd, 129 which seems to have been a part of the funerary inventory of a grave. It belonged to the old campaigner *Eupator*, originating in Sebastopolis, a town from the province of Pontus who had carried his military service in *vexillatio equitum Illyricorum*. As an old campaigner he received a batch of land and settled in the north of the Danube where he probably owned a *villa rustica*. Traces of masonry were found in this locality.

34. Gura Padinii (Orlea commune, Olt county).

In several areas from this locality they discovered bricks, coins, fragments of ceramic vessels belonging to the 2nd – 4th centuries AC.²⁶¹ It is probable that there was a *villa rustica*.

35. Halânga (Drobeta – Turnu Severin city, Mehedinți county).

In *La Poligon*²⁶² they detected many ceramic fragments coming from bricks, tiles and vessels.

36. Iezureni (Târgu Jiu city, Gorj county).

Near the road that connects the localities Iezureni and Bălănești they found a fragment of a funerary inscription²⁶³ made of

fi avut la Iezureni o *villa rustica* la care s-a retras la o etate onorabilă.

37. Izimșa (com. Obârșia de Câmp, jud. Mehedinți).

În punctul *Cazan*⁷³ amplasat în Valea Fântânilor cu ocazia unor cercetări preliminare efectuate în a doua jumătate a veacului trecut s-au descoperit urmele unui zid, materiale de construcție (cărămizi, olane, țigle, tuburi pentru aducțiunea apei, piese de paviment) și fragmente de vase ceramice. În aceeași zonă s-au recuperat emisiuni monetare din argint și bronz care au fost bătute de împărați din secolele I-VI p. Chr.

38. Izvorul Aneștilor (com. Livezile, jud. Mehedinți).

În punctul *Gura Văii Mojeni*⁷⁴ s-au sesizat urme de zidărie și fragmente ceramice.

39. Magheru (com. Breznița de Ocol, Mehedinți).

În punctul *Dealul Viilor*⁷⁵ cu prilejul unor lucrări de aducțiune a apei s-au observat pe o arie destul de mare fragmente ceramice. Din teritoriul satului se mai cunosc cărămizi romane și un con funerar.

40. Malovăț (com. Malovăț, jud. Mehedinți).

Din această localitate provine, se pare, o stelă funerară fragmentară pe care se mai observă două busturi umane⁷⁶. Nu este exclus ca ea să fi aparținut unui proprietar de *villa rustica*.

41. Ocolna (com. Amărăștii de Jos, jud. Dolj).

În apropierea fostei ferme Ocolna s-au reperat pe o suprafață destul de mare fragmente de vase și materiale de construcție din ceramică. Tot în această zonă s-a descoperit un tezaur monetar care se eșalonează de la împărații Vespasianus la Philippus I Arabs⁷⁷.

42. Orevița Mare (com. Orevița Mare, Mehedinți).

În punctul *Grădina lui Năvligu*⁷⁸ situat lângă pâraul Păuleasca au fost sesizate urme de zidărie, cărămizi și fragmente de vase ceramice.

43. Orlea (com. Orlea, jud. Olt).

sandstone (pl. VI/3). The monument was made by *Clodius Septimius* and *Clodius Peregrinus*, the sons of *Clodius Septimius*. It is not excluded that the former magistrate of Drobeta had a *villa rustica* in Iezureni where he retired when he got old.

37. Izimșa (Obârșia de Câmp commune, Mehedinți county).

In *Cazan*²⁶⁴ located in Valea Fântânilor while making some preliminary researches during the second half of the last century, they discovered the traces of a wall, building materials (bricks, tiles, tubes for water abduction, pavement pieces) and fragments of ceramic vessels. In the same area, they recovered silver and bronze monetary emissions made by the emperors from the 1st – 6th centuries AC.

38. Izvorul Aneștilor (Livezile commune, Mehedinți county).

In *Gura Văii Mojeni*²⁶⁵ they found traces of masonry and ceramic fragments.

39. Magheru (Breznița de Ocol commune, Mehedinți county)

In *Dealul Viilor*²⁶⁶ while performing water abduction works, they noticed ceramic fragments on a relatively large area.

40. Malovăț (Malovăț commune, Mehedinți county).

This is apparently the originating place of a fragmentary funerary star where we can notice two human busts²⁶⁷. It is not excluded that it belonged to an owner of *villa rustica*.

41. Ocolna (Amărăștii de Jos commune, Dolj county).

Near the former Ocolna farm, on a large area, they found fragments of vessels and building materials made of ceramics. In this area as well, they discovered a onetray treasury coming from the emperors Vespasianus to Philippus I Arabs²⁶⁸.

42. Orevița Mare (Orevița Mare commune, Mehedinți county).

In *Grădina lui Năvligu*²⁶⁹ located near Păuleasca brook, they found traces of masonry, bricks and fragments of ceramic vessels.

43. Orlea (Orlea commune, Olt)

Deși cercetările de specialitate⁷⁹ nu au afectat decât într-o măsură extrem de redusă teritoriul acestei localități totuși, de la Orlea s-au adunat

de-a lungul vremii un reprezentativ și bogat inventar de epocă romană.⁸⁰

În câteva puncte de pe raza localității Orlea au fost reperate vestigii materiale care ar indica existența unor *villae rusticae*.

În punctul *Grădiștea*⁸¹ s-au sesizat urme de zidărie, cărămizi, olane, țigle, vase ceramice, monede etc.

Materialele arheologice mai consistente au fost surprinse în zona⁸² delimitată de clădirea școlii și marginea terasei bălții Orlea (inscripții, sculpturi, statuete ceramice, accesorii de port, cuptoare pentru ars ceramica, geme etc.).

În punctul *Puerniță /Viile lui Cumpănașu* s-au depistat ziduri, cuptoare pentru ars ceramica, artefacte din ceramică, os și bronz⁸³.

Descoperiri care sugerează prezența unei *villa rustica* s-au înregistrat și în punctul *La Fântâna Miorița*⁸⁴, dar și spre est, la hotarul cu actuala localitate Corabia. Un proprietar al uneia dintre aceste posibile *villae rusticae* a fost *P. Iulius Vitalianus*⁸⁵ care dedică un altar votiv lui *Iupiter Optimus Maximus*.

44. Potelu (com. Ianca, jud. Olt).

Pe un grind situat în fața localității Potelu s-au descoperit urme de ziduri, cărămizi, fragmente de vase ceramice și un relief al Cavalerului trac⁸⁶. Probabil, aici a existat o *villa rustica*.

45. Prapor (com. Amărăștii de Jos, jud.).

În punctul *La Măiag*⁸⁷ situat în partea de sud a satului s-a observat pe o arie de cca 1 ha, o cantitate mare de ceramică ce provenea de la materiale de construcție și vase.

46. Pristol (com. Pristol, jud. Mehedinți).

În punctul *Nisipul cu oase*⁸⁸ s-au depistat urme de ziduri, cărămizi și emisiuni monetare romane.

La Km fluvial 860⁸⁹ pe o suprafață de

county).

Although specialized researches²⁷⁰ have affected the territory of this locality very little, still Orlea is the place where they gathered in time a representative and rich inventory of the Roman age.²⁷¹

In several points from Orlea, they found material vestiges that indicate the existence of some *villae rusticae*.

In *Grădiștea*²⁷² they found traces of masonry, bricks, tiles, ceramic vessels, coins etc.

More consistent archaeological materials were found in the area²⁷³ defined by the school building and the edge of Orlea pond terrace (inscriptions, sculptures, ceramic statues accessories, ovens for burning ceramics, gems etc.).

In *Puerniță /Viile lui Cumpănașu* they found traces of walls, ovens for burning ceramics, artefacts made of ceramics, bones and bronze²⁷⁴.

Discoveries that suggest the presence of a *villa rustica* were also recorded in *La Fântâna Miorița*²⁷⁵, and towards east, at the border with the present Corabia city. An owner of one of these possible *villae rusticae* was *P. Iulius Vitalianus*²⁷⁶ who dedicates a votive altar to *Iupiter Optimus Maximus*.

44. Potelu (Ianca commune, Olt county).

On a grind located in front of Potelu commune, they discovered traces of walls, bricks, fragments of ceramic vessels and a relief of the Thracian Knight²⁷⁷. It is possible that there was a *villa rustica*.

45. Prapor (Amărăștii de Jos commune, Dolj county).

In *La Măiag*²⁷⁸ located in the south of the village, on a surface of approximately 1 ha, they found a large amount of ceramics coming from building materials and vessels.

46. Pristol (Pristol commune, Mehedinți county).

In *Nisipul cu oase*²⁷⁹ they found traces of walls, bricks and Roman monetary emissions.

At Km fluvial 860²⁸⁰ on a surface of

cca 250 m² s-au observat cărămizi, țigle și fragmente de la vase ceramice care au fost puse în legătură cu o *villa rustica*.

47. Recea (com. Punghina, jud. Mehedinți).

În zona de sud-est a satului, lângă pârâul Drincea s-a reperat o cantitate mare de cărămizi, țigle, fragmente de la vase ceramice și urme de lutuială⁹⁰.

48. Redea (com. Redea, jud. Olt).

În punctul *Moșia Vlădila*⁹¹ s-au observat foarte multe materiale de construcție din ceramică ce au aparținut, probabil, unei *villa rustica*.

49. Rocșoreni (com. Dumbrava, jud. Mehedinți).

În punctul *Piscul Barângi*⁹² s-au descoperit monumente funerare, materiale de construcție din ceramică, monede și vase de lut ars.

50. Rusănești (com. Rusănești, jud. Olt).

În punctul *Cetatea*⁹³ care se află la zona de contact dintre satele Rusănești de Jos și Jieni, denumită și Voineasa s-au depistat o *villa rustica* și o necropolă tumulară devastată în a doua jumătate a veacului al XIX-lea. Din necropolă s-au recuperat două stele funerare. Prima s-a descoperit pe *Măgura Jieni*⁹⁴ fiind închinată lui *T. Patulcius Severus* (pl. VIII/2). A doua stelă provine din *Măgura lui Ion Ciobanul*⁹⁵ și a fost ridicată în amintirea lui *Aelius Vales*, (zis și *Esbenus*) de către soția sa, *Syra* și libertul, *Fortunatus*.

Fără îndoială, atât *T. Patulcius Severus*, cât și *Aelius Vales* (*Esbenus*) au fost proprietari funciari importanți.

51. Săcelu (com. Săcelu, jud. Gorj).

Situată într-o regiune deluroasă, străbătută de apa pârâului Blahnița, stațiunea arheologică de la Săcelu a intrat în literatura de specialitate⁹⁶ încă de la sfârșitul veacului al XIX-lea.

Evoluția sitului a fost marcată de la început de prezența izvoarelor minerale cu ape reci cloruro-sodice și iodurate care și astăzi constituie o atracție datorită calităților lor tămăduitoare⁹⁷.

about 250 m² they found bricks, tiles and fragments of ceramic vessels related to a *villa rustica*.

47. Recea (Punghina commune, Mehedinți county).

In the south-east part of the village, near Drincea brook, they found a large amount of bricks, tiles, fragments of ceramic vessels and traces of clay works²⁸¹.

48. Redea (Redea commune, Olt county).

In *Moșia Vlădila*²⁸² they found many building materials made of ceramics which probably belonged to a *villa rustica*.

49. Rocșoreni (Dumbrava commune, Mehedinți county).

In *Piscul Barângi*²⁸³ they found funerary monuments, building materials made of ceramics, coins and burnt clay vessels.

50. Rusănești (Rusănești commune, Olt county).

In *Cetatea*²⁸⁴ where there is the contact area between Rusănești de Jos village and Jieni village, also called Voineasa they found a *villa rustica* and a tumular necropole devastated in the second half of the 19th century. Two funerary stars were recovered from the necropole. The first one was discovered on *Măgura Jieni*²⁸⁵ being dedicated to *T. Patulcius Severus* (pl. VIII/2). The second star comes from *Măgura lui Ion Ciobanul*²⁸⁶ and was built to the memory of *Aelius Vales*, (zis și *Esbenus*) by his wife, *Syra* and the affranchised Roman slave, *Fortunatus*.

There is no doubt that both *T. Patulcius Severus*, and *Aelius Vales* (*Esbenus*) were significant landlords.

51. Săcelu Săcelu commune, Gorj county).

Located in a hilly region, crossed by the water of Blahnița brook, the archaeological station from Săcelu entered the specialized literature²⁸⁷ at the end of the 19th century.

Site evolution was marked from the beginning by the presence of mineral springs with chlorine-sodium and iodide cold waters

La Săcelu a existat cea mai însemnată *villa rustica* din zona nordică a Olteniei unde au fost depistate vestigii materiale de epocă romană în patru puncte (pl. VI/1, 2).

Ferma a fost identificată în punctul *Turița*⁹⁸ amplasat pe malul drept al Blahniței unde cercetările arheologice au evidențiat urmele unei construcții dotate cu instalație de încălzire. Din clădire s-au mai păstrat 10,50 m din latura de nord-est și 6,40 m din cea de sud-vest. Avea fundația realizată din piatră de râu legată cu pământ având lățimea de 0,60 m. Inventarul arheologic recuperat era alcătuit din material de construcții (tuburi, *tegulae mammatae*, țigle, olane, cărămizi), vase ceramice fragmentare, monede de argint și bronz care aparțin împăraților din secolele II-III p.Chr.⁹⁹

Ulterior, în apropierea acestei clădiri au fost cercetate trei locuințe patruleter (pl. XVIII/1) ($L_1 = 4,60 \times 3,40$ m; $L_2 = 4,80 \times 3,50$ m; $L_3 = 6,50(5,40) \times 3,85(3,10)$ m) cu fundație din piatră de râu legată cu liant de pământ.¹⁰⁰ Pereții erau din împletitură de nuiele peste care s-a aplicat chirpic. În apropierea locuinței L_2 s-a descoperit un cuptor de ars ceramică de formă circulară cu diametrul de 2,37 m¹⁰¹. Vestigiile arheologice rezultate sunt reprezentate de materiale de construcție din ceramică, fragmente de la vase din lut ars lucrate cu mâna și la roată, fragmente de *terra sigillata* (imitații locale), piese de port, emisiuni monetare ale împăraților din secolele II-III p. Chr.¹⁰²

Avându-se ca elemente de reper tehnica de construcție și inventarul arheologic s-a apreciat că cele trei locuințe au aparținut populației daco-romane.¹⁰³ Locuințele trebuie corelate cu atelierul de manufacturat ceramica, iar personalul care îl deservea, fără îndoială că aparținea unei populații romanizate, însă nu există certitudinea că ar fi fost daco-romană.

În punctul *Grui*¹⁰⁴, situat la cca 300 m nord de *Turița*, se presupune că a fost necropolă, în această zonă descoperindu-se mai multe monumente funerare (stele, coronamente). Astfel, în timpul campaniei

which are today an attraction due to their healing qualities²⁸⁸.

In Săcelu there was the most important *villa rustica* in the north of Oltenia, where they found material vestiges belonging to the Roman age in four points (pl. VI/1, 2).

The farm was identified in *Turița*²⁸⁹ located on the right shore of Blahnitza where archaeological researches have revealed the traces of a building provided with heating installation. Only 10,5 m were preserved of the building, at its north-east side and 6,40 m in the south-west. It had the foundation made of river rock with a width of 0,60 m. The recovered archaeological inventory consisted of building material (tubes, *tegulae mammatae*, tiles, bricks), fragmentary ceramic vessels, silver and bronze coins which belong to the emperors from the 2nd-3rd centuries AC²⁹⁰.

Later on, near this building, they investigated three quadrilateral dwellings (pl. XVIII/1) ($L_1 = 4,60 \times 3,40$ m; $L_2 = 4,80 \times 3,50$ m; $L_3 = 6,50(5,40) \times 3,85(3,10)$ m) with their foundation made of river rock.²⁹¹ The walls were made of rod knitting covered with adobe. Near the dwelling L_2 they discovered a round oven for burning ceramics with a diameter of 2,37 m²⁹². Archaeological vestiges are represented by building materials made of ceramics, fragments of burnt clay vessels made by hand and with the wheel, fragments of *terra sigillata* (local imitations), clothing, monetary emissions belonging to the emperors from the 2nd-3rd centuries AC²⁹³.

Taking as reference points the building technique and archaeological inventory they appreciated that the three dwelling belonged to the Dacian-Roman population.²⁹⁴ Dwellings have to be correlated with the ceramics processing workshop and the related personnel belonged without any doubt to a Romanized population, but there is no certitude that it was Dacian-Roman.

In *Grui*²⁹⁵, located about 300 m north from *Turița*, a necropole is supposed to have existed, several funerary monuments being discovered in this area (stars, crowning).

arheologice din anul 1976 a fost găsită o stelă funerară a cărei inscripție este parțial distrusă¹⁰⁵, ridicată în onoarea lui *Venusius Rusticanus* și a *Venusiei Rusticana*. De asemenea, binecunoscut este și altarul votiv descoperit în apa Blahniței, închinat zeilor medicinei, *Esculap* și *Hygia*, de către *M. Tiberius Marcianus*¹⁰⁶.

La cca 300 m vest de *Turița*, în punctul *Fântâna Jidovilor*¹⁰⁷ au fost depistate urme de ziduri, fragmente de cărămizi, țigle, olane, tuburi din lut ars pentru aducțiunea apei, vase ceramice și un segment de drum.

În punctele *Buha*¹⁰⁸ și *La Măgura*¹⁰⁹ situate la est, respectiv vest de apa Blahniței s-a reperat o carieră de piatră din care se extrăgea o rocă nisipoasă utilizată la manufacturarea monumentelor funerare și votive descoperite în perimetrul stațiunii arheologice de la Săcelu.

Cele patru puncte din teritoriul actual al comunei Săcelu certifică existența unei *villa rustica* unde pe lângă ocupațiile agrozootehnice se desfășurau și activități meșteșugărești legate de prelucrarea lutului și a pietrei.

52. Slăveni (com. Gostavățu, jud. Olt).

În teritoriul localității Slăveni, se pare, că au existat două așezări de tip *villa rustica*.

Prima s-ar situa în zona de vest¹¹⁰ a cartierului Fântânele unde pe o suprafață de cca 1 ha, s-a depistat o cantitate mare de materiale de construcție din ceramică și vase fragmentare din lut ars. Din același loc s-au recoltat monede și piese de bronz.

A doua *villa rustica* este amplasată la o distanță de cca 3 km vest de sat unde pe o arie de aproximativ 1 ha s-au observat foarte multe fragmente de cărămizi, țigle, olane și de vase ceramice¹¹¹.

53. Studina (com. Studina, jud. Olt).

În punctul *Grădina de legume*¹¹² a fostei C.A.P. situată la est de calea ferată și în apropierea pârâului Studina au fost reperate urme de ziduri, fragmente de cărămizi și de vase ceramice. Printre materialele arheologice reprezentative se remarcă un fragment de vas de tip *terra sigillata*

Therefore, during the archaeological campaign from 1976 they found a funerary star whose inscription is partially destroyed²⁹⁶, made in the honour of *Venusius Rusticanus* and *Venusiei Rusticana*. It is also very known the votive altar discovered in the Blahnita water, dedicated to the gods of medicine, *Esculap* and *Hygia*, by *M. Tiberius Marcianus*²⁹⁷.

Approximately 300 m west from *Turița*, in *Fântâna Jidovilor*²⁹⁸ they found traces of walls, fragments of bricks, tiles, burnt clay tubes for water abduction, ceramic vessels and a segment of road.

In *Buha*²⁹⁹ and *La Măgura*³⁰⁰ located east, respectively west from Blahnita water, they found a stone quarry, where they got sandy rock used for making funerary monuments and votives discovered in the perimeter of Sacelu archaeological station.

The four points from the current territory of Sacelu commune certify the existence of a *villa rustica* where besides agricultural and animal breeding activities, they also developed craftsmen activities regarding clay and stone processing.

52. Slăveni (Gostavățu commune, Olt county).

In the territory of Slăveniit appears to have been two settlements of the type of *villa rustica*.

The first one is in the west area s³⁰¹ of Fântânele district, where on a surface of about 1 ha, they found a large amount of building materials made of ceramic and fragmentary vessels made of burnt clay. This is also the place where they found bronze coins and pieces.

The second *villa rustica* is located about 3 km west from the village on an area of approximately 1 ha where there were found many fragments of bricks, tiles and ceramic vessels³⁰².

53. Studina (Studina commune, Olt county).

In *Grădina de legume*³⁰³ located east from the railway and near Studina brook, they found traces of walls, fragments of bricks and

manufacturat în atelierele de la Lezoux și două monede coloniale grecești emise în timpul lui Severus Alexander.

54. Tencănau (com. Sălcuța, jud. Dolj).

Aici au fost semnalate un fragment de stelă funerară și monede imperiale¹¹³.

55. Tia Mare (com. Tia Mare, jud. Olt).

În teritoriul acestei localități sondajele arheologice¹¹⁴ au evidențiat existența a două *villae rusticae* datate în secolele II-III p. Chr.

În punctul *Fântâna de rezervă*¹¹⁵ s-au descoperit fundațiile unor clădiri realizate din rocă calcaroasă. În apropierea lor se afla multă ceramică fragmentară provenind de la materiale de construcție și vase.

În punctul *Săliștea / Măgura*¹¹⁶, situat la o distanță de cca 6-8 km față de *Fântâna de rezervă*, cercetările perieghetice au scos la lumină o cantitate mare de fragmente de cărămizi, țigle, olane, de vase ceramice (inclusiv *terra sigillata*) și de sticlă. În două gropi cu dimensiunile de 1,50 x 2 m și 1,20 x 3,20 m s-a descoperit multă cenușă asociată cu zgură și lupe de fier.

În punctul *Măgura Drăghinii*¹¹⁷ s-a descoperit întâmplător un capac de sarcofag și alte vestigii care, însă, au dispărut.

56. Târgu Jiu (oraș Târgu Jiu, jud. Gorj).

În punctul *Știubeiul lui Ionicioiu*¹¹⁸ (pl.VII/1, 2) situat în zona de sud-est a orașului Târgu Jiu, pe malul stâng al pârâului Amaradia investigațiile arheologice de salvare au relevat existența unor urme de ziduri realizate din piatră de râu care au aparținut unei *villa rustica*. Au fost reperate mai multe clădiri, una dintre ele fiind prevăzută cu vatră pentru încălzit și pavată cu piese cruciforme din ceramică. Inventarul arheologic descoperit aparține secolului al III-lea p.Chr. fiind reprezentat de cărămizi, țigle, olane, vase ceramice, elemente de pavaj, piroane și accesorii vestimentare din bronz¹¹⁹.

57. Urzica (com. Urzica, jud. Olt).

În punctul *Boca*¹²⁰ s-au descoperit întâmplător emisiuni monetare de la împărații Vespasianus, Traianus și Hadrianus.

ceramic vessels. Among the representative archaeological materials we notice a vessel of the type *terra sigillata* made in the workshops from Lezoux and two Greek colonial coins emitted during Severus Alexander.

54. Tencănau (Sălcuța commune, Dolj county).

They found a fragment of funerary star and two imperial coins in this place³⁰⁴.

55. Tia Mare (Tia Mare commune, Olt county).

In this place, archaeological researches³⁰⁵ have revealed the existence of two *villae rusticae* dating in the 2nd – 3rd centuries AC.

In *Fântâna de rezervă*³⁰⁶ they found the foundations of buildings made of calcareous rock. Near them there is a lot of fragmentary ceramics coming from building materials and vessels.

In *Săliștea / Măgura*³⁰⁷, located about 6-8 km from the *Fântâna de rezervă*, researches have revealed a large amount of fragments of bricks, tiles and ceramic vessels (including *terra sigillata*) and glass. In two holes of 1,50 x 2 m and 1,20 x 3,20 m they found a lot of ash associated with slag and iron loops.

In *Măgura Drăghinii*³⁰⁸ they found by accident a sarcophagus cover and other vestiges that disappeared.

56. Târgu Jiu (Târgu Jiu city, Gorj county).

In *Știubeiul lui Ionicioiu*³⁰⁹ (pl.VII/1, 2) located in the south-eastern part of Târgu Jiu city, on the left side of Amaradia brook, rescue archaeological investigations have revealed the existence of walls traces made of river stone belonging to a *villa rustica*. They located several buildings, one of them being provided with a fireplace and paved with cross like pieces made of ceramics. This archaeological inventory belongs to the 3rd century AC and is represented by bricks, tiles and ceramic vessels, pavement elements, spikes and clothing accessories made of bronze³¹⁰.

57. Urzica (Urzica commune, Olt

Din zona fostei C.A.P. s-a recuperat o inscripție funerară¹²¹ care amintește de *Marcus Flavius*, veteran, fost ofițer de rang superior. Acesta era, probabil, proprietarul unei *villa rustica*.

58. Vădastra (com. Vădastra, jud. Olt).

În diferite puncte de pe raza localității s-au depistat materiale arheologice romane care ar sugera existența unor *villae rusticae*.

Astfel, în punctul *Malul Roșu*¹²² situat în partea sudică a bălții Obârșia s-au descoperit un sarcofag din piatră și un opaiț.

Într-o zonă amplasată la 300 m est de punctul *Cetate* s-au observat urme de ziduri, cărămizi și o monedă de bronz emisă de Philippus I Arabs¹²³.

În vatra satului s-au descoperit urme de zidărie, vase ceramice fragmentare, tuburi ceramice și monede de la Philippus I Arabs¹²⁴.

59. Vădăstrița (com. Vădastra, jud. Olt).

În partea de sud a satului, în perioada interbelică s-au descoperit două sarcofage din piatră care proveneau dintr-o necropolă tumulară¹²⁵. Probabil, necropola a aparținut unei *villa rustica*.

60. Vișina Veche (com. Vișina, jud. Olt).

În partea de sud a satului a existat o necropolă¹²⁶ tumulară care trebuie corelată cu prezența unei *villa rustica*. Într-un tumul „căutătorii de comori” au găsit un mormânt construit din cărămidă al cărui inventar era alcătuit din două urcioare de lut ars și o fibulă de bronz.

61. Vlădila (com. Vlădila, jud. Olt).

În teritoriul acestei localități au fost sesizate urmele a două *villa rustica*.

În punctul *Moara lui Rusan*¹²⁷ s-au observat urme de zidărie, iar la aproximativ 2 km vest, la periferia satului și în apropierea fostului sediu al C.A.P. pe o arie de 1,3 ha s-au detectat numeroase fragmente de cărămizi, țiglă și două capitele de coloana care aparțin stilului corintic (pl. VII/4).

62. Voineasa (com. Voineasa, jud. Olt).

Urme de ziduri, monede și ceramică fragmentară s-au întâlnit și pe teritoriul localității Voineasa¹²⁸.

county).

In *Boca*³¹¹ they accidentally discovered money emissions from emperors Vespasianus, Traianus and Hadrianus.

They also recovered a funerary inscriptions³¹² which reminds of *Marcus Flavius*, old campaigner, former superior officer. He was probably the owner of a *villa rustica*.

58. Vădastra (Vădastra commune, Olt county).

In various points from this locality, they found Roman archaeological materials that suggest the existence of *villae rusticae*.

Therefore, in *Malul Roșu*³¹³ located south from Obârșia pond they discovered a sarcophagus made of stone and a rushlight.

In an area located 300 m east from *Cetate* they noticed traces of walls, bricks and a bronze coin issued by Philippus I Arabs³¹⁴.

In the abode of the village they found traces of masonry, fragmentary ceramic vessels, ceramic tubes and coins from Philippus I Arabs³¹⁵.

59. Vădăstrița (Vădastra commune, Olt county).

In the south of the village, during the interwar period, they discovered two sarcophagi made of stone that came from a tumular necropole³¹⁶. The necropole probably belonged to a *villa rustica*.

60. Vișina Veche (Vișina commune, Olt county).

In the south of the village there is a tumular necropole³¹⁷ that has to be correlated with the presence of a *villa rustica*. In a tumulus, treasure seekers found a grave made of brick which consisted of two broken clay pichers and a bronze fibula.

61. Vlădila (Vlădila commune, Olt county).

In this locality, they found the traces of two *villa rustica*.

In *Moara lui Rusan*³¹⁸ they found traces of masonry and approximately 2 km west, at the village outskirts on a surface of 1,3 ha they detected numerous fragments of bricks, tile and two column capitals belonging

În punctul *Cornet*¹²⁹ s-a descoperit un mormânt care avea ca inventar, printre altele, cercei de argint și vase ceramice. Probabil, în zonă a fost o *villa rustica*.

63. Zegaia (com. Prunișor, jud. Mehedinți).

Aici s-a descoperit o stelă funerară fragmentară, lucrată din piatră de calcar, închinată de *Ulcudius* al lui *Baedarus* și *Sutta* a lui *Epicadus*, fiicei lor, *interfecta a latronibus*¹³⁰ (pl. VIII/1). Prezența acestei inscripții a fost asociată cu existența unei *villa rustica*¹³¹.

Cartând pe o hartă aceste localități se poate sesiza că repartiția *villae*-lor *rusticae* sau a eventualelor ferme din Dacia meridională respecta recomandările lui Columella¹³² și Cato¹³³ de a fi amplasate în vecinătatea surselor de apă, orașelor și căilor de comunicații.

Viața economică a acestor *villae rusticae* avea, în general, o structură mixtă, axată în primul rând pe cultivarea plantelor și creșterea animalelor a căror întâietate depindea de relief, climă și sol. Pe lângă activitățile economice principale se mai practicau viticultura, pomicultura, pescuitul și unele meșteșuguri (olărit, metalurgia fierului și a bronzului, prelucrarea pietrei) și chiar tranzacțiile comerciale.

Din punct de vedere socio-juridic, indiferent de originea etnică, documentele epigrafice relevă că proprietarii de *villae rusticae* erau atât cetățeni romani (veterani și coloniști), cât și peregrini. Astfel, *Aurelius Gratianus* (Bistrița), *Valerius...* (Botoșești-Paia), *M. Tiberius Marcianus* (Săcelu), *C. Quintinius Victor* (Afumați), *Clodius Septimius* și fiii săi (Iezureni), *T. Patulcius Severus* (Rusănești), *Marcus Flavius* (Urzica), *Aelius Vales* (zis și *Esbenus*) (Rusănești), *P. Iulius Vitalianus* (Orlea), *Eupator* și copiii săi (Grojdibodu) sunt cetățeni romani¹³⁴.

Peregrini erau ilirii *Ulcudius Baedari* (Zegaia) și *Dasas Capito* (Dâlma).

Unii dintre acești proprietari au

to the Corinthian style (pl. VII/4).

62. Voineasa (Voineasa commune, Olt county).

Traces of walls, coins and fragmentary ceramics were found also on the territory of Voineasa³¹⁹.

In *Cornet*³²⁰ they found a grave which consisted among others of silver earrings and ceramic vessels. In this area there was probably a *villa rustica*.

63. Zegaia (Prunișor commune, Mehedinți county).

A fragmentary funerary star was discovered here, made of limestone, dedicated by *Ulcudius* of *Baedarus* and *Sutta* of *Epicadus*, to their daughter, *interfecta a latronibus*³²¹ (pl. VIII/1). The presence of this inscription was associated with the existence of a *villa rustica*³²².

Classifying on a map of this place, we notice that the distributions of *villae rusticae* or possible farms from Southern Dacia complied with the recommendations of Columella³²³ and Cato³²⁴ to be located near water sources and communications networks.

The economic life of these *villae rusticae* generally had a mixed structure first of all focused on plant growing and animal breeding, depending on the relief, climate and soil. Besides from the main economic activities, they also practiced wine growing, tree growing, fishing and some crafts (clay works, iron and bronze metallurgy, stone processing) and even commercial transactions.

From social and juridical point of view, irrespective of the ethnic origin, epigraphic documents reveal that owners of *villae rusticae* were both Roman citizens (old campaigners and colonists), and pilgrims. Therefore, *Aurelius Gratianus* (Bistrița), *Valerius...* (Botoșești-Paia), *M. Tiberius Marcianus* (Săcelu), *C. Quintinius Victor* (Afumați), *Clodius Septimius* and his sons (Iezureni), *T. Patulcius Severus* (Rusănești), *Marcus Flavius* (Urzica), *Aelius Vales* (also called *Esbenus*) (Rusănești), *P. Iulius Vitalianus* (Orlea), *Eupator* and his children

îndeplinit funcții civile (*Clodius Septimius* - decurion al coloniei Drobeta) și militare (*Marcus Flavius* – ofițer superior).

Informații privind personalul destinat să deservească în cadrul acestor *villae rusticae* sunt minime. Inscripția de la Galicea Mare îl menționează pe *Dioscorus Ianuari*, probabil, un *villicus*, care în lipsa proprietarului supraveghea și coordona întreaga activitate de la fermă¹³⁵. Libertii *Fortunatus* și *Syra* care ridică monumentul funerar de la Rusănești pentru eternizarea lui *Aelius Vales Esbenus* sunt considerați sclavi de casă¹³⁶.

Prin analogie cu realitățile întâlnite în Moesia Inferior¹³⁷ și Dacia intracarpatică¹³⁸ se apreciază că personalul care lucra în aceste ferme era recrutat din cadrul comunităților locale, probabil, din rândul acelor autohtoni care avea statutul de *deditici*. Cato¹³⁹ și Varro¹⁴⁰ accentuează importanța muncii zilierilor salariați deoarece prezentau avantajul folosirii lor temporare numai în perioada lucrărilor agricole.

Exceptând *villa rustica* de la Gârla Mare, este greu de reconstituit arhitectura fermelor depistate până acum pe teritoriul Daciei meridionale datorită absenței cercetărilor arheologice sistematice. Din punct de vedere structural, ferma de la Gârla Mare aparține tipului de *villa rustica* care are clădirile dispersate în interiorul unei incinte, aceleași trăsături întruindu-le, se pare, și cea de la Grădinile – *Fântâna lui Lie*¹⁴¹.

Acest tip este des întâlnit în Dacia intracarpatică¹⁴², Moesia Inferioară¹⁴³ și Pannonia¹⁴⁴.

Cercetările arheologice de la Săcelu au evidențiat existența unei clădiri prevăzută cu *hypocaustum*. La Izimșa s-au descoperit tuburi pentru aducțiunea apei, iar la Brezuica, Deveselu și Vlădila s-au găsit elemente arhitecturale care ilustrează dorința de confort și uneori, de lux a proprietarilor funciari.

Implantată în mediul local nord-dunărean, *villa rustica* este un mod de exploatare agricolă înglobat în structurile

(Grojdibodu) are Roman citizens³²⁵.

Pilgrims were Ilyrs *Ulcudius Baedari* (Zegaia) and *Dasas Capito* (Dâlma).

Some of these landlords had civil functions (*Clodius Septimius* – officer of Drobeta colony) and military functions (*Marcus Flavius* – superior officer).

Information regarding the personnel meant to serve in these *villae rusticae* is very little. The inscription from Galicea Mare mentions *Dioscorus Ianuari*, probably a *villicus*, who in the owner's absence, used to monitor and coordinate the entire activity from the farm³²⁶. The affranchised Roman slaves *Fortunatus* and *Syra* who built the funerary monument from Rusănești for making *Aelius Vales Esbenus* eternal, are considered home slaves³²⁷.

By analogy with the realities met in Moesia Inferior³²⁸ and Intracarpathian Dacia³²⁹ it is thought that the personnel working in these farms was recruited from local communities, probably among those aborigines that have the status of *deditics*. Cato³³⁰ and Varro³³¹ underline the importance of day-workers because they had the advantage of being used for a definite period during agricultural works.

Except for the *villa rustica* from Gârla Mare, it is difficult to reconstitute the architecture of the farms found so far on the territory of Southern Dacia, because of the absence of systematic archaeological researches. From structural point of view, the farm from Gârla Mare belongs to the type of *villa rustica* which has its buildings scattered with features similar to that from Grădinile – *Fântâna lui Lie*³³².

This type is often met in Intracarpathian Dacia³³³, Lower Moesia³³⁴ and Pannonia³³⁵.

The archaeological researches from Săcelu revealed the existence of a building provided with *hypocaustum*. At Izimșa they found tubes for water abduction and at Brezuica, Deveselu and Vlădila they found architectural elements that illustrate landlords' desire of comfort and sometimes

economice și sociale ale Imperiului.

Villa rustica a reprezentat un focar de radieră a civilizației romane în mediul rural provincial.

Agricultura a reprezentat principala ramură a economiei. Cum era și firesc, cucerirea romană a impus practicarea unor metode superioare de cultivare a terenurilor arabile și aclimatizarea unor noi plante¹⁴⁵.

S-a subliniat și faptul că majoritatea termenilor agrari din lexicul românesc are o sorginte latină¹⁴⁶: *arare* (a ara), *seminare* (a semăna), *colligere* (a culege), *tribulare* (a treiera), *ventilare* (a vântura), *machinari* (a măcina), *cernere* (a cerne), *sappa* (sapă), *aratrum* (plug), *sicilis* (seceră), *furca* (furcă), *cos* (cute), *mola* (moară), *triticum* (grâu), *hordeum* (orz), *cepa* (ceapă), *fasoleum* (fasole), *pepo* (pepene) etc.

Izvoarele scrise, literare și epigrafice, nu transmit nici o informație despre plantele cultivate și consumate în provincia Dacia, însă această realitate este compensată cu prisosință de cercetările arheologice sistematice sau de descoperirile arheologice fortuite, de basoreliefurile de pe monumentele sculpturale și în ultimul timp de intensificarea analizelor paleobotanice ale unor importante eșantioane de semințe carbonizate.

Deși studiile paleobotanice s-au axat mai mult pe loturile de semințe recoltate din așezările geto-dacice¹⁴⁷ nu au fost neglijate nici cele descoperite în siturile de epocă romană.

Astfel, în Dacia meridională, în apropierea stațiunii de la Cârcea-Viaduct¹⁴⁸ se cultivau în secolele II-III p.Chr. grâu (*Triticum monococcum*, *Triticum dicoccum*, *Triticum aestivum*, *Triticum aestivo - compactum*, *Triticum durum*), secara (*Secale cereale*), orz (*Hordeum vulgare*), mazăre (*Avena sativa*) și mei (*Panicum miliaceum*). La Sucidava¹⁴⁹, într-un context arheologic care aparține secolului al IV-lea p.Chr., analizele au evidențiat că secara (*Secale cereale*) avea întâietate în fața grâului (*Triticum aestivum*) și orzului (*Hordeum*

luxury.

Implanted in the north-Danubian local environment, *villa rustica* is a way of agricultural exploitation included in the economic and social structures of the Empire.

Villa rustica was a factor of Roman civilisation spreading in the provincial rural environment.

Agriculture was the main branch of economy. As it was natural, the Roman conquest required the development of superior methods for arable land cultivating and new plants acclimatization³³⁶.

It was revealed that most of the agricultural words of the Romanian vocabulary are of Latin origin³³⁷: *arare* (to till), *seminare* (to sow), *colligere* (to gather), *tribulare* (to thresh), *ventilare* (to rove), *machinari* (to grind), *cernere* (to sieve), *sappa* (hoe), *aratrum* (plough), *sicilis* (sickle), *furca* (fork), *cos* (fold), *mola* (mill), *triticum* (wheat), *hordeum* (barley), *cepa* (onion), *fasoleum* (peas), *pepo* (mellon) etc.

Written, literary and epigraphic sources do not transmit any information about cultivated plants used in the province of Dacia, but this reality is compensated by the systematic archaeological researches or by incidental archaeological discoveries, by bas-reliefs on sculptural monuments and lately by the intensification of paleo-botanic tests made on significant samples of carbonized seeds.

Although paleo-botanic studies have focused mainly in seeds collected from Geto-Dacian dwellings³³⁸ they have not neglected the seeds discovered in the sites from the Roman age.

Therefore, in Southern Dacia, near the station from Cârcea-Viaduct³³⁹ in the 2nd – 3rd centuries AC they grew wheat (*Triticum monococcum*, *Triticum dicoccum*, *Triticum aestivum*, *Triticum aestivo - compactum*, *Triticum durum*), rye (*Secale cereale*), barley (*Hordeum vulgare*), peas (*Avena sativa*) and millet (*Panicum miliaceum*). At Sucidava³⁴⁰, in an archaeological context that belongs to the 4th century AC, tests revealed that rye (*Secale cereale*) prevailed upon wheat

vulgare). Totodată, au mai fost depistate semințe de ștevie (*Rumex crispus*) și neghină (*Agrostemma githago*). Pentru același segment cronologic, la Vineți¹⁵⁰ pe primul loc se afla grâul (*Triticum aestivum*) secondat la distanță mare de secară (*Secale cereale*). Din același lot s-au mai determinat ovăz (*Avena sativa*), mei (*Panicum miliaceum*), bob (*Vicia faba*) etc. Tot pentru secolul al IV-lea p. Chr. informații interesante le-a furnizat fortificația de la Hinova¹⁵¹ unde s-a descoperit o cantitate importantă de semințe carbonizate identificându-se grâul (*Triticum aestivum*), secara (*Secale cereale*), mazărea (*Pisum sativum*), meiul (*Panicum miliaceum*), bobul (*Vicia faba*), neghina (*Agrostemma githago*) și prunul (*Prunus institia*). La Crăguiești¹⁵² s-a cercetat o posibilă magazie de cereale în interiorul căreia pe o suprafață de 5 m² s-au găsit semințe de grâu și mazăre. De asemenea, în cadrul nivelului aparținând secolelor II-III p. Chr. din așezarea de la Locusteni – Peste Predești s-au cercetat un hambar pentru depozitat cerealele și un cuptor utilizat la prepararea hranei și încălzit¹⁵³.

Pentru Dacia intracarpatică, la Apulum¹⁵⁴ s-au descoperit într-un context arheologic din secolul al II-lea p. Chr. semințe de grâu (*Triticum aestivum* și *Triticum dicoccum*), secară (*Secale cereale*), orz (*Hordeum vulgare nudum*, *Hordeum vulgare vulgare*), și sânziene (*Galium spurium*). La Tibiscum¹⁵⁵, din zona așezării civile și a castrului mic de piatră au fost recoltate grâu, mei, mazăre, orz și usturoi.

La Mătășaru, așezare care aparține mediului cultural Chilia-Militari, pe lângă semințele de grâu și mei s-au identificat cânepa și mohorul¹⁵⁶.

Analizele paleobotanice întreprinse asupra eșantioanelor de la Cârcea-Viaduct, Sucidava și, chiar, Hinova au relevat că s-a practicat metoda alternanței culturilor cerealiere.

Cucerirea romană a mai adus cu sine răspândirea și generalizarea unui instrumentar agricol de tip provincial roman

(*Triticum aestivum*) and barley (*Hordeum vulgare*). At the same time, they found seeds of garden sorrel (*Rumex crispus*) and corn cockle (*Agrostemma githago*). For the same chronological segment, at Vineți³⁴¹ on the first place there is wheat (*Triticum aestivum*) far seconded by rye (*Secale cereale*). The same batch also included oats (*Avena sativa*), millet (*Panicum miliaceum*), grain (*Vicia faba*) etc. also for the 4th century AC, interesting information was provided by the fortification from Hinova³⁴² where a large amount of carbonized seeds was discovered, identifying wheat (*Triticum aestivum*), rye (*Secale cereale*), peas (*Pisum sativum*), millet (*Panicum miliaceum*), grain (*Vicia faba*), corn cockle (*Agrostemma githago*) and plum tree (*Prunus institia*). At Crăguiești³⁴³ they investigated a possible warehouse of grains inside which on a surface of 5 m² they found seeds of wheat and peas. Also, at the level of 2nd-3rd centuries AC at the settlement from Locusteni – Peste Predești they investigated a barn for storing grains and an oven used for preparing meals and heating³⁴⁴.

For the Intracarpathian Dacia, at Apulum³⁴⁵ they discovered in an archaeological context from the 2nd century AC wheat seeds (*Triticum aestivum* and *Triticum dicoccum*), rye (*Secale cereale*), barley (*Hordeum vulgare nudum*, *Hordeum vulgare vulgare*), and gold-haired fairies (*Galium spurium*). At Tibiscum³⁴⁶, in the area of the civil settlement and small stone camp they collected wheat, millet, peas, barley and garlic.

At Mătășaru, a settlement which belongs to the cultural environment Chilia-Militari, besides wheat and millet seeds, they identified cannabis and bristle grass³⁴⁷.

Paleo-botanic tests made over the samples from Cârcea-Viaduct, Sucidava and even Hinova revealed that they used to alternate cereal cultures.

The Roman conquest also brought the spreading and generalization of agricultural tools of the Roman provincial type that provided superior output. Therefore, during

care asigura un randament superior. Astfel, cu ocazia campaniilor arheologice sistematice sau a descoperirilor întâmplătoare s-a recuperat o cantitate însemnată și variată de unelte agricole din fier: brăzdare și cuțite de plug, cazmale, săpăligi, coase, seceri, manșoane etc. În provincia Dacia a fost introdus brăzdarul simetric de tip roman cu manșon de fixare, adoptat ulterior și de către dacii liberi¹⁵⁷.

Pe teritoriul Olteniei s-au găsit brăzdare de plug la Boroșteni¹⁵⁸ (pl. XI/1), Bumbesti Jiu¹⁵⁹ (pl. XI/2), Dobrun¹⁶⁰, Răcarii de Jos¹⁶¹ (pl. XI/3), Cioroiu Nou¹⁶², Slăveni¹⁶³ (pl. XI/4), Gârla Mare¹⁶⁴ (pl. XI/5), iar pentru o perioadă mai târzie, la Ghidici¹⁶⁵ (pl. XIII/1-4), Locusteni¹⁶⁶ (pl. XII/2-5), Gropșani¹⁶⁷ (pl. XII/6) și dintr-o localitate neprecizată¹⁶⁸ care se află în colecțiile Muzeului Olteniei din Craiova. Brăzdarele de la Boroșteni, Bumbesti Jiu și Răcarii de Jos aparțin secolelor II-III p.Chr. având manșon îngust în formă de jgheab a cărui lungime coincide sau o depășește pe cea a lamei triunghiulare¹⁶⁹. Brăzdarul descoperit la Slăveni încadrat de către D.Tudor în secolul al III-lea p.Chr. are manșonul îngust și lama triunghiulară iar între acestea a fost prevăzut cu două urechi decupate în placă și îndoit în partea opusă deschiderii manșonului¹⁷⁰. Brăzdarul găsit întâmplător la Gârla Mare, datat în secolele III-IV p. Chr. de către I. Stîngă, a fost lucrat dintr-o placă triunghiulară având manșonul scurt și lat, mai îngust decât partea activă¹⁷¹. Piese de la Ghidici (unde s-a descoperit un depozit de fiare de plug), Locusteni – *Gropan* și cel aflat în colecțiile Muzeului Olteniei din Craiova datează dintr-o perioadă mai târzie, respectiv, secolul al IV-lea p. Chr.¹⁷², iar cel descoperit în locuința nr. 17 din cadrul așezării de la Gropșani - *Gura Gurgotei* aparține secolului al VI-lea p. Chr.¹⁷³.

Brăzdare de plug similare cu cele descoperite pe teritoriul Olteniei se întâlnesc și în alte provincii imperiale¹⁷⁴.

În paralel cu brăzdarul de tip roman eficient, mai ales, în cazul solurilor de

the systematic archaeological campaigns or incidental discoveries, a significant and various amount of agricultural tools made of iron was recovered: ploughs and plough knives, spades, mattocks, scythes, sickles etc. In the province of Dacia they introduced the Roman symmetrical plough with a fixing sleeve, which was later on adopted by the free Dacians as well³⁴⁸.

On the territory of Oltenia, they found ploughs at Boroșteni³⁴⁹ (pl. XI/1), Bumbesti Jiu³⁵⁰ (pl. XI/2), Dobrun³⁵¹, Răcarii de Jos³⁵² (pl. XI/3), Cioroiu Nou³⁵³, Slăveni³⁵⁴ (pl. XI/4), Gârla Mare³⁵⁵ (pl. XI/5), and for a later period, at Ghidici³⁵⁶ (pl. XIII/1-4), Locusteni³⁵⁷ (pl. XII/2-5), Gropșani³⁵⁸ (pl. XII/6) and in a locality which was not mentioned³⁵⁹ which are in the collections of the Oltenian Museum from Craiova. The ploughs from Boroșteni, Bumbesti Jiu and Răcarii de Jos belong to the 2nd-3rd centuries AC with a narrow sleeve in the shape of a pipe whose length is the same or bigger than the triangular blade³⁶⁰. The plough discovered in Slăveni assigned by D.Tudor to the 3rd century AC has a narrow sleeve and a triangular blade and it is provided with two cut ears bent in the opposite side to the sleeve opening³⁶¹. The plough found by accident in Gârla Mare, originating in the 3rd-4th centuries AC by I. Stîngă, was made from a triangular plate with a short sleeve and wide, narrower than the active part³⁶². The pieces from Ghidici (where they discovered a warehouse of plough irons), Locusteni – *Gropan* and the one from the collections of the Oltenian Museum in Craiova, are originating in a later period, that is in the 4th century AC³⁶³, and the one discovered in dwelling no. 17 from the settlement from Gropșani - *Gura Gurgotei* belongs to the 6th century AC³⁶⁴.

Ploughs similar to those discovered on the territory of Oltenia are also found in other imperial provinces³⁶⁵.

In parallel with the efficient Roman plough, especially for plain soils, they used the Dacian one, mainly in sub-mountainous areas or on recently cleared areas. In

câmpie s-a folosit și cel de tip dacic cu precădere în zonele submontane sau pe terenurile recent defrișate. În așezarea nr. 2 de la Locusteni – *Gropan*¹⁷⁵ datată la începutul secolului al IV-lea p. Chr. s-au descoperit laolaltă brăzdare de tip roman și de tip dacic (pl. XII/4-5). Un brăzdar de tip dacic a fost găsit și la Dobrun¹⁷⁶.

Cultivarea cerealelor în Dacia meridională este atestată și de numărul mare de râșnițe manuale, întregi sau fragmentare, apărute întâmplător sau în urma campaniilor arheologice. Alcătuite dintr-o parte fixă (*meta*) și alta mobilă (*catillus*), râșnițe manuale s-au descoperit în numeroase situri: Romula¹⁷⁷, Sucidava¹⁷⁸, Dioști¹⁷⁹, Cioroiu Nou¹⁸⁰, Apele Vii¹⁸¹, Desa¹⁸² (pl. X/4), Brabova¹⁸³, Enoșești¹⁸⁴, Stolniceni¹⁸⁵, Locusteni¹⁸⁶, Jidava¹⁸⁷ etc.

Pe lângă râșnițe s-au utilizat și pivele din piatră cum este piesa întreagă cu pisălog descoperită la Sucidava¹⁸⁸. Tot de aici provin și pietre mari pentru mori acționate de forța apei sau a animalelor¹⁸⁹.

Coasele (pl. IX/7-9, 11), secerile, sapele, săpăligile¹⁹⁰ (pl. X/3), vasele mari de provizii, scoase la lumină în timpul cercetărilor arheologice constituie alte argumente ale cultivării plantelor cerealiere în Dacia meridională în secolele II-III p. Chr.

Informații certe cu privire la exportul de cereale din provincia Dacia în alte zone ale Imperiului nu există. Totuși, C.C. Petolescu¹⁹¹ consideră că surplusul de cereale obținut pe proprietățile situate în Câmpia Română era destinat aprovizionării orașelor și garnizoanelor din Moesia Superior și Moesia Inferior.

BIBLIOGRAFIE

Agache R., *La villa gallo-romaine dans les grandes plaines du nord de la France*, în *Archaeologia*, 55, 1973, p.17-23.
Alicu D., *Cercetări arheologice la Cluj Napoca: villa rustica din Valea Chintăului. Campaniile 1990-1992*, în *AMN* 31, 1994, I,

settlement no. 2 from Locusteni – *Gropan*³⁶⁶ originating at the beginning of the 4th century AC, they discovered Roman and Dacian ploughs together (pl. XII/4-5). A Dacian plough was also found at Dobrun³⁶⁷.

Cereal growing in Southern Dacia is certified by the large number of hand mills, incidentally appeared or during archaeological campaigns. Made of a fixed part (*meta*) and a moving one(*catillus*), hand mills were also discovered at numerous sites: Romula³⁶⁸, Sucidava³⁶⁹, Dioști³⁷⁰, Cioroiu Nou³⁷¹, Apele Vii³⁷², Desa³⁷³ (pl. X/4), Brabova³⁷⁴, Enoșești³⁷⁵, Stolniceni³⁷⁶, Locusteni³⁷⁷, Jidava³⁷⁸ etc.

Besides hand mills, they also used stone tools like the pestle discovered at Sucidava³⁷⁹. This is also the originating place for big stones for mills driven by water or animal force³⁸⁰.

Scythes (pl. IX/7-9, 11), sickles, hoes, mattocks³⁸¹ (pl. X/3), large supplies vessel, revealed during archaeological researches are other arguments of cereal plant growing in Southern Dacia during the 2nd-3rd centuries AC.

Certain information regarding the export of grains from the province of Dacia in other areas of the Empire does not exist. Nonetheless, C.C. Petolescu³⁸² thinks that the excess of grains from the properties located in the Romanian Plain was meant for supplying the towns and garrisons from Moesia Superior and Moesia Inferior.

BIBLIOGRAPHY

Agache R., *La villa gallo-romaine dans les grandes plaines du nord de la France*, in *Archaeologia*, 55, 1973, p.17-23.
Alicu D., *Archaeological researches in Cluj Napoca: villa rustica from Valea Chintăului. 1990-1992 campaigns*, in *AMN* 31, 1994, I, p.539-546.
Idem, *Les villae rusticae dans le bassin du Somes Rece*, in *Pol. Edil. III*, p. 127-160.
Aniței L. et alii, *Băile Săcelu* , in

p.539-546.

Idem, *Les villae rusticae dans le bassin du Somes Rece*, în Pol. Edil. III, p. 127-160.

Aniței L. et alii, *Băile Săcelu*, în **Litua**, 5, 1992, p. 149-155.

Ardevan R., *Viața municipală în Dacia romană*, Timișoara, 1998.

Baumann H., *Ferma romană în Dobrogea*, Tulcea, 1983.

Bărcăcilă Al., **BCMI**, 30, 1937, p.132.

Begović V., Schrunck, I., *Rimske ville Istre i Dalmacije, I. dio: pregled lokaliteta*, în **Prilozi, Instituta za Arheologiju u Zagrebu**, vol.19, 2002, p.113-130.

Benea D., *Die wirtschftliche Ttigkeit in den dorflichen Niederlassungen zwischen Theiss, Marosch und Donau im 2-3 Jh.n.Chr.*, în vol. **In Honorem Magistri Dan Gh. Teodor, Studia Antiqua et Archaeologica**, 9, 2003, p.299-326.

Benea D., Bona P., *Tibiscum*, București 1994.

Benea D., Păvălan T., *Așezarea romană de la Izîmșa-Mehedinți, Casa Județeană a Corpului Didactic, Buletin Informativ pentru cadrele didactice*, 1973.

Berlescu E., *Dicționar enciclopedic medical de balneoclimatologie*, București, 1982

Bichir Gh., *Cercetările arheologice de la Stolniceni-Rîmnicul Vlcea*, în **Buridava. Studii și materiale**, 4, 1982, p. 48-57.

Idem, *Geto-dacii din Muntenia în epoca romană*, București, 1984.

D. Bondoc, *Colecția de arheologie a Muzeului Școlar Desa*, în **Oltenia**, 11, 1999, p. 66.

Bujor Exp., *Locuințe romane la Tîrgu-Jiu (jud. Gorj)*, în **MCA**, 10, 1973, p. 112-113

Cartianu V., *Villa rustica celto-romană răspândită din Britannia până în Dacia*, în **Marisia**, 15-22, 1992, p.78-85.

Cârciumaru M., *Considerații paleoetnobotanice și contribuții la agricultura geto-dacilor*, în **Thraco-Dacica**, 4, 1983, p. 126-134.

Idem, *Considerații paleoetnobotanice și contribuții la agricultura geto-dacilor (II)*, **Thraco-Dacica**, 5, 1984, p.179-176.

Litua, 5, 1992, p. 149-155.

Ardevan R., *Town life in Roman Dacia*, Timișoara, 1998.

Baumann H., *Roman Farm in Dobrogea*, Tulcea, 1983.

Bărcăcilă Al., **BCMI**, 30, 1937, p.132.

Begović V., Schrunck, I., *Rimske ville Istre i Dalmacije, I. dio: pregled lokaliteta*, în **Prilozi, Instituta za Arheologiju u Zagrebu**, vol.19, 2002, p.113-130.

Benea D., *Die wirtschftliche Ttigkeit in den dorflichen Niederlassungen zwischen Theiss, Marosch und Donau im 2-3 Jh.n.Chr.*, în vol. **In Honorem Magistri Dan Gh. Teodor, Studia Antiqua et Archaeologica**, 9, 2003, p.299-326.

Benea D., Bona P., *Tibiscum*, Bucharest 1994.

Benea D., Păvălan T., *The Roman settlement from Izîmșa-Mehedinți, Teachers'County House, Information note for teachers*, 1973.

Berlescu E., *Encyclopaedic medical dictionary of balneoclimatology*, Bucharest, 1982

Bichir Gh., *Archaeological researches from Stolniceni-Rîmnicul Vlcea*, în **Buridava. Studies and materials**, 4, 1982, p. 48-57.

Idem, *Geto-dacians from Muntenia in Roman age*, Bucharest, 1984.

D. Bondoc, *The archaeological collection of Desa School Museum*, în **Oltenia**, 11, 1999, p. 66.

Bujor Exp., *Roman dwellings in Tîrgu-Jiu (Gorj county)*, în **MCA**, 10, 1973, p. 112-113

Cartianu V., *Celtic and Roman Villa rustica spread from Britannia to Dacia*, în **Marisia**, 15-22, 1992, p.78-85.

Cârciumaru M., *Paleoetnobotanic opinions and contributions to geto-dacians' agriculture*, în **Thraco-Dacica**, 4, 1983, p. 126-134.

Idem, *Paleoetnobotanic opinions and contributions to geto-dacians' agriculture (II)*, **Thraco-Dacica**, 5, 1984, p.179-176.

- Idem, *Considerații paleoetnobotanice și contribuții la agricultura geto-Dacilor*, (III), **Thraco-Dacica**, 6, 1985, p.182-188.
- Idem, *Considerații paleoetnobotanice și contribuții la agricultura geto-dacilor* (IV), **Thraco-Dacica**, 7, 1986, p.129-133.
- Idem, *Plante folosite de traco-geto-daci (Încercare de sinteză)*, **Thraco-Dacica**, 8, 1987, p.171-176.
- Ciută M. M., *Considerații asupra locuirii romane de la Șeușa „La cărarea morii”(jud. Alba)*, în **Patrimonium apulense**, 3, 2003, p.25-42.
- Comșa M., *Grădinăritul în mileniul I e.n pe teritoriul României*, în **Pontica**, 13, 1980, p.164- 184.
- Crova B., *Edilizia e tecnica rurale di Roma antica*, Milano, 1942
- Davidescu M., *Drobeta în secolele I-VII e.n.*, Craiova, 1980.
- Florescu, Gr., *I monumenti funerari della Dacia Inferiore*, București, 1942.
- Garašanin M., Vasič M. R., Marjanović G. – Vujović, *Pontes et pont du Trajan (fouilles de 1980)*, în **Cahiers des Portes de Fer** 2, 1984, p. 55-84.
- Gherghe P., *Dovezi ale continuității dacice în așezarea romană de la Săcelu*, în **AO, SN**, 4, 1985, p. 47-57.
- Gherghe P., Marinoiu V., Calotoiu Gh., Mărgineanu M., Hortopan D., *Săcelu, com Săcelu, jud. Gorj*, în **CCAR**, campania 2002 (a XXVII-a sesiune națională de rapoarte arheologice, Covasna, 2-6 iunie 2003), București, 2003, p. 271.
- Glodariu I., *Die Landwirtschaft in romischen Dakien*, în **ANRW**, II, 6, 1977, p. 950-989.
- Glodariu I., Cîmpeanu M., *Depozitul de unelte agricole de la Dedrad (r. Reghin)*, în **SCIV**, 17, 1966, 1, p. 19-32.
- Glodariu I., Zrinyi A., Gylai P., *Le dépôt d' outils romains de Mărculeni*, în **Dacia, NS**, 14, 1970, p. 201-231.
- Hofmann B., *La Quinquallerie antique (2-ème partie)*, Groupe 'archéologie antique du Touring, Club de France, Notice technique, n0.15, Paris 1959, p.1-18.
- Idem, *Paleoetnobotanic opinions and contributions to geto-dacians' agriculture*, (III), **Thraco-Dacica**, 6, 1985, p.182-188.
- Idem, *Paleoetnobotanic opinions and contributions to geto-dacians' agriculture* (IV), **Thraco-Dacica**, 7, 1986, p.129-133.
- Idem, *Plants used by traco-geto-dacians*, **Thraco-Dacica**, 8, 1987, p.171-176.
- Ciută M. M., *Opinions on the Roman settlement from Șeușa „At the mill's road”(jud. Alba)*, în **Patrimonium apulense**, 3, 2003, p.25-42.
- Comșa M., *Gardening in the 1st century AC in Romania*, în **Pontica**, 13, 1980, p.164- 184.
- Crova B., *Edilizia e tecnica rurale di Roma antica*, Milano, 1942
- Davidescu M., *Drobeta during 1st-7th centuries AC*, Craiova, 1980.
- Florescu, Gr., *I monumenti funerari della Dacia Inferiore*, Bucharest, 1942.
- Garašanin M., Vasič M. R., Marjanović G. – Vujović, *Pontes et pont du Trajan (fouilles de 1980)*, în **Cahiers des Portes de Fer** 2, 1984, p. 55-84.
- Gherghe P., *Proofs of Dacian continuity in the Roman settlement from Săcelu*, în **AO, SN**, 4, 1985, p. 47-57.
- Gherghe P., Marinoiu V., Calotoiu Gh., Mărgineanu M., Hortopan D., *Săcelu, com Săcelu, Gorj county*, în **CCAR**, campaign 2002 (the 17th national session of archaeological reports, Covasna, 2-6 June 2003), Bucharest, 2003, p. 271.
- Glodariu I., *Die Landwirtschaft in romischen Dakien*, în **ANRW**, II, 6, 1977, p. 950-989.
- Glodariu I., Cîmpeanu M., *Agricultural tools warehouse from Dedrad (r. Reghin)*, în **SCIV**, 17, 1966, 1, p. 19-32.
- Glodariu I., Zrinyi A., Gylai P., *Le dépôt d' outils romains de Mărculeni*, în **Dacia, NS**, 14, 1970, p. 201-231.
- Hofmann B., *La Quinquallerie antique (2-ème partie)*, Groupe 'archéologie antique du Touring, Club de France, Notice technique, n0.15, Paris 1959, p.1-18.

- Macrea M., *Viața în Dacia romană*, București, 1969.
- Mansuelli G. A., *Villa romana nell'Italie settentrionale*, în **La parola del passato**, 57, 1957, p. 79-87.
- Marinoiu V., *Romanitatea în nordul Olteniei*, Târgu-Jiu, 2004.
- Martino de Fr. , *Storia della costituzione romana*, IV, 2, Napoli, 1965
- Mitrofan I., *Villae rusticae în Dacia Superioară*, (I), în **AMN**, 10, 1973, p. 127-150.
- Idem, *Villae rusticae în Dacia Superioară* (II), în **AMN**, 11, 1974, p.41-59.
- Idem, *Villae rusticae în provincia Dacia în IMCD*, 1974, p.245-258.
- Idem, *Les villae rusticae dans la Dacie Romaine*, în **Pol. Edil. III**, 1995, p.169-172.
- Mladenova J., *La villa romaine d'Ivajlovgrad*, în **Actes du premier Congrès International des Etudes Balkaniques et sud-est europeennes**, Sofia, 1970, p.527-530.
- Moga V., *Recherches sur l'époque romaine a Ghirbom*, în **Pol. Edil. III**, p.161-168.
- Moga M., Benea D., *Unelte agricole romane descoperite la Tibiscum*, în **StCom Caransebeș**, 2, 1977, p.161-167
- Petolescu, C. C., *Știri noi privind cultele egipt în Dacia Inferior*, în **SCIV**, 1972, 1, p.79-81.
- dem, *Note epigrafice (seria a VI-a)*, în **SCIVA**, 33, 1982, 1, p.120-121
- Idem, *Scurtă istorie a Daciei romane*, București, 1995.
- Petolescu C. C., Gherghe P., Calotoiu Gh., *Așezarea romană de la Săcelu-Gorj*, în **Litua**, 1, 1978, p. 30-35.
- Petolescu C. C. et alii, *Hăiești, com. Săcelu, jud. Gorj*, în **Situri arheologice cercetate în perioada 1983-1992**, Brăila, 1996,
- Petolescu C. C. et alii, *Câmpulung-Pescăreasa (Jidava), jud. Argeș*, în **CCAR, campania 1995** (a XXX-a sesiune națională de rapoarte arheologice, Brăila, 2-5 mai,1996), p. 28
- Piso I., *L'aristocratie municipale de Dacie et la grande propriété foncière in*
- Macrea M., *Life in Roman Dacia*, Bucharest, 1969.
- Mansuelli G. A., *Villa romana nell'Italie settentrionale*, în **La parola del passato**, 57, 1957, p. 79-87.
- Marinoiu V., *Romanity in the north of Oltenia*, Târgu-Jiu, 2004.
- Martino de Fr. , *Storia della costituzione romana*, IV, 2, Napoli, 1965
- Mitrofan I., *Villae rusticae in Upper Dacia*, (I), in **AMN**, 10, 1973, p. 127-150.
- Idem, *Villae rusticae in Upper Dacia* (II), in **AMN**, 11, 1974, p.41-59.
- Idem, *Villae rusticae in Dacia in IMCD*, 1974, p.245-258.
- Idem, *Les villae rusticae dans la Dacie Romaine*, in **Pol. Edil. III**, 1995, p.169-172.
- Mladenova J., *La villa romaine d'Ivajlovgrad*, in **Actes du premier Congrès International des Etudes Balkaniques et sud-est europeennes**, Sofia, 1970, p.527-530.
- Moga V., *Recherches sur l'époque romaine a Ghirbom*, in **Pol. Edil. III**, p.161-168.
- Moga M., Benea D., *Roman agricultural tools discovered at Tibiscum*, in **StCom Caransebeș**, 2, 1977, p.161-167
- Petolescu, C. C., *News regarding the Egyptian cults in Lower Dacia*, in **SCIV**, 23, 1972, 1, p.79-81.
- dem, *Epigraphic notes (6th series)*, in **SCIVA**, 33, 1982, 1, p.120-121
- Idem, *Short history of Roman Dacia*, Bucharest, 1995.
- Petolescu C. C., Gherghe P., Calotoiu Gh., *The Roman settlement from Săcelu-Gorj*, in **Litua**, 1, 1978, p. 30-35.
- Petolescu C. C. et alii, *Hăiești, com. Săcelu, Gorj county*, in **Archaeological sites researched in 1983-1992**, Brăila, 1996,
- Petolescu C. C. et alii, *Câmpulung-Pescăreasa (Jidava), jud. Argeș*, in **CCAR, 1995 campaign** (the 30th national session of archaeological reports, Brăila, 2-5 mai,1996), p. 28
- Piso I., *L'aristocratie municipale de Dacie et la grande propriété foncière in*

la grande propriété foncière în Latifundium au latifondo (Publicationes du Centre Pierre Paris), 1995, p.438-439.

Ponsich M., *Implatation rurale antique sur le Bas-Guadalquivir*, Paris-Madrid, 1974, (studiu apărut în colecția **Publications de la Casa de Velasquez**), seria arheologie, fascicula II, p. 27-35.

Pop C., *Formele proprietății agrare în Dacia romană*, **Terra nostra**, 3, 1973, p.397-402.

Popa D., *Viața rurală în Transilvania romană*, Sibiu, 2001

Popilian Gh., *Un relief al lui Silvanus descoperit în Oltenia*, în **Oltenia**, 2, 1980, p.109-112.

Idem, *Date noi cu privire la centrul ceramic de la Romula*, în **AO, SN**, 3, 1984, p. 46-54.

Idem, *Locusteni – Peste Predești, com. Daneți, jud. Dolj*, în **Situri arheologice cercetate în perioada 1983-1992**, p. 67.

Idem, *Villae rusticae în Dacia romană de la sud de Carpați*, în **AO, SN**, 6, 1989, p. 58-62.

Popilian Gh., Gherghe P., **BSNR**, XCII-XCVII, 1998-2003, p. 83-110.

Popilian Gh., Nica, M., Tătulea, C., *Raport asupra cercetărilor arheologice de la Locusteni, jud. Dolj*, în **MCA** (a XIII-a sesiune anuală de rapoarte, Oradea 1979), p.207-215.

Popilian Gh., Nica M., *Raport asupra cercetărilor arheologice efectuate în așezarea dacică și prefeudală de la Gropșani [1978]*, **MCA, XIII-a sesiune anuală de rapoarte, Oradea, 1979**, p. 157

Popilian Gh., Stan-Mircești, I., *Tezaurul de monede romane de la Ocolna (com. Amărăștii de Jos, jud. Dolj)* în **AO, SN**, 4, 1985, p. 58-64.

Popilian Gh., Bălțeanu D., *À propos des villae rusticae d'Oltenié*, în **PolEdil III**, p.173-188.

Popović I., *Античко оруђе збожља у Србију*, Beograd, 1988.

Preda.C., *Tezaurul monetar din epoca romană descoperit la Gîrla Mare (jud. Mehedinți)*, în **Historica**, 3, 1974, p. 67-91.

Preda C., Grosu A., *Cercetările arheologice*

Latifundium au latifondo (Publicationes du Centre Pierre Paris), 1995, p.438-439.

Ponsich M., *Implatation rurale antique sur le Bas-Guadalquivir*, Paris-Madrid, 1974, (study appeared in the collection **Publications de la Casa de Velasquez**), archaeology series, fascicula II, p. 27-35.

Pop C., *Agrarian property forms in Roman Dacia*, **Terra nostra**, 3, 1973, p.397-402.

Popa D., *Rural life in Roman Transylvania*, Sibiu, 2001

Popilian Gh., *A portrait of Silvanus discovered in Oltenia*, în **Oltenia**, 2, 1980, p.109-112.

Idem, *News regarding the ceramic centre from Romula*, în **AO, SN**, 3, 1984, p. 46-54.

Idem, *Locusteni – Over Predești, com. Daneți, Dolj county*, in **Archaeological sites researched in 1983-1992**, p. 67.

Idem, *Villae rusticae in Roman Dacia south from the Carpathians*, în **AO, SN**, 6, 1989, p. 58-62.

Popilian Gh., Gherghe P., **BSNR**, XCII-XCVII, 1998-2003, p. 83-110.

Popilian Gh., Nica, M., Tătulea, C., *Report over the archaeological researches from Locusteni, Dolj county*, in **MCA** (the 13th annual report session, Oradea 1979), p.207-215.

Popilian Gh., Nica M., *Report over the archaeological researches from the Dacian settlement from Gropșani [1978]*, **MCA**, the 13th annual report session, **Oradea, 1979**, p. 157

Popilian Gh., Stan-Mircești, I., *Roman coins treasury from Ocolna (com. Amărăștii de Jos, Dolj county)* in **AO, SN**, 4, 1985, p. 58-64.

Popilian Gh., Bălțeanu D., *À propos des villae rusticae d'Oltenié*, in **PolEdil III**, p.173-188.

Popović I., *Античко оруђе збожља у Србију*, Beograd, 1988.

Preda.C., *The Money treasury from the Roman age discovered at Gîrla Mare (Mehedinți county)*, in **Historica**, 3, 1974, p.

- din castrul roman de la Enoșești – Acidava, în **AO, SN**, 8, 1993, p. 43-56.
- Rușevljan V. D, *Vila rustica na localitetu vranj u Hrtkovci*, în **PAD. Muzeja Vojvodanskin**, 41-42, 1999-2000, p.15-28.
- Smith T. J, *The social structure of a roman villa: Marshfield-Ironmongers piece*, în **Oxford Journal of Archaeology**, vol. 6, no.2, 1987, p. 243-255.
- Stîngă I., *Un centru ceramic în teritoriul rural al Drobetai: Gârla Mare*, în **AMN**, 34, 1, 1997, p. 620-634.
- Idem, *Viața economică la Drobeta în secolele II-VI p. Ch.*, București, 1998.
- Idem, *Locuirea romană rurală de la Gârla Mare jud. Mehedinți (sec. II-III p.Ch.) în Drobeta* 8, 1998, p. 33-42.
- Idem, *O placă votivă a Cavalerului Danubian descoperită în villa rustica de la Gârla Mare*, în **Drobeta**, 10, 2000, p.105-110.
- Idem, *La villa rustica de Gârla Mare (Mehedinți). Campagnes 1999 et 2000. Nouvelles contribution l'économie romaine rurale durant les siècles II-III ap. J.- C.*, în **Drobeta**, 11-12, 2002, p. 127-137.
- Idem, *Gârla Mare, com. Gârla Mare, jud. Mehedinți, punct: km. fluvial 840 (raport arheologic) în CCAR*, campania 2001, (a XXXVI-a sesiune națională de rapoarte arheologice, Buziaș, 28 mai - 1 iunie 2002) p. 141-142.
- Stuparu C., *Descoperiri arheologice pe valea Coșuștei (studiu preliminar)*, în **Drobeta**, 7, 1996, p.85-89.
- Șandru I., Idem, *Villa rustica în cadrul structurilor socio-economice din Dacia*, în **Argessis**, 9, 2000, p.91-94.
- Ștefulescu Al., *Gorjul istoric și pitoresc*, Tg Jiu, 1904.
- Tătulea-Mărgărit C., *Contribuții la cunoașterea tipologiei, evoluției și răspândirii brăzdarelor romane în Dacia, (Depozitul de fiare de plug de la Ghidici-Dolj)*, în **Oltenia**, 4, 1982, p. 47-68.
- Idem, *Romula – Malva*, București, 1994.
- Thomas, E.B., *Römischen Villen in Pannonien*, Budapest, 1964.
- Preda C., Grosu A., *Archaeological researches from the Roman camp from Enoșești – Acidava*, în **AO, SN**, 8, 1993, p. 43-56.
- Rușevljan V. D, *Vila rustica na localitetu vranj u Hrtkovci*, în **PAD. Muzeja Vojvodanskin**, 41-42, 1999-2000, p.15-28.
- Smith T. J, *The social structure of a roman villa: Marshfield-Ironmongers piece*, în **Oxford Journal of Archaeology**, vol. 6, no.2, 1987, p. 243-255.
- Stîngă I., *A ceramic centre in the rural territory of Drobetai: Gârla Mare*, în **AMN**, 34, 1, 1997, p. 620-634.
- Idem, *Economic life in Drobeta during the 2nd-6th centuries AC*, Bucharest, 1998.
- Idem, *Rural Roman inhabiting in Gârla Mare Mehedinți county (2nd-3rd centuries AC) in Drobeta* 8, 1998, p. 33-42.
- Idem, *A votive plate of the DANubian Knight discovered at villa rustica from Gârla Mare*, în **Drobeta**, 10, 2000, p.105-110.
- Idem, *La villa rustica de Gârla Mare (Mehedinți). Campagnes 1999 et 2000. Nouvelles contribution l'économie romaine rurale durant les siècles II-III ap. J.- C.*, în **Drobeta**, 11-12, 2002, p. 127-137.
- Idem, *Gârla Mare, com. Gârla Mare, Mehedinți county, point: km. fluvial 840 (archaeological report) in CCAR*, 2001 campaign, (the 36th national session of archaeological reports, Buziaș, 28 May - 1 June 2002) p. 141-142.
- Stuparu C., *Arcaheological discoveries on Coșuștei valley (preliminary study)*, în **Drobeta**, 7, 1996, p.85-89.
- Șandru I., Idem, *Villa rustica in the social and economic structures from Dacia*, în **Argessis**, 9, 2000, p.91-94.
- Ștefulescu Al., *Historical and picturesque Gorj*, Tg Jiu, 1904.
- Tătulea-Mărgărit C., *Contributions to the knowledge of Roman plough typology, evolution and spreading in Dacia, (Plough warehouse from Ghidici-Dolj)*, în **Oltenia**, 4, 1982, p. 47-68.
- Idem, *Romula – Malva*, Bucharest,

- Tocilescu Gr., *Fouilles et recherches archeologiques en Roumanie*, București, 1900.
- Toropu O., *Cîteva sculpturi romane descoperite în Oltenia*, în **SCIVA**, 26, 1975, 1, p. 120-122.
- Tudor D., *Découvertes archéologiques a Sucidava et dans les environs*, în **AO**, XV, ian. – dec., 1936, p.115-116.
- Idem *Morminte romane din județul Romanai*, în **AO**, 16, 89-91, ian.-iun., 1937, p. 89
- Idem, *Săpăturile arheologice de la Cioroiu Nou (r. Băilești, reg. Oltenia)*, în **MCA**, 8, 1962, p. 547-554.
- Idem, *Comunicări epigrafice (I)*, în **SCIV**, 13, 1962, 1, p. 115
- Idem, *Comunicări epigrafice (III)*, în **SCIV**, 16, 1965, 1, p.179-181.
- Idem, *Comunicări epigrafice (IV)*, **SCIV**, 17, 1966, 3, p. 593-600
- Idem, *Sucidava*, București, 1974.
- Idem, *Oltenia Romană*, București, 1978
- Vlădescu C. M., Moghior N., *Notă asupra sondajelor efectuate la Tia Mare, județul Olt*, în **SMMIM**, 11, 1978, p.167-170.
- White K. D., *Agricultural Implements of the Roman World*, Cambridge, 1967
- Idem, *Roman farming*, London, 1970.
- Winkler I., *Circulația monetară la Apulum*, în **AMN**, 2, 1965, p. 220-223.
- Eadem, *Circulația monetară în așezările antice pe teritoriul comunei Orlea (I)*, în **AMN**, 8, 1971, p. 161-172.
- Eadem, *Circulația monetară în așezările antice pe teritoriul comunei Orlea (II)*, **AMN**, 10, 1973, p. 181-212.
- ****Istoria românilor*, vol. II, *Daco-romani, romanici, alogeni* (coord. D. Protase, Al. Suceveanu), București, 2001
- 1994.
- Thomas, E.B., *Römischen Villen in Pannonien*, Budapest, 1964.
- Tocilescu Gr., *Fouilles et recherches archeologiques en Roumanie*, Bucharest, 1900.
- Toropu O., *Several Roman sculptures discovered in Oltenia*, in **SCIVA**, 26, 1975, 1, p. 120-122.
- Tudor D., *Découvertes archéologiques a Sucidava et dans les environs*, in **AO**, XV, ian. – dec., 1936, p.115-116.
- Idem *Roman graves from Romanati county*, in **AO**, 16, 89-91, ian.-iun., 1937, p. 89
- Idem, *Archaeological diggings from Cioroiu Nou (r. Băilești, reg. Oltenia)*, in **MCA**, 8, 1962, p. 547-554.
- Idem, *Epigraphic communications (I)*, in **SCIV**, 13, 1962, 1, p. 115
- Idem, *Epigraphic communications (III)*, in **SCIV**, 16, 1965, 1, p.179-181.
- Idem, *Epigraphic communications (IV)*, **SCIV**, 17, 1966, 3, p. 593-600
- Idem, *Sucidava*, Bucharest, 1974.
- Idem, *Roman Oltenia*, Bucharest, 1978
- Vlădescu C. M., Moghior N., *Note on the polls made at Tia Mare, Olt county*, in **SMMIM**, 11, 1978, p.167-170.
- White K. D., *Agricultural Implements of the Roman World*, Cambridge, 1967
- Idem, *Roman farming*, London, 1970.
- Winkler I., *Money circulation in Apulum*, in **AMN**, 2, 1965, p. 220-223.
- Eadem, *Money circulation in the ancient settlements on the territory of Orlea commune (I)*, in **AMN**, 8, 1971, p. 161-172.
- Eadem, *Money circulation in the ancient settlements on the territory of Orlea commune (II)*, **AMN**, 10, 1973, p. 181-212.
- ***Romanian history, vol. II, *Daco-Romans, Romanics, Allogeneous* (coord. D. Protasis, Al. Suceveanu), Bucharest, 2001

¹ Fr.de Martino, *Storia della costituzione romana*, IV, 2, Napoli, 1965, *passim*; M. Macrea, *Viața în Dacia romană*, București, 1969, p.111-116; C. Pop, *Formele proprietății agrare în Dacia romană*, **Terra nostra**, 3, 1973, p. 397-402.

- ² R. Ardevan, *Viața municipală în Dacia romană*, p. 117-119; Gh. Popilian, D. Bălțeanu, **Pol. Edil., III**, Tulcea, 1995, p. 174.
- ³ M. Macrea, *op. cit.*, p. 293-298; D. Protase în *Istoria românilor*, vol. II, *Daco-romani, romanici, alogeni* (coord. D. Protase, Al. Suceveanu), București, 2001, p. 170-171.
- ⁴ I. Piso, *L'aristocratie municipale de Dacie et la grande propriété foncière în Latifundium au latifondo (Publicationes du Centre Pierre Paris)*, 1995, p. 438-439; cf. I. Șandru, *Villa rustica în cadrul structurilor socio-economice din Dacia*, în **Argessis**, 9, 2000, p. 91-94.
- ⁵ G. A. Mansuelli, *Villa romana nell'Italie settenrionale*, în **La parola del passato**, 57, 1957, p. 448-458; E. B. Thomas *Römischen Villen in Pannonien*, Budapest, 1964, *passim*; J. Mladenova, *La villa romaine d'Ivajlovgrad*, în **Actes du premier Congrès International des Etudes Balkaniques et sud-est européennes**, Sofia, 1970, p. 527-530; R. Agache, *La villa gallo-romaine dans les grandes plaines du nord de la France*, în **Archaeologia**, 55, 1973, p. 33-47; M. Ponsich, *Implatation rurale antique sur le Bas-Guadalquivir*, Paris-Madrid, 1974, (studiu apărut în colecția **Publications de la Casa de Velasquez**, seria arheologie, fascicola II, p. 23-35 ; V. H. Baumann, *Ferma romană din Dobrogea*, Tulcea, 1983, p. 13-34; J.T. Smith, *The social structure of a roman villa: Marshfield-Ironmongers piece*, în **Oxford Journal of Archaeology**, vol. 6, no. 2, 1987, p. 243-255; V. Cartianu, *Villa rustica celto-romană răspândită din Britannia până în Dacia*, în **Marisia**, 15-22, 1992, p.78-85. V. D. Ruševljan, *Vila rustica na lokalitetu vranj u Hrtkovci*, în **PAD. Muzeja Vojvodanskin**, 41-42, 1999-2000, p.15-28; V. Begović, I. Schrunck, *Rimske ville Istre i Dalmacije, I. dio: pregled lokaliteta*, în **Prilozi, Instituta za Arheologiju u Zagrebu**, vol.19, 2002, p.113-130.
- ⁶ Varro, I, 11-13; Vitruvius, VI, 6; Columella, I, 4-6; cf. K. D. White, *Roman farming*, London, 1970, p. 387-388; V. H. Baumann, *op. cit.*, p. 15; I. Șandru, *op. cit.*, p. 92-94.
- ⁷ V. H. Baumann, *op.cit.*, p. 15.
- ⁸ B. Crova, *Edilizia e tecnica rurale di Roma antica*, Milano, 1942, p. 5; V. H. Baumann, *op. cit.*, p. 15.
- ⁹ I. Mitrofan, *Villae rusticae în Dacia Superioară, (I)*, în **AMN**, 10, 1973, p. 127-150; *Ibidem*, II, în **AMN**, 11, 1974, p.41-59; idem, *Villae rusticae în provincia Dacia* în **IMCD**, 1974, p.245-258; Idem, *Les villae rusticae dans la Dacie Romaine*, în **Pol. Edil. III**, 1995, p.169-172; V. Cartianu, *op. cit.*; D.Alicu, *Cercetări arheologice la Cluj Napoca: villa rustica din Valea Chintăului. Campaniile 1990-1992*, în **AMN** 31, 1994, I, p. 539-546; Idem, *Les villae rusticae dans le bassin du Somes Rece*, în **Pol. Edil. III**, p. 127-160; V. Moga, *Recherches sur l'époque romaine a Ghibom*, în **Pol. Edil. III**, p.161-168; D. Popa, *Viața rurală în Transilvania romană*, Sibiu, 2001, *passim*; M. Ciută, *Considerații asupra locuirii romane de la Șeușa „La cărarea morii”(jud. Alba)*, în **Patrimonium apulense**, 3, 2003, p. 25-42; D. Benea, *Die wirtschaftliche Tätigkeit in den dorflichen Niederlassungen zwischen Theiss, Marosch und Donau im 2-3 Jh.n.Chr.*, în **In Honorem Magistri Dan Gh. Teodor, Studia Antiqua et Archaeologica**, 9, 2003, p.299-326.
- ¹⁰ I. Stîngă, *Un centru ceramic în teritoriul rural a l Drobetai: Gârla Mare*, în **AMN**, 34, I, 1997, p. 621-634 ; Idem, **Drobeta** 8, 1998, p. 33-41; Idem, **Drobeta** 9, 1999, p. 79-109; Idem, **Drobeta** 11-12, 2002, p.127-137.
- ¹¹ **IDR**, II, 157.
- ¹² D. Tudor, *Oltenia Romană⁴*, București, 1978, p. 222.
- ¹³ *Ibidem*.
- ¹⁴ Gr. Florescu, *Monumenti funerari romani della Dacia Inferiore*, București, 1942. p. 32, nr. 5; **IDR**, II, 135.
- ¹⁵ Gh. Popilian, P. Gherghe, **BSNR**, XCII-XCVII, 1998-2003, p.83-110.
- ¹⁶ D. Tudor, *op. cit.*
- ¹⁷ *Ibidem*.
- ¹⁸ I. Stîngă, *Viața economică la Drobeta în secolele II-VI p.Ch*, București, 1998, p. 41.
- ¹⁹ D. Tudor, *Comunicări epigrafice*, în **SCIV**, 16, 1965, 1, p. 179-181, nr. 4, fig. 3; idem, *OR⁴*, p. 219; **IDR**, II, 132.
- ²⁰ D. Tudor, *OR⁴*, p. 226.
- ²¹ *Ibidem*.
- ²² **IDR**, II, 133; D. Tudor, *op. cit.*, p.122.
- ²³ Al. Bărcăcilă, **BCMI**, 30, 1937, p.132.
- ²⁴ D. Tudor, *op. cit.*, p.46-48.
- ²⁵ *Ibidem*, p. 228.
- ²⁶ *Ibidem*.
- ²⁷ Idem, *Découvertes archéologiques a Sucidava et dans les environs*, în **AO**, XV, ian. – dec., 1936, p.115-116; idem, *OR⁴*, p.228.
- ²⁸ Gh. Popilian, *Villae rusticae în Dacia romană de la sud de Carpați*, în **AO**, SN, 6, 1989, p. 61; idem, *Un relief al lui Silvanus descoperit în Oltenia*, în **Oltenia**, 2, 1980, p. 109-112.

- ²⁹ D. Tudor, *OR*⁴, p. 228; Gh. Popilian, *Villae rusticae...*, p. 61.
- ³⁰ D. Tudor, *op. cit.*, p. 226.
- ³¹ **IDR, II** 187; I. Șandru, *Villa rustica...*, p. 92-94.
- ³² **IDR, II**, 204; Gh. Popilian, *Date noi cu privire...* p. 55-56.
- ³³ D. Tudor, *op. cit.*, p. 344
- ³⁴ Idem, *Sucidava*, p. 55.
- ³⁵ Idem, *OR*⁴, p. 219.
- ³⁶ **IDR, II**, 136.
- ³⁷ **IDR, II**, 51.
- ³⁸ D. Tudor, *Sucidava*, p. 58; idem, *OR*⁴, p. 228.
- ³⁹ Idem, *Sucidava*, p. 55.
- ⁴⁰ Idem, *OR*⁴, p. 219; I. Stîngă, *Viața economică...*, p. 36.
- ⁴¹ D. Tudor, *Comunicări epigrafice (IV)*, **SCIV**, 17, 1966, 3, p. 600; idem, *OR*⁴, p. 229; **IDR, II**, 319.
- ⁴² Gh. Popilian, *Villae rusticae...*, p. 61.
- ⁴³ C. Stuparu, *Descoperiri arheologice pe valea Coșuștei (studiu preliminar)*, în **Drobeta**, 7, 1996, p. 87-88.
- ⁴⁴ Gr. Tocilescu, *Fouilles et recherches archeologiques en Roumanie*, București, 1900, p. 187, nr. 3; **IDR, II**, 137; D. Tudor, *OR*⁴, p. 220.
- ⁴⁵ D. Tudor, *op. cit.*, p. 390, fig. 100/3.
- ⁴⁶ *Ibidem*, p. 229.
- ⁴⁷ Gh. Popilian, *op. cit.*, p. 59.
- ⁴⁸ M. Garasanin, M. Vasič, G. Marjanovič-Vujovič, *Pontes et pont du Trajan (fouilles de 1980)*, **Cahiers des Portes de Fer**, 2, 1984, p. 78-79.
- ⁴⁹ Gh. Popilian, D. Bălțeanu, *À propos des villae...*, p. 178.
- ⁵⁰ Gh. Popilian, *op. cit.*, p. 61.
- ⁵¹ C. Mărgărit Tătulea, *Romula-Malva*, București, 1994, p. 56.
- ⁵² D. Tudor, *Comunicări epigrafice (I)*, în **SCIV**, 13, 1962, 1, p. 116; idem, *OR*⁴, p. 224; **IDR, II**, 158.
- ⁵³ I. Stîngă, *La villa rustica de Gârla Mare...*, p. 129.
- ⁵⁴ *Ibidem*.
- ⁵⁵ C. Preda, *Tezaurul monetar din epoca romană descoperit la Gârla Mare (jud. Mehedinți)*, **Historica**, 3, 1974, p. 67-92.
- ⁵⁶ I. Stîngă, *Gârla Mare, com. Gârla Mare, jud. Mehedinți*, în **CCAR, campania 2002**, (a XXXVII-a sesiune națională de rapoarte arheologice, Covasna 2-6 iunie 2003), p. 130.
- ⁵⁷ *Ibidem*, p. 131.
- ⁵⁸ Idem, *O placă votivă a Cavalerului Danubian descoperită în villa rustica de la Gârla Mare*, în **Drobeta**, 10, 2000, p. 105-110.
- ⁵⁹ I. Stîngă, C. Pop, *Trofeul de bronz de la Gârla Mare (jud. Mehedinți)* în **Drobeta**, 10, 2000, p. 111-117.
- ⁶⁰ I. Stîngă, *op. cit.*, p. 107, pl. I/a-c.
- ⁶¹ *Ibidem*, p. 106.
- ⁶² Idem, *Un centru ceramic...*, p. 624; 633, fig. 6/1.
- ⁶³ I. Stîngă, C. Pop, *op. cit.*, p. 116.
- ⁶⁴ Idem, *Viața economică...*, p. 106.
- ⁶⁵ Gh. Popilian, *Villae rusticae...*, p. 60.
- ⁶⁶ *Ibidem*.
- ⁶⁷ Informație primită de la prof.dr.Gh. Popilian, căruia îi mulțumim și pe această cale.
- ⁶⁸ D. Tudor, *OR*⁴, p. 229.
- ⁶⁹ Idem, *Sucidava*, p. 32, fig.7; idem, *OR*⁴, p. 229; 327.
- ⁷⁰ *Ibidem*, p. 230; Gh. Popilian, *op. cit.*, p. 61.
- ⁷¹ I. Stîngă, *Viața economică...*, p. 35.
- ⁷² Al. Ștefulescu, *Gorjul istoric și pitoresc*, Târgu-Jiu, 1904, p. 75-76; D. Tudor, *OR*⁴, p. 424; **IDR, II**, 181.
- ⁷³ D. Benea, T. Păvălan, *Așezarea romană de la Izîmșa-Mehedinți*, **Casa Județeană a Corpului Didactic, Buletin Informativ pentru cadrele didactice**, 1973, p. 53; D. Tudor, *op. cit.*, p. 220; M. Davidescu, *Drobeta în secolele I-VII e.n.*, Craiova, 1980, p. 169-170; I. Stîngă, *op. cit.*, p. 188-189.
- ⁷⁴ D. Tudor, *OR*⁴, p. 220.
- ⁷⁵ I. Stîngă, *Viața economică...*, p. 45; cf. D. Tudor, *OR*⁴, p. 219.
- ⁷⁶ Gr. Florescu, *I monument...*, p. 32, nr. 5; D. Tudor, *op. cit.*, p. 220.
- ⁷⁷ Gh. Popilian, I. Stan-Mircești, *Tezaurul de monede romane de la Ocolna (com. Amărăștii de Jos, jud. Dolj)* **AO, SN**, 4, 1985, p. 58-64.

- ⁷⁸ I. Stîngă, *op. cit.*, p. 44.
- ⁷⁹ Săpăturile arheologice au fost efectuate de către Exp. Bujor, însă rezultatele nu au fost publicate.
- ⁸⁰ I. Winkler, *Circulația monetară în așezările antice de pe teritoriul comunei Orlea (I)*, în **AMN**, 8, 1971, p. 161-172; *Ibidem* *Circulația monetară în așezările antice de pe teritoriul comunei Orlea (II)*, **AMN**, 10, 1973, p. 181-212; D. Tudor, *Sucidava*, p. 53-55; idem, *OR⁴*, p. 230-231; **IDR**, **II**, 308-318;
- ⁸¹ D. Tudor, *Sucidava*, p. 53.
- ⁸² *Ibidem*, p. 53-54.
- ⁸³ *Ibidem*, p. 53.
- ⁸⁴ D. Tudor, *OR⁴*, p. 230-231.
- ⁸⁵ **IDR**, **II**, 308.
- ⁸⁶ D. Tudor, *Sucidava*, p. 51; cf. idem, *OR⁴*, p. 231.
- ⁸⁷ Gh. Popilian, *Villae rusticae...*, p. 61; Gh. Popilian, D. Bălțeanu, *A propos des...*, p. 183.
- ⁸⁸ D. Tudor, *op. cit.*, p. 221.
- ⁸⁹ I. Stîngă, *op. cit.*, p. 40.
- ⁹⁰ *Ibidem*, p. 44.
- ⁹¹ D. Tudor, *op. cit.*, p. 231.
- ⁹² *Ibidem*, p. 221; I. Stîngă, *op. cit.*, p. 34.
- ⁹³ D. Tudor, *Sucidava*, p. 58; idem, *OR⁴*, p. 251; Gh. Popilian, *op. cit.*, p. 55; Gh. Popilian, D. Bălțeanu, *op. cit.*, p. 179.
- ⁹⁴ **IDR**, **II**, 322.
- ⁹⁵ **IDR**, **II**, 323.
- ⁹⁶ **Dosar MNA**, 1895, filele 87-97; Al. Ștefulescu, *op. cit.*, p. 180-182.
- ⁹⁷ E. Berlescu, *Dicționar enciclopedic medical de balneoclimatologie*, București, 1982, p. 271; L. Aniței *et alii*, *Băile Săcelu*, în **Litua**, 5, 1992, p. 149-155.
- ⁹⁸ C. C. Petolescu, P. Gherghe, Gh. Calotoiu, *Așezarea romană de la Săcelu-Gorj*, în **Litua**, 1, 1978, p. 33-35; D. Tudor, *OR⁴*, p. 227; C. C. Petolescu în **Documente recent descoperite și informații arheologice**, 1984, p. 56; P. Gherghe, *Dovezi ale continuității dacice în așezarea romană de la Săcelu*, în **AO**, **SN**, 4, 1985, p. 47-57.
- ⁹⁹ C. C. Petolescu, P. Gherghe, Gh. Calotoiu, *op. cit.*, p. 33.
- ¹⁰⁰ P. Gherghe, *op. cit.*, p. 47-57.
- ¹⁰¹ C. C. Petolescu *et alii*, *Hăiești, com. Săcelu, jud. Gorj*, în **Situri arheologice cercetate în perioada 1983-1992**, Brăila, 1996, p. 58.
- ¹⁰² P. Gherghe, *op. cit.*, p. 57.
- ¹⁰³ *Ibidem*, p. 56-57.
- ¹⁰⁴ Gr. Florescu, *I monumenti...*, p. 37-38, nr. 34-35; C. C. Petolescu, *Știri noi privind cultele egiptene în Dacia Inferior*, în **SCIV**, 23, 1972, 1, p. 80, fig. 1; idem, *Note epigrafice (seria a VI-a)*, în **SCIVA**, 33, 1982, 1, p. 120-121; O. Toropu, *Cîteva sculpturi romane descoperite în Oltenia*, în **SCIVA**, 26, 1975, 1, p. 121; **IDR**, **II**, 182-183; D. Tudor, *OR⁴*, p. 227; P. Gherghe *et alii*, *Săcelu, com. Săcelu, jud. Gorj*, în **CCAR, campania 2002**, (a XXXVII-a sesiune națională de rapoarte arheologice, Covasna, 2-6 iunie, 2003), p. 271.
- ¹⁰⁵ C. C. Petolescu, *Note epigrafice (seria a VI-a)*, p. 120-121.
- ¹⁰⁶ Al. Ștefulescu, *op. cit.*, p. 182; **IDR**, **II**, 182.
- ¹⁰⁷ Al. Ștefulescu, *op. cit.*, p. 180-181; P. Gherghe, *Dovezi ale continuității dacice...*, p. 47.
- ¹⁰⁸ V. Marinioiu, *Romanitatea în nordul Olteniei*, Târgu-Jiu, 2004, p. 174.
- ¹⁰⁹ Inedit, cercetări personale.
- ¹¹⁰ Gh. Popilian, *Villae rusticae...*, p. 61.
- ¹¹¹ *Ibidem*.
- ¹¹² D. Tudor, *OR⁴*, p. 231; Gh. Popilian, *op. cit.*, p. 60.
- ¹¹³ D. Tudor, *op. cit.*, p. 225.
- ¹¹⁴ C. M. Vlădescu, N. Moghior, *Notă asupra sondajelor efectuate la Tia Mare, județul Olt*, în **SMMIM**, 11, 1978, p. 167-170.
- ¹¹⁵ *Ibidem*, p. 168-169.
- ¹¹⁶ *Ibidem*, p. 169.
- ¹¹⁷ *Ibidem*, p. 167.
- ¹¹⁸ Exp. Bujor, *Locuințe romane la Tîrgu-Jiu (jud. Gorj)*, în **MCA**, 10, 1973, p. 112-113; cf. V. Marinioiu, *op. cit.*, p. 183-187.
- ¹¹⁹ Exp. Bujor, *op. cit.*, p. 113.
- ¹²⁰ D. Tudor, *op. cit.*, p. 232.

- ¹²¹ Gh. Popilian, *op. cit.*, p. 55.
- ¹²² D. Tudor, *op. cit.*, p. 232.
- ¹²³ *Ibidem.*
- ¹²⁴ *Ibidem.*
- ¹²⁵ Idem, *Morminte romane din județul Romanați*, în **AO**, 16, 89-91, ian.-iun., 1937, p.89.
- ¹²⁶ Idem, *OR⁴*, p. 232.
- ¹²⁷ *Ibidem.*
- ¹²⁸ *Ibidem.*
- ¹²⁹ *Ibidem.*
- ¹³⁰ **IDR**, II, 134.
- ¹³¹ Gh Popilian, *Villae rusticae...*, p. 57.
- ¹³² Columella, *De re rustica*, I, 5, 6.
- ¹³³ Cato, *De agricultura*, I, 3.
- ¹³⁴ G. Popilian, D. Bălțeanu, *À propos...*, p. 184.
- ¹³⁵ Gh. Popilian, *op. cit.*, p. 62; G. Popilian, D. Bălțeanu, *op. cit.*, p. 185.
- ¹³⁶ *Ibidem.*
- ¹³⁷ V. H. Baumann, *Ferma romană...*, p. 28-29.
- ¹³⁸ I. Mitrofan, *Les villae rusticae...*, p. 172.
- ¹³⁹ Cato, I, 3.
- ¹⁴⁰ Varro, I, 17, 2.
- ¹⁴¹ Gh. Popilian, *op. cit.*, p. 60; G. Popilian, D. Bălțeanu, *op. cit.*, p. 185.
- ¹⁴² I. Mitrofan, *Villae rusticae în Dacia Superioară (II)*, p. 55.
- ¹⁴³ V. H. Baumann, *op.cit., passim.*
- ¹⁴⁴ E.B. Thomas, *Römischen Villen...*, p.257-260.
- ¹⁴⁵ I. Glodariu, *Die Landwirtschaft in romischen Dakien*, în **ANRW**, II, 6, 1977, p. 950-989.
- ¹⁴⁶ C.C. Petolescu, *Scurtă istorie a Daciei romane*, București, 1995, p. 90-91.
- ¹⁴⁷ M. Cărciumaru, *Considerații paleoetnobotanice și contribuții la agricultura geto-dacilor*, **Thraco-Dacica**, 4, 1983, p. 126-134; idem, *Considerații paleoetnobotanice și contribuții la agricultura geto-dacilor (II)*, **Thraco-Dacica**, 5, 1984, p.179-176; idem, *Considerații paleoetnobotanice și contribuții la agricultura geto-dacilor*, **(III Thraco-Dacica**, 6, 1985, p. 182-188; idem, *Considerații paleoetnobotanice și contribuții la agricultura geto-dacilor (IV)*, **Thraco-Dacica**, 7, 1986, p. 129-133; idem, *Plante folosite de traco-geto-daci (Încercare de sinteză)*, **Thraco-Dacica**, 8, 1987, p. 171-176.
- ¹⁴⁸ Idem, *Considerații... (IV)*, p. 132.
- ¹⁴⁹ Idem, *Considerații... (II)*, p. 175.
- ¹⁵⁰ Idem, *Considerații... (IV)*, p. 132.
- ¹⁵¹ Idem, *Considerații... (II)*, p. 174-175.
- ¹⁵² C. Stuparu, *Descoperiri arheologice...*, p. 87; cf. I. Stîngă, *Viața economică...*, p. 54.
- ¹⁵³ Gh. Popilian, *Locusteni – Peste Predești, com. Daneți, jud. Dolj*, în **Situri arheologice cercetate în perioada 1983-1992**, p. 67.
- ¹⁵⁴ M. Cărciumaru, *Considerații... (III)*, p.184.
- ¹⁵⁵ *Ibidem*, p.184-185; D. Benea, P. Bona, *Tibiscum*, București, 1994, p. 90.
- ¹⁵⁶ Gh. Bichir, *Geto-dacii din Muntenia în epoca romană*, București, 1984, p. 20-22.
- ¹⁵⁷ C. Mărgărit Tătulea, *Contribuții la cunoașterea tipologiei, evoluției și răspândirii brăzdarelor romane în Dacia, (Depozitul de fiare de plug de la Ghidici-Dolj)*, în **Oltenia**, 4, 1982, p. 49-50.
- ¹⁵⁸ *Ibidem*, p.65.
- ¹⁵⁹ *Ibidem*, p.67.
- ¹⁶⁰ Idem, *Romula-Malva*, p. 83.
- ¹⁶¹ Idem, *Contribuții...*, p. 75-79.
- ¹⁶² D. Tudor, *Săpăturile arheologice de la Cioroiu Nou (r. Băilești, reg. Oltenia)*, **MCA**, 8, 1962, p. 551.
- ¹⁶³ Idem, *OR⁴*, p.68.
- ¹⁶⁴ I. Stîngă, *Viața economică...*, p. 55.
- ¹⁶⁵ C. Mărgărit Tătulea, *Contribuții...*, p.47-86.
- ¹⁶⁶ G. Popilian, M. Nica, C. Tătulea, *Raport asupra cercetărilor arheologice la Locusteni, jud. Dolj*, în **MCA, a XIV-a sesiune anuală de rapoarte, Tulcea, 1980**, p. 258 și p. 260, fig. 7.
- ¹⁶⁷ G. Popilian, M. Nica, *Raport asupra cercetărilor arheologice efectuate în așezarea dacică și prefeudală de la Gropșani [1978]*, **MCA, XIII-a sesiune anuală de rapoarte, Oradea, 1979**, p. 157.

- ¹⁶⁸ C. Mărgărit Tătulea, *op. cit.*, p. 83.
- ¹⁶⁹ *Ibidem*, p.53-54.
- ¹⁷⁰ D. Tudor, *OR*⁴, p. 445, fig. 144/a, b.
- ¹⁷¹ I. Stîngă, *op. cit.*, p. 55.
- ¹⁷² C. Mărgărit Tătulea, *op. cit.*, p. 54-55.
- ¹⁷³ G. Popilian, M. Nica, *op. cit.*, p. 157; C. Mărgărit Tătulea, *op. cit.*, p.72.
- ¹⁷⁴ B. Hofmann, *La Quinquillerie antique (2-ème partie), Groupe d'archéologie antique du Touring, Club de France, Notice technique, n°.15*, Paris 1959, p. 5, pl. XIII; I. Glodariu, M. Cîmpeanu, *Depozitul de unelte agricole de la Dedrad (r. Reghin)*, în **SCIV**, 17, 1966, 1, p. 19-32; K. D. White, *Agricultural Implements of the Roman World*, Cambridge, 1967; idem, *Roman Farming...*; I. Glodariu, A. Zrinyi, P. Gylai, *Le dépôt d'outils romains de Mărculeni*, în **Dacia**, NS, 14, 1970, p. 201-231; M. Moga, D. Benea, *Unelte agricole romane descoperite la Tibiscum*, în **StCom Caransebeș**, 2, 1977, p.161-167; I. Popović, *Античко оруђе збожча у Србују*, Beograd, 1988, pl. XLVII/4-7.
- ¹⁷⁵ C. Mărgărit Tătulea, *op. cit.*, p. 60.
- ¹⁷⁶ Idem, *Romula-Malva*, p. 83.
- ¹⁷⁷ D. Tudor, *OR*⁴, p. 72.
- ¹⁷⁸ *Ibidem*.
- ¹⁷⁹ C. Mărgărit Tătulea, *Romula-Malva*, p. 83.
- ¹⁸⁰ D. Tudor, *op. cit.*, p. 72.
- ¹⁸¹ *Ibidem*, p.222.
- ¹⁸² D. Bondoc, *Colecția de arheologie a Muzeului Școlar Desa*, în **Oltenia**, 11, 1999, p. 66.
- ¹⁸³ D. Tudor, *op. cit.*, p. 223.
- ¹⁸⁴ C. Preda, A. Grosu, *Cercetările arheologice din așezarea civilă a castrului roman de la Enoșești- Acidava (Piatra Ol, jud. Olt)*, în **AO, SN**, 13, 1998, p.50.
- ¹⁸⁵ Gh. Bichir, *Cercetările arheologice de la Stolniceni-Rîmnicul Vilcea*, **Buridava**, 4, 1982, p. 50.
- ¹⁸⁶ Gh. Popilian, *Locusteni – Peste Predești...*, p. 67.
- ¹⁸⁷ C. C. Petolescu et alii, *Câmpulung-Pescăreasa (Jidava), jud. Argeș*, în **CCAR, campania 1995 (a XXX-a sesiune națională de rapoarte arheologice, Brăila, 2-5 mai 1996)**, p.28.
- ¹⁸⁸ D. Tudor, *OR*⁴, p.72.
- ¹⁸⁹ *Ibidem*.
- ¹⁹⁰ M. Comșa, *Grădinăritul în mileniul I e.n pe teritoriul României*, în **Pontica**, 13, 1980, p. 164-184.
- ¹⁹¹ C. C.Petolescu, *Scurtă istorie a Daciei romane*, p.91; cf. I. Stîngă, *Viața economică...*, p. 55.
- ¹⁹² Fr.de Martino, *Storia della costituzione romana*, IV, 2, Napoli, 1965, *passim*; M. Macrea, *Life in Roman Dacia*, Bucharest, 1969, p.111-116; C. Pop, *Agrarian Property Forms in Roman Dacia*, **Terra nostra**, 3, 1973, p. 397-402.
- ¹⁹³ R. Ardevan, *Town life in Roman Dacia*, p. 117-119; Gh. Popilian, D. Bălțeanu, **Pol. Edil.**, III, Tulcea, 1995, p. 174.
- ¹⁹⁴ M. Macrea, *op. cit.*, p. 293-298; D. Protasis in *Romanian History*, vol. II, *Daco-Romans, Romanic, allogeous* (coord. D. Protasis, Al. Suceveanu), Bucharest, 2001, p. 170-171.
- ¹⁹⁵ I. Piso, *L'aristocratie municipale de Dacie et la grande propriété foncière în Latifundium au latifondo (Publications du Centre Pierre Paris)*, 1995, p. 438-439; cf. I. Șandru, *Villa rustica in the social and economic structures from Dacia*, in **Argessis**, 9, 2000, p. 91-94.
- ¹⁹⁶ G. A. Mansuelli, *Villa romana nell'Italie settenzionale*, în **La parola del passato**, 57, 1957, p. 448-458; E. B. Thomas *Römischen Villen in Pannonien*, Budapest, 1964, *passim*; J. Mladenova, *La villa romaine d'Ivajlovgrad*, în **Actes du premier Congrès International des Etudes Balkaniques et sud-est européennes**, Sofia, 1970, p. 527-530; R. Agache, *La villa gallo-romaine dans les grandes plaines du nord de la France*, în **Archaeologia**, 55, 1973, p. 33-47; M. Ponsich, *Implatation rurale antique sur le Bas-Guadalquivir*, Paris-Madrid, 1974, (study appeared in the collection **Publications de la Casa de Velasquez**, series archaeology, , p. 23-35 ; V. H. Baumann, *Roman farm in Dobrogea*, Tulcea, 1983, p. 13-34; J.T. Smith, *The social structure of a roman villa: Marshfield-Ironmongers piece*, în **Oxford Journal of Archaeology**, vol. 6, no. 2, 1987, p. 243-255; V. Cartianu, *Celtic and Roman Villa rustica spread from Britannia to Dacia*, în **Marisia**, 15-22, 1992, p.78-85. V. D. Ruševljan, *Vila rustica na lokalitetu vranj u Hrtkovci*, în **PAD. Muzeja Vojvodanskin**, 41-42, 1999-2000, p.15-28; V. Begović, I. Schrunk, *Rimske ville Istre i Dalmacije,I. dio: pregled lokaliteta*, în **Prilozi, Instituta za Arheologiju u Zagrebu**, vol.19, 2002, p.113-130.
- ¹⁹⁷ Varro, I, 11-13; Vitruvius, VI, 6; Columella, I, 4-6; cf. K. D. White, *Roman farming*, London, 1970, p. 387-388; V. H. Baumann, *op .cit.* ,p. 15; I. Șandru, *op. cit.*, p. 92-94.
- ¹⁹⁸ V. H. Baumann, *op.cit.* ,p. 15.

- ¹⁹⁹ B. Crova, *Edilizia e tecnica rurale di Roma antica*, Milano, 1942, p. 5; V. H. Baumann, *op. cit.*, p. 15.
- ²⁰⁰ I. Mitrofan, *Villae rusticae în Dacia Superioară, (I)*, în **AMN**, 10, 1973, p. 127-150; *Ibidem*, II, în **AMN**, 11, 1974, p.41-59; idem, *Villae rusticae în provincia Dacia* în **IMCD**, 1974, p.245-258; Idem, *Les villae rusticae dans la Dacie Romaine*, în **Pol. Edil. III**, 1995, p.169-172; V. Cartianu, *op. cit.*; D.Alicu, *Archeological researches in Cluj Napoca: villa rustica from Valea Chintăului. The Campaigns from 1990-1992*, in **AMN** 31, 1994, I, p. 539-546; Idem, *Les villae rusticae dans le bassin du Somes Rece*, în **Pol. Edil. III**, p. 127-160; V. Moga, *Recherches sur l'époque romaine a Ghirbom*, în **Pol. Edil. III**, p.161-168; D. Popa, *Rural life in Roman Transylvania*, Sibiu, 2001, *passim*; M. Ciută, *Opinions on Roman inhabiting in Șeușa "At the Mill's Road" (Alba County)*, in **Patrimonium apulense**, 3, 2003, p. 25-42; D. Benea, *Die wirtsch'ftliche Tätigkeit in den d'rflichen Niederlassungen zwischen Theiss, Marosch und Donau im 2-3 Jh.n.Chr.*, în **In Honorem Magistri Dan Gh. Teodor, Studia Antiqua et Archaeologica**, 9, 2003, p.299-326.
- ²⁰¹ I. Stîngă, *A ceramic centre in the rural territory of Drobeta: Gârla Mare*, în **AMN**, 34, I, 1997, p. 621-634 ; Idem, **Drobeta** 8, 1998, p. 33-41; Idem, **Drobeta** 9, 1999, p. 79-109; Idem, **Drobeta** 11-12, 2002, p.127-137.
- ²⁰² **IDR**, II, 157.
- ²⁰³ D. Tudor, *Roman Oltenia*⁴, Bucharest, 1978, p. 222.
- ²⁰⁴ *Ibidem*.
- ²⁰⁵ Gr. Florescu, *Monumenti funerari romani della Dacia Inferiore*, Bucharest, 1942. p. 32, nr. 5; **IDR**, II, 135.
- ²⁰⁶ Gh. Popilian, P. Gherghe, **BSNR**, XCII-XCVII, 1998-2003, p.83-110.
- ²⁰⁷ D. Tudor, *op. cit.*
- ²⁰⁸ *Ibidem*.
- ²⁰⁹ I. Stîngă, *Economic life in Drobeta in 2nd-6th centuries A.C.*, Bucharest, 1998, p. 41.
- ²¹⁰ D. Tudor, *Epigraphic communications*, in **SCIV**, 16, 1965, 1, p. 179-181, nr. 4, fig. 3; idem, *OR*⁴, p. 219; **IDR**, II, 132.
- ²¹¹ D. Tudor, *OR*⁴, p. 226.
- ²¹² *Ibidem*.
- ²¹³ **IDR**, II, 133; D. Tudor, *op. cit.*, p.122.
- ²¹⁴ Al. Bărcăcilă, **BCMI**, 30, 1937, p.132.
- ²¹⁵ D. Tudor, *op. cit.*, p.46-48.
- ²¹⁶ *Ibidem*, p. 228.
- ²¹⁷ *Ibidem*.
- ²¹⁸ Idem, *Découvertes archéologiques a Sucidava et dans les environs*, in **AO**, XV, ian. – dec., 1936, p.115-116; idem, *OR*⁴, p.228.
- ²¹⁹ Gh. Popilian, *Villae rusticae in Roman Dacia south from the Carpathians*, in **AO**, SN, 6, 1989, p. 61; idem, *A portrait of Silvanus discovered in Oltenia*, in **Oltenia**, 2, 1980, p. 109-112.
- ²²⁰ D. Tudor, *OR*⁴, p. 228; Gh. Popilian, *Villae rusticae...*, p. 61.
- ²²¹ D. Tudor, *op. cit.*, p. 226.
- ²²² **IDR**, II 187; I. Șandru, *Villa rustica...*, p. 92-94.
- ²²³ **IDR**, II, 204; Gh. Popilian, *New information regarding*...p. 55-56.
- ²²⁴ D. Tudor, *op. cit.*, p. 344
- ²²⁵ Idem, *Sucidava*, p. 55.
- ²²⁶ Idem, *OR*⁴, p. 219.
- ²²⁷ **IDR**, II, 136.
- ²²⁸ **IDR**, II, 51.
- ²²⁹ D. Tudor, *Sucidava*, p. 58; idem, *OR*⁴, p. 228.
- ²³⁰ Idem, *Sucidava*, p. 55.
- ²³¹ Idem, *OR*⁴, p.219; I. Stîngă, *Economic life...* p. 36.
- ²³² D. Tudor, *Epigraphic communications (IV)*, **SCIV**, 17, 1966, 3, p. 600; idem, *OR*⁴, p. 229; **IDR**, II, 319.
- ²³³ Gh. Popilian, *Villae rusticae...*, p. 61.
- ²³⁴ C. Stuparu, *Archeological discoveries in Coșuștei valley (preliminary study)*, in **Drobeta**, 7, 1996, p. 87-88.
- ²³⁵ Gr. Tocilescu, *Fouilles et recherches archeologiques en Roumanie*, Bucharest, 1900, p. 187, nr. 3; **IDR**, II, 137; D. Tudor, *OR*⁴, p. 220.
- ²³⁶ D. Tudor, *op. cit.*, p. 390, fig. 100/3.

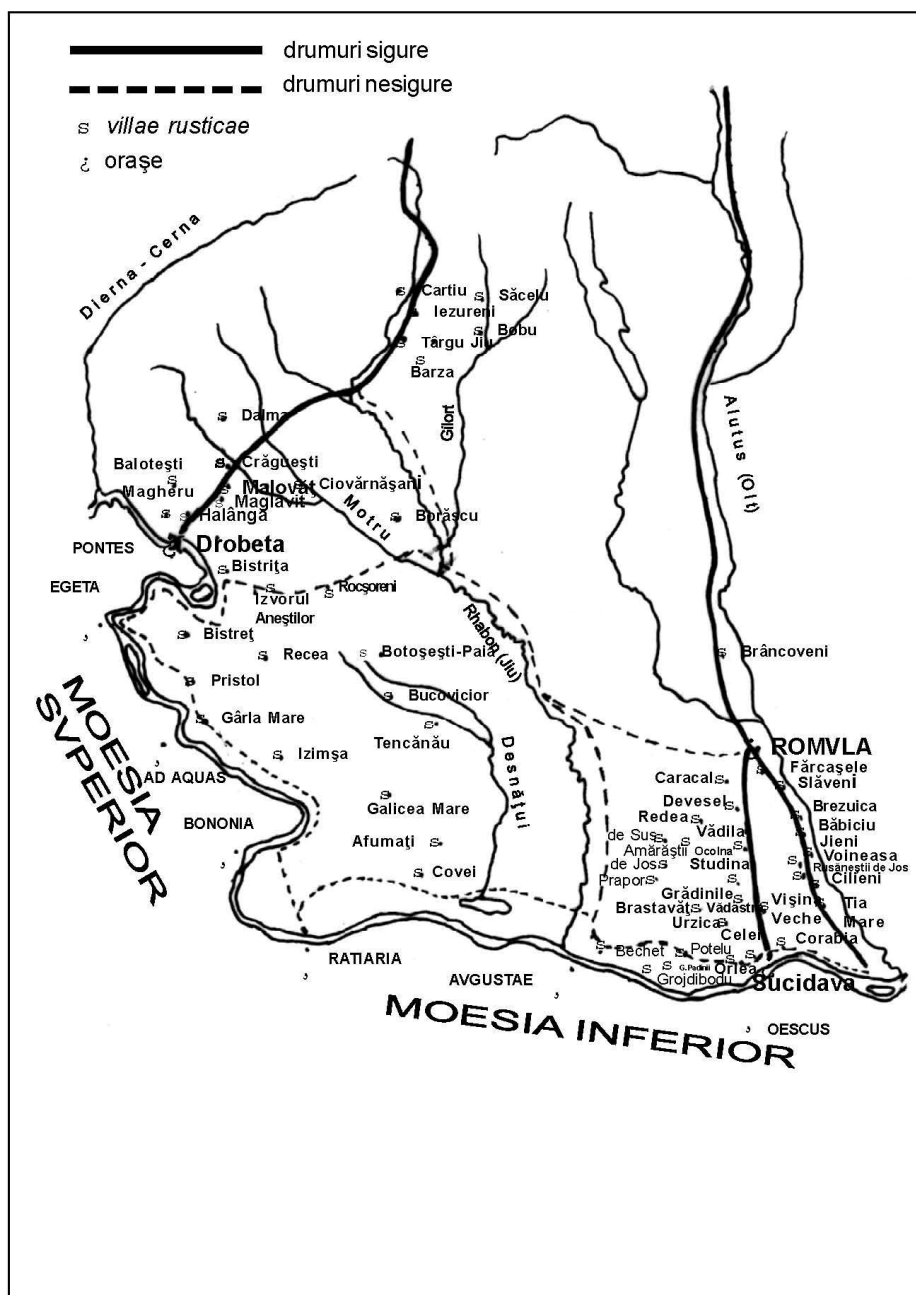
- 237 *Ibidem*, p. 229.
- 238 Gh. Popilian, *op. cit.*, p. 59.
- 239 M. Garasanin, M. Vasič, G. Marjanovič-Vujović, *Pontes et pont du Trajan (fouilles de 1980)*, **Cahiers des Portes de Fer**, 2, 1984, p. 78-79.
- 240 Gh. Popilian, D. Bălțeanu, *À propos des villae...*, p. 178.
- 241 Gh. Popilian, *op. cit.*, p. 61.
- 242 C. Mărgărit Tăulea, *Romula-Malva*, Bucharest, 1994, p. 56.
- 243 D. Tudor, *Epigraphic communications (I)*, în **SCIV**, 13, 1962, 1, p. 116; idem, *OR^d*, p.224; **IDR, II**, 158.
- 244 I. Stîngă, *La villa rustica de Gârla Mare...*, p. 129.
- 245 *Ibidem*.
- 246 C. Preda, *Monetary treasury from the Roman age discovered at Gârla Mare (jud. Mehedinți)*, **Historica**, 3, 1974, p. 67-92.
- 247 I. Stîngă, *Gârla Mare, com. Gârla Mare, jud. Mehedinți*, în **CCAR, campaign 2002**, (the XXXVIIth national session of archeological reports -, Covasna 2-6 June 2003), p. 130.
- 248 *Ibidem*, p. 131.
- 249 Idem, *A votive plate of the Danubian knight discovered at villa rustica from Gârla Mare*, in **Drobeta**, 10, 2000, p.105-110.
- 250 I. Stîngă, C. Pop, *The bronze trophy from Gârla Mare (jud. Mehedinți)* in **Drobeta**, 10, 2000, p.111-117.
- 251 I. Stîngă, *op. cit.*, p. 107, pl. I/a-c.
- 252 *Ibidem*, p.106.
- 253 Idem, *A ceramic centre...*, p. 624; 633, fig. 6/1.
- 254 I. Stîngă, C. Pop, *op. cit.*, p. 116.
- 255 Idem, *Economic life...*, p. 106.
- 256 Gh. Popilian, *Villae rusticae...*, p. 60.
- 257 *Ibidem*.
- 258 Information received from prof.dr.Gh. Popilian, to whom we thank with this occasion.
- 259 D. Tudor, *OR^d*, p. 229.
- 260 Idem, *Sucidava*, p. 32, fig.7; idem, *OR^d*, p. 229; 327.
- 261 *Ibidem*, p. 230; Gh. Popilian, *op. cit.*, p. 61.
- 262 I. Stîngă, *Economic life...*, p. 35.
- 263 Al. Ștefulescu, *Historical and Picturesque Gorj*, Târgu-Jiu, 1904, p. 75-76; D. Tudor, *OR^d*, p. 424; **IDR, II**, 181.
- 264 D. Benea, T. Păvălan, *Roman settlement from Izîmșa-Mehedinți, Teachers' County House, Information note for teachers*, 1973, p. 53; D. Tudor, *op. cit.*, p. 220; M. Davidescu, *Drobeta in 1st-7th centuries BC.*, Craiova, 1980, p.169-170; I. Stîngă, *op. cit.*, p. 188-189.
- 265 D. Tudor, *OR^d*, p. 220.
- 266 I. Stîngă, *Economic life...*, p.45; cf. D. Tudor, *OR^d*, p. 219.
- 267 Gr. Florescu, *I monument...*, p.32, nr.5; D. Tudor, *op. cit.*, p. 220.
- 268 Gh. Popilian, I. Stan-Mircești, *Roman coins treasury from Ocolna (com. Amărăștii de Jos, jud. Dolj)* **AO, SN**, 4, 1985, p. 58-64.
- 269 I. Stîngă, *op. cit.*, p. 44.
- 270 Archaeological diggings were made by Exp. Bujor, but the results have not been published.
- 271 I. Winkler, *Money circulation in ancient settlements from the territory of Orlea commune (I)*, în **AMN**, 8, 1971, p. 161-172; *Ibidem* *Cir Money circulation in ancient settlements from the territory of Orlea commune (II)*, **AMN**, 10, 1973, p.181-212; D. Tudor, *Sucidava*, p. 53-55; idem, *OR^d*, p. 230-231; **IDR, II**, 308-318;
- 272 D. Tudor, *Sucidava*, p. 53.
- 273 *Ibidem*, p. 53-54.
- 274 *Ibidem*, p.53.
- 275 D. Tudor, *OR^d*, p. 230-231.
- 276 **IDR, II**, 308.
- 277 D. Tudor, *Sucidava*, p. 51; cf. idem, *OR^d*, p.231.
- 278 Gh. Popilian, *Villae rusticae...*, p. 61; Gh. Popilian, D. Bălțeanu, *À propos des...*, p. 183.
- 279 D. Tudor, *op. cit.*, p. 221.
- 280 I. Stîngă, *op. cit.*, p. 40.
- 281 *Ibidem*, p.44.

- 282 D. Tudor, *op. cit.*, p.231.
 283 *Ibidem*, p. 221; I. Stîngă, *op. cit.*, p. 34.
 284 D. Tudor, *Sucidava*, p. 58; idem, *OR⁴*, p.251; Gh. Popilian, *op. cit.*, p.55; Gh. Popilian, D. Bălțeanu, *op. cit.*, p. 179.
 285 **IDR, II**, 322.
 286 **IDR, II**, 323.
 287 **Dosar MNA**, 1895, pages 87-97; Al. Ștefulescu, *op. cit.*, p. 180-182.
 288 E. Berlescu, *Encyclopaedic medical dictionary of balneoclimatology*, Bucharest, 1982, p. 271; L. Aniței et alii, *Băile Săcelu*, în **Litua**, 5, 1992, p. 149-155.
 289 C. C. Petolescu, P. Gherghe, Gh. Calotoiu, *The Roman settlement from*, in **Litua**, 1, 1978, p. 33-35; D. Tudor, *OR⁴*, p.227; C.C. Petolescu in **Recently discovered documents and archaeological information**, 1984, p.56; P. Gherghe, *Proves of Dacian continuity in the Roman settlement from Săcelu*, in **AO, SN**, 4, 1985, p. 47-57.
 290 C. C. Petolescu, P. Gherghe, Gh. Calotoiu, *op. cit.*, p. 33.
 291 P. Gherghe, *op. cit.*, p. 47-57.
 292 C. C. Petolescu et alii, *Hăiești, Săcelu commune, Gorj county*, in **Archaeological sites investigated during 1983-1992**, Brăila, 1996, p. 58.
 293 P. Gherghe, *op. cit.*, p. 57.
 294 *Ibidem*, p.56-57.
 295 Gr. Florescu, *I monumenti...*, p. 37-38, nr.34-35; C. C. Petolescu, *News regarding Egyptian cults in Lower Dacia*, in **SCIV**, 23, 1972, 1, p.80, fig.1; idem, *Epigraphic notes (6th series)*, in **SCIVA**, 33, 1982, 1, p.120-121; O. Toropu, *Some Roman sculptures discovered in Oltenia*, în **SCIVA**, 26, 1975, 1, p. 121; **IDR, II**, 182-183; D. Tudor, *OR⁴*, p.227; P. Gherghe et alii, *Săcelu, Săcelu commune, Gorj county*, in **CCAR, 2002 campaign**, (the XXXVIIth national session of archaeological reports, Covasna, 2-6 June, 2003), p. 271.
 296 C. C. Petolescu, *Epigraphic notes (6th series)*, p. 120-121.
 297 Al. Ștefulescu, *op. cit.*, p. 182; **IDR, II**, 182.
 298 Al. Ștefulescu, *op. cit.*, p. 180-181; P. Gherghe, *Proofs of Dacian continuity...*, p.47.
 299 V. Marinoiu, *Romanity in the north of Oltenia*, Târgu-Jiu, 2004, p.174.
 300 Inedit, personal researches.
 301 Gh. Popilian, *Villae rusticae...*, p. 61.
 302 *Ibidem*.
 303 D. Tudor, *OR⁴*, p.231; Gh. Popilian, *op. cit.*, p. 60.
 304 D. Tudor, *op. cit.*, p.225.
 305 C. M. Vlădescu, N. Moghior, *Note on the polls made at Tia Mare, Olt county*, in **SMMIM**, 11, 1978, p.167-170.
 306 *Ibidem*, p.168-169.
 307 *Ibidem*, p.169.
 308 *Ibidem*, p.167.
 309 Exp. Bujor, *Roman dwellings at Tîrgu-Jiu (Gorj county)*, in **MCA**, 10, 1973, p. 112-113; cf. V. Marinoiu, *op. cit.*, p.183-187.
 310 Exp. Bujor, *op. cit.*, p.113.
 311 D. Tudor, *op. cit.*, p. 232.
 312 Gh. Popilian, *op. cit.*, p. 55.
 313 D. Tudor, *op. cit.*, p. 232.
 314 *Ibidem*.
 315 *Ibidem*.
 316 Idem, *Roman graves in Romanati county*, in **AO**, 16, 89-91, January-June, 1937, p.89.
 317 Idem, *OR⁴*, p. 232.
 318 *Ibidem*.
 319 *Ibidem*.
 320 *Ibidem*.
 321 **IDR, II**, 134.
 322 Gh Popilian, *Villae rusticae...*, p. 57.
 323 Columella, *De re rustica*, I, 5, 6.
 324 Cato, *De agricultura*, I, 3.
 325 G. Popilian, D. Bălțeanu, *A propos...*, p. 184.
 326 Gh. Popilian, *op. cit.*, p. 62; G. Popilian, D. Bălțeanu, *op. cit.*, p. 185.

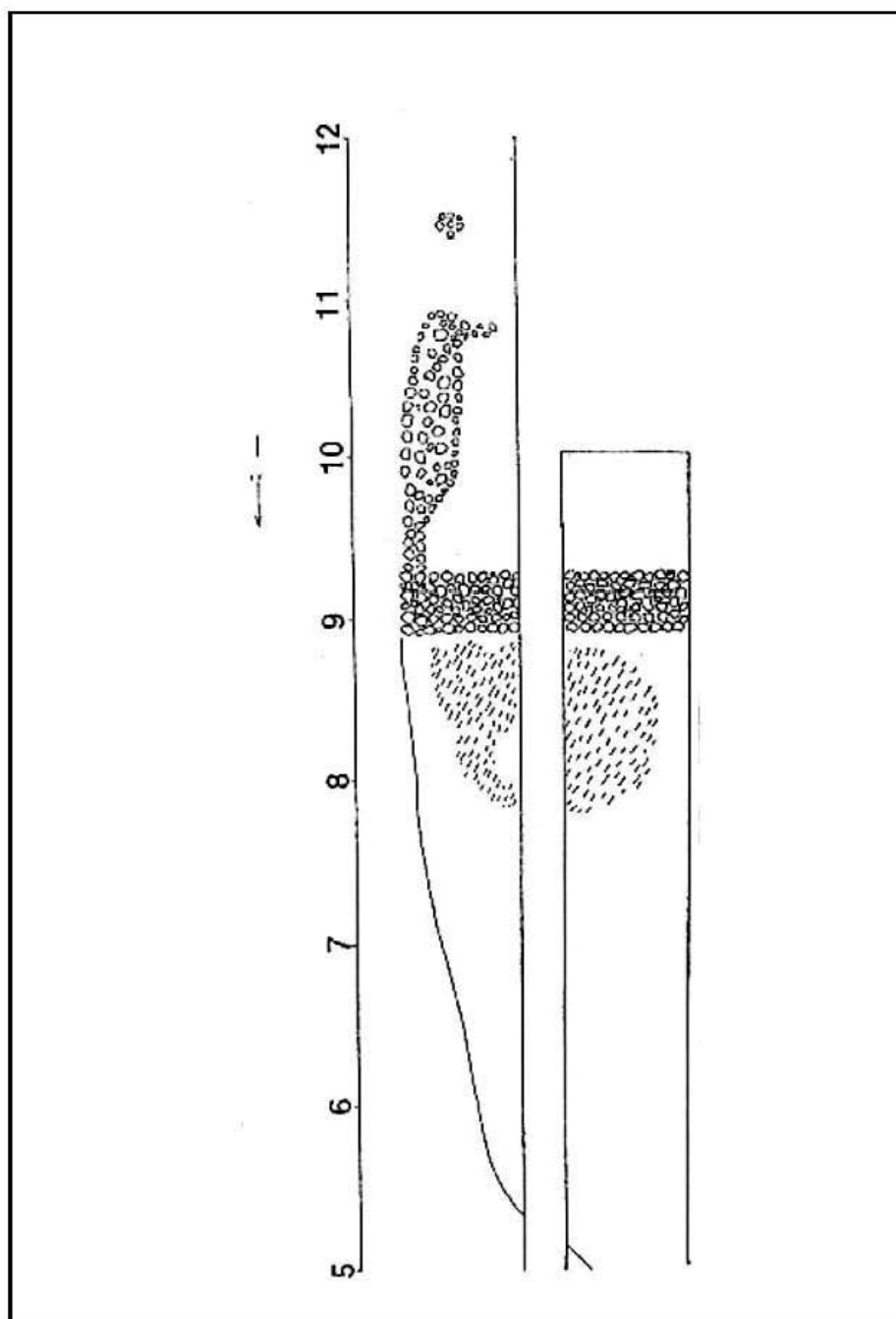
- 327 *Ibidem*.
- 328 V. H. Baumann, *Roman farm...*, p. 28-29.
- 329 I. Mitrofan, *Les villae rusticae...*, p. 172.
- 330 Cato, I, 3.
- 331 Varro, I, 17, 2.
- 332 Gh. Popilian, *op. cit.*, p. 60; G. Popilian, D. Bălțeanu, *op. cit.*, p. 185.
- 333 I. Mitrofan, *Villae rusticae in Upper Dacia (II)*, p. 55.
- 334 V. H. Baumann, *op.cit., passim*.
- 335 E.B. Thomas, *Römischen Villen...*, p.257-260.
- 336 I. Glodariu, *Die Landwirtschaft in romischen Dakien*, în **ANRW**, II, 6, 1977, p. 950-989.
- 337 C.C. Petolescu, *Short history of Roman Dacia*, Bucharest, 1995, p. 90-91.
- 338 M. Cărciumaru, *Paleoetnobotanic opinions and contributions to the geto-dacian agriculture, Thraco-Dacica*, 4, 1983, p. 126-134; idem, *Paleoetnobotanic opinions and contributions to the geto-dacian agriculture (II)*, **Thraco-Dacica**, 5, 1984, p.179-176; idem, *Paleoetnobotanic opinions and contributions to the geto-dacian agriculture, (III Thraco-Dacica*, 6, 1985, p. 182-188; idem, *Paleoetnobotanic opinions and contributions to the geto-dacian agriculture (IV)*, **Thraco-Dacica**, 7, 1986, p. 129-133; idem, *Plants used by traco-geto-dacians, Thraco-Dacica*, 8, 1987, p. 171-176.
- 339 Idem, *Opinions... (IV)*, p. 132.
- 340 Idem, *Opinions... (II)*, p. 175.
- 341 Idem, *Opinions... (IV)*, p. 132.
- 342 Idem, *Opinions... (II)*, p. 174-175.
- 343 C. Stuparu, *Archaeological discoveriers...*, p. 87; cf. I. Stîngă, *Economic life...*, p. 54.
- 344 Gh. Popilian, *Locusteni – Over Predești, Daneți commune, Dolj county*, în **Archaeological sites investigated in 1983-1992**, p. 67.
- 345 M. Cărciumaru, *Opinions... (III)*, p.184.
- 346 *Ibidem*, p.184-185; D. Benea, P. Bona, *Tibiscum*, Bucharest, 1994, p. 90.
- 347 Gh. Bichir, *Geto-dacians from Muntenia in Roman age*, Bucharest, 1984, p. 20-22.
- 348 C. Mărgărit Tătulea, *Contributions to the knowledge of Roman grooves typology, evolution and spreading in Dacia, (Plough iron warehouse from Ghidici-Dolj)*, în **Oltenia**, 4, 1982, p. 49-50.
- 349 *Ibidem*, p.65.
- 350 *Ibidem*, p.67.
- 351 Idem, *Romula-Malva*, p. 83.
- 352 Idem, *Contributions...*, p. 75-79.
- 353 D. Tudor, *archaeological diggings from Cioroiu Nou (r. Băilești, reg. Oltenia)*, **MCA**, 8, 1962, p. 551.
- 354 Idem, *OR⁴*, p.68.
- 355 I. Stîngă, *Economic life...*, p. 55.
- 356 C. Mărgărit Tătulea, *Contributions...*, p.47-86.
- 357 G. Popilian, M. Nica, C. Tătulea, *Report on the archaeological researches from Locusteni, Dolj county*, în **MCA, the 14th annual report session, Tulcea, 1980**, p. 258 și p. 260, fig. 7.
- 358 G. Popilian, M. Nica, *Report on the archaeological researches made in the Dacian settlement from Gropșani [1978]*, **MCA, the 13th annual report session, Oradea, 1979**, p. 157.
- 359 C.Mărgărit Tătulea, *op. cit.*, p. 83.
- 360 *Ibidem*, p.53-54.
- 361 D. Tudor, *OR⁴*, p. 445, fig. 144/a, b.
- 362 I. Stîngă, *op. cit.*, p. 55.
- 363 C.Mărgărit Tătulea, *op. cit.*, p. 54-55.
- 364 G. Popilian, M. Nica, *op. cit.*, p. 157; C. Mărgărit Tătulea, *op. cit.*, p.72.
- 365 B. Hofmann, *La Quinquallerie antique (2-ème partie), Groupe d'archéologie antique du Touring, Club de France, Notice technique, n°.15*, Paris 1959, p. 5, pl. XIII; I. Glodariu, M. Cîmpeanu, *Agricultural tools warehouse from Dedrad (r. Reghin)*, în **SCIV**, 17, 1966, 1, p. 19-32; K. D. White, *Agricultural Implements of the Roman World*, Cambridge, 1967; idem, *Roman Farming...*; I. Glodariu, A. Zrinyi, P. Gylai, *Le dépôt d' outils romains de Mărculeni*, în **Dacia**, NS, 14, 1970, p. 201-231; M. Moga, D. Benea, *Agricultural tools discovered at*, în **StCom Caransebeș**, 2, 1977, p.161-167; I. Popovič, *Античко оруђе збожжа у Србију*, Beograd, 1988, pl. XLVII/4-7.
- 366 C.Mărgărit Tătulea, *op. cit.*, p. 60.
- 367 Idem, *Romula-Malva*, p. 83.

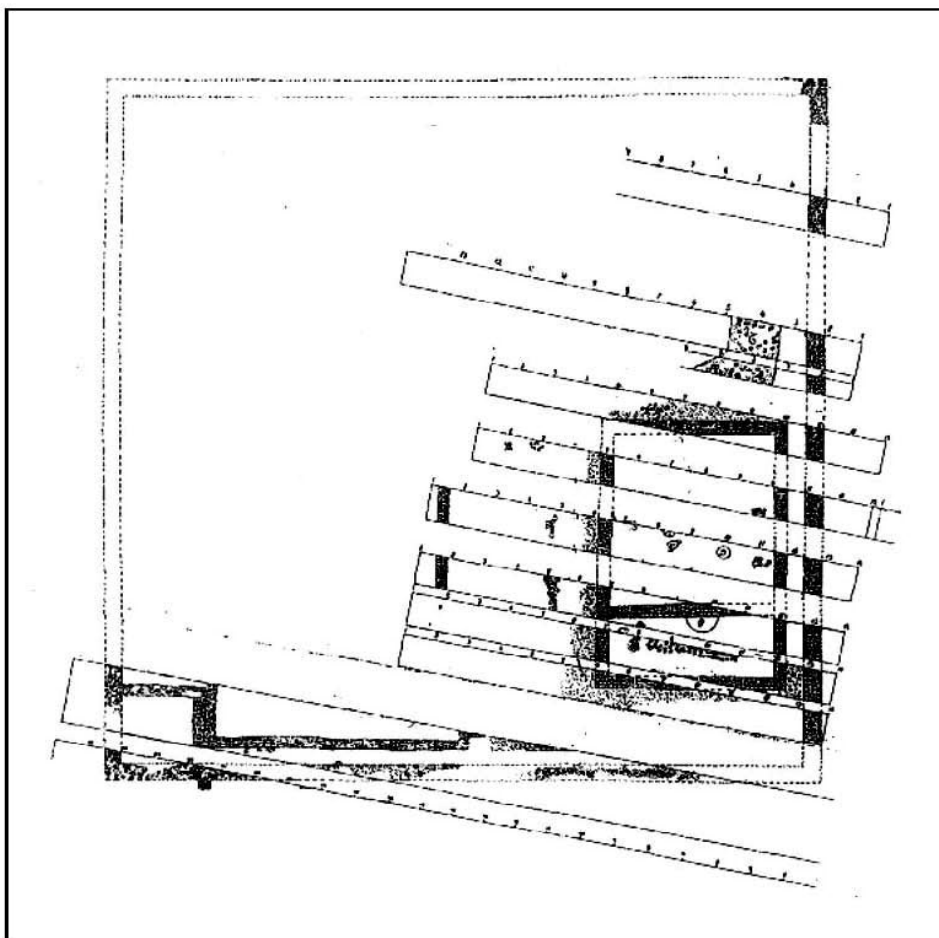
- 368 D. Tudor, *OR^t*, p. 72.
369 *Ibidem*.
370 C. Mărgărit Tătulea, *Romula-Malva*, p. 83.
371 D. Tudor, *op. cit.*, p. 72.
372 *Ibidem*, p.222.
373 D. Bondoc, *Archaeological Collection od Desa School Museum*, in **Oltenia**, 11, 1999, p. 66.
374 D. Tudor, *op. cit.*, p. 223.
375 C. Preda, A. Grosu, *Archaeological researches from the civil settlement of the Roman camp at Enoșești- Acidava (Piatra Ol, jud. Olt)*, in **AO, SN**, 13, 1998, p.50.
376 Gh. Bichir, *Archaeological researches from Stolniceni-Rîmnicul Vlcea*, **Buridava**, 4, 1982, p. 50.
377 Gh. Popilian, *Locusteni – Over Predești...*, p. 67.
378 C. C. Petolescu *et alii*, *Câmpulung-Pescăreasa (Jidava), jud. Argeș*, în **CCAR, 1995 campaign** (the
30th national session of archaeological reports, Brăila, 2-5 May 1996), p.28.
379 D. Tudor, *OR^t*, p.72.
380 *Ibidem*.
381 M. Comșa, *Gardening in the 1st century AC in Romania*, in **Pontica**, 13, 1980, p. 164-184.
382 C. C.Petolescu, *Short history of Roman Dacia*, p.91; cf I. Stîngă, *Economic life...*, p. 55.

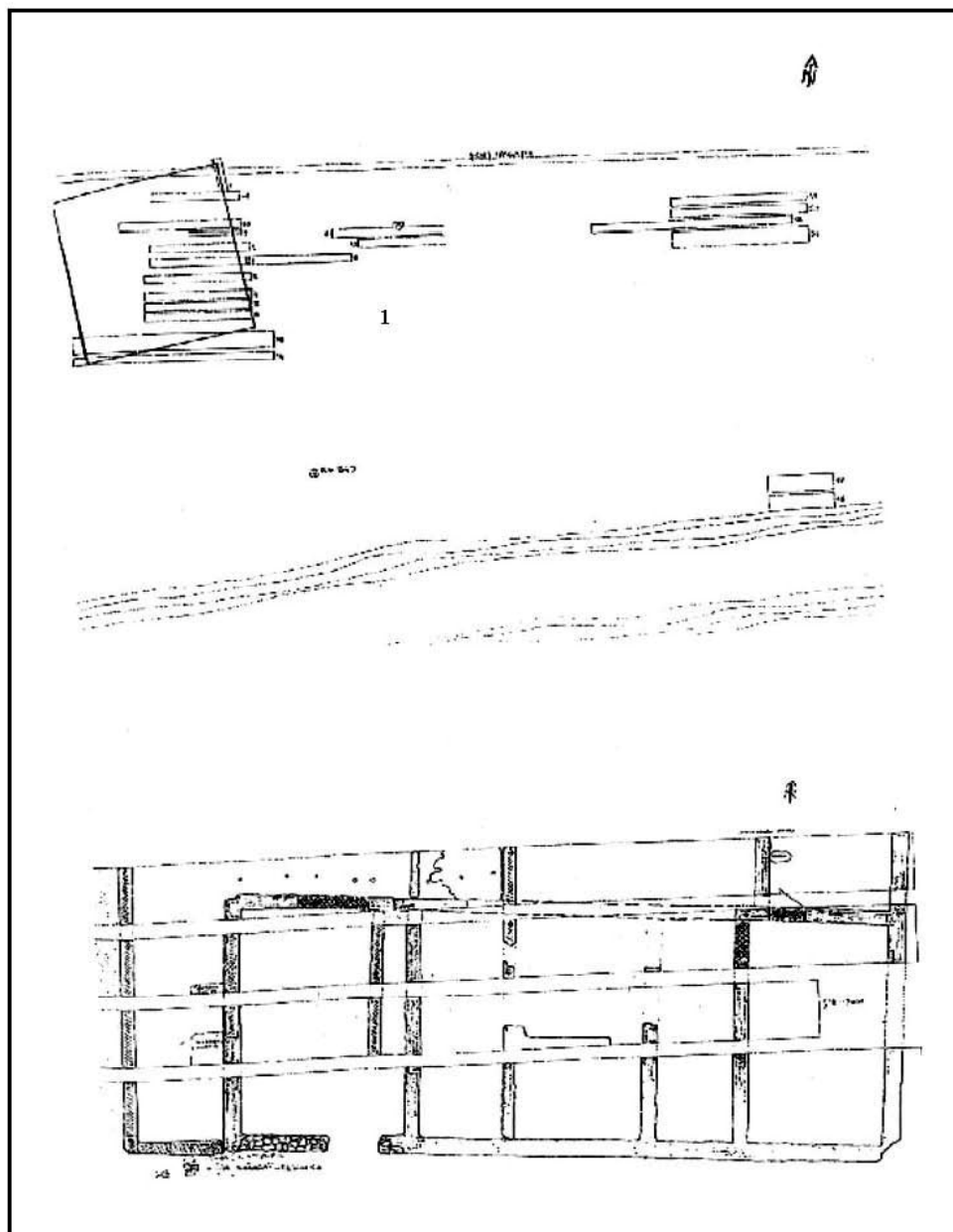
PI.1. *Villae rusticae* în Dacia meridională (sec. II - III p.Chr.)
(după Gh. Popilian și D. Bălțeanu).

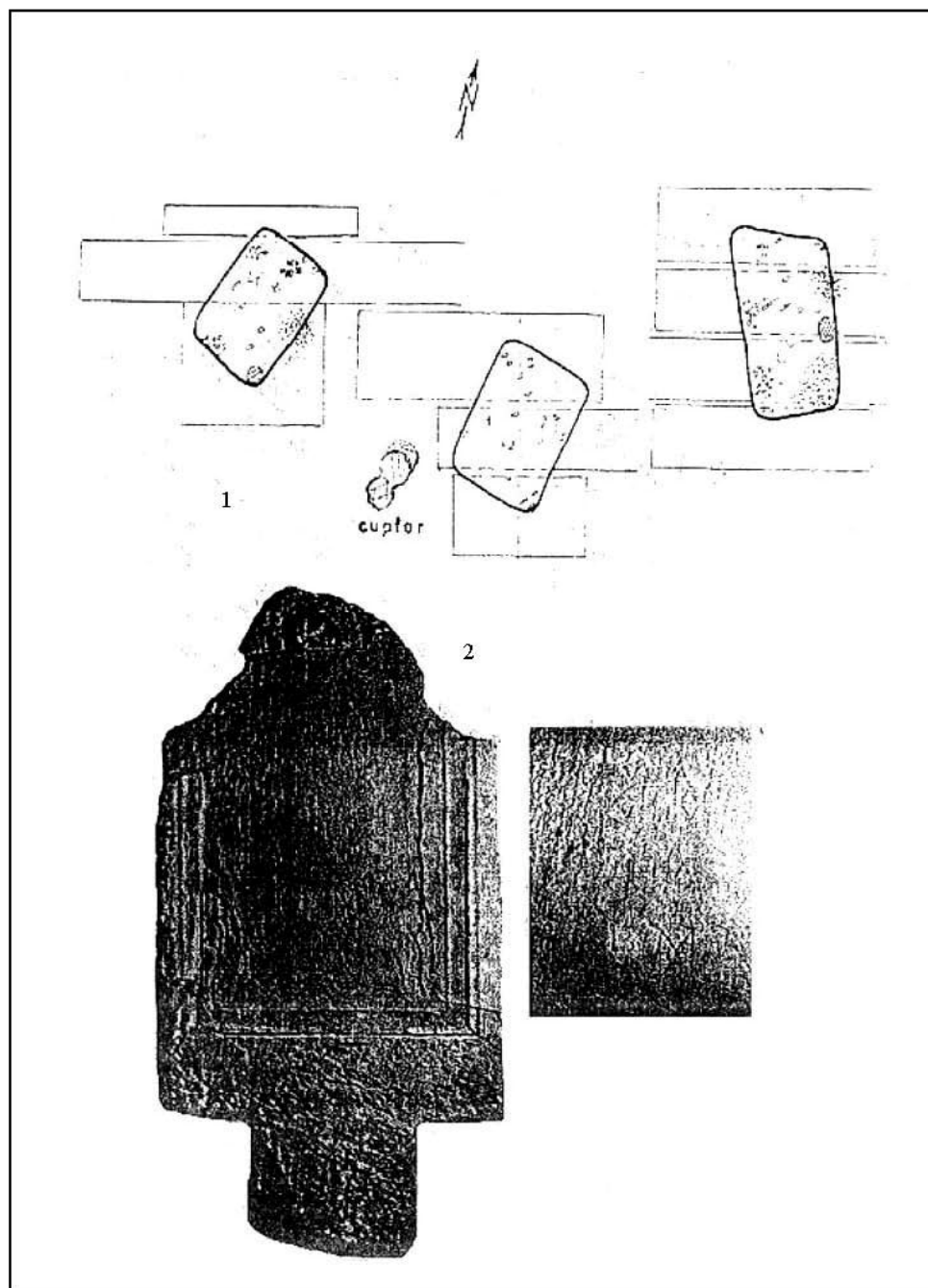
PI.II. Crăguiești. *Villa rustica* (după I. Stîngă). PI. XII.

Pl. III. Gârta Mare. *Villa rustica* (după I. Stîngă).

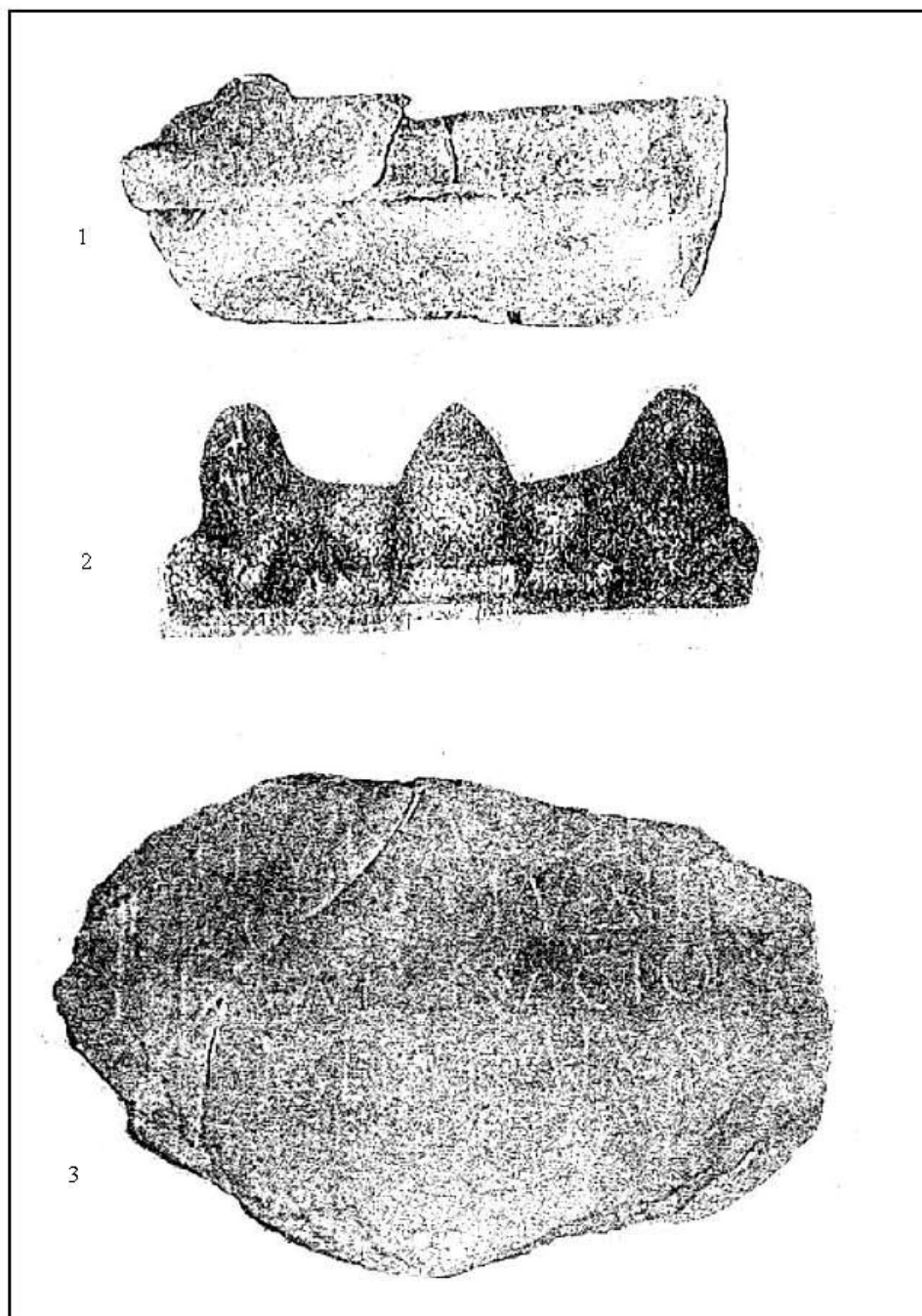

Pl. IV. Gârla Mare: 1, planul general al săpăturilor; 2, magazia - antrepozit (după I. Sîngă).

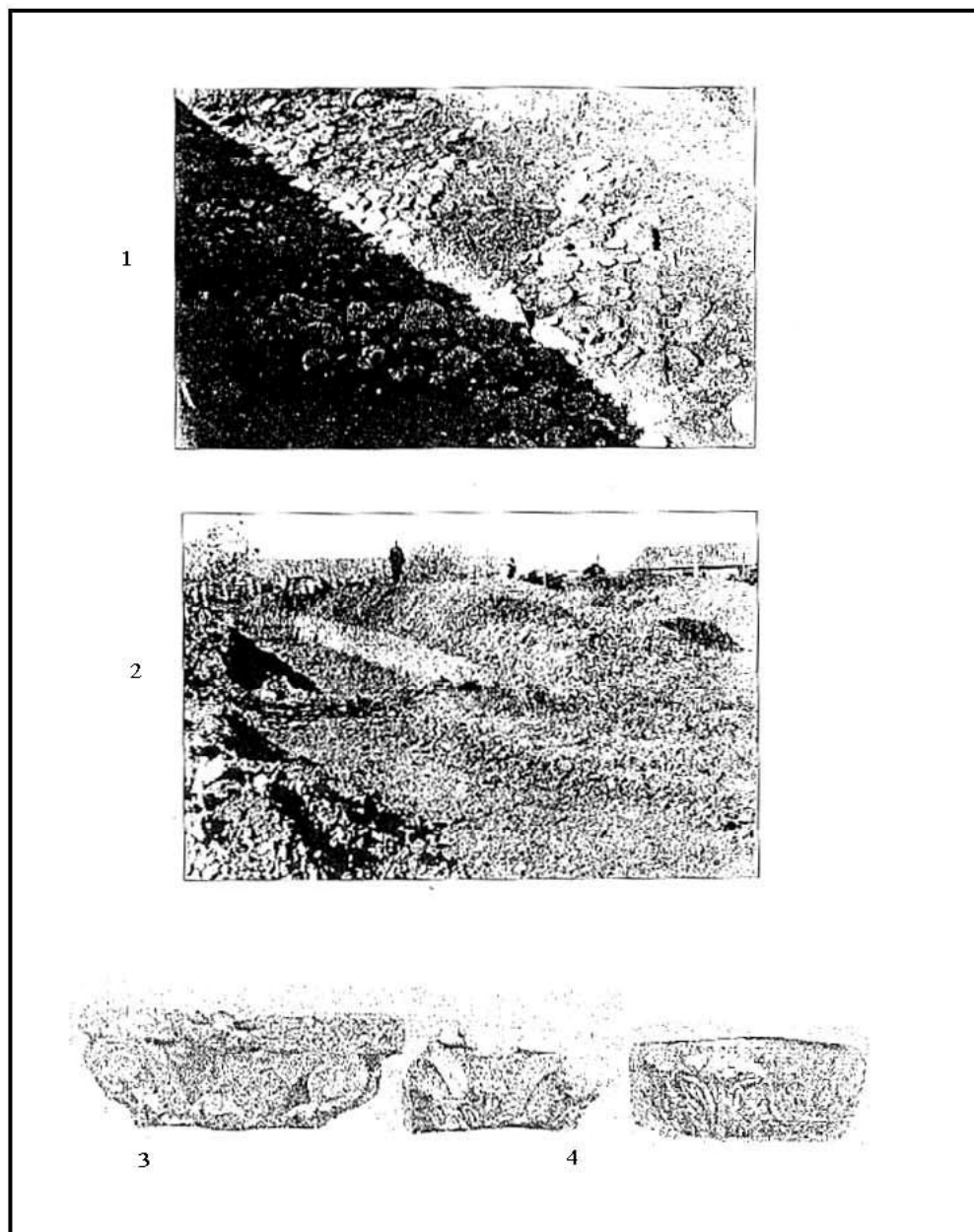

Pl.V. Săcelu: 1, cercetările arheologice din punctul *Turîța* (după P. Gherghe); 2, stelă funerară descoperită în punctul *Grui* (după V. Marinolu).

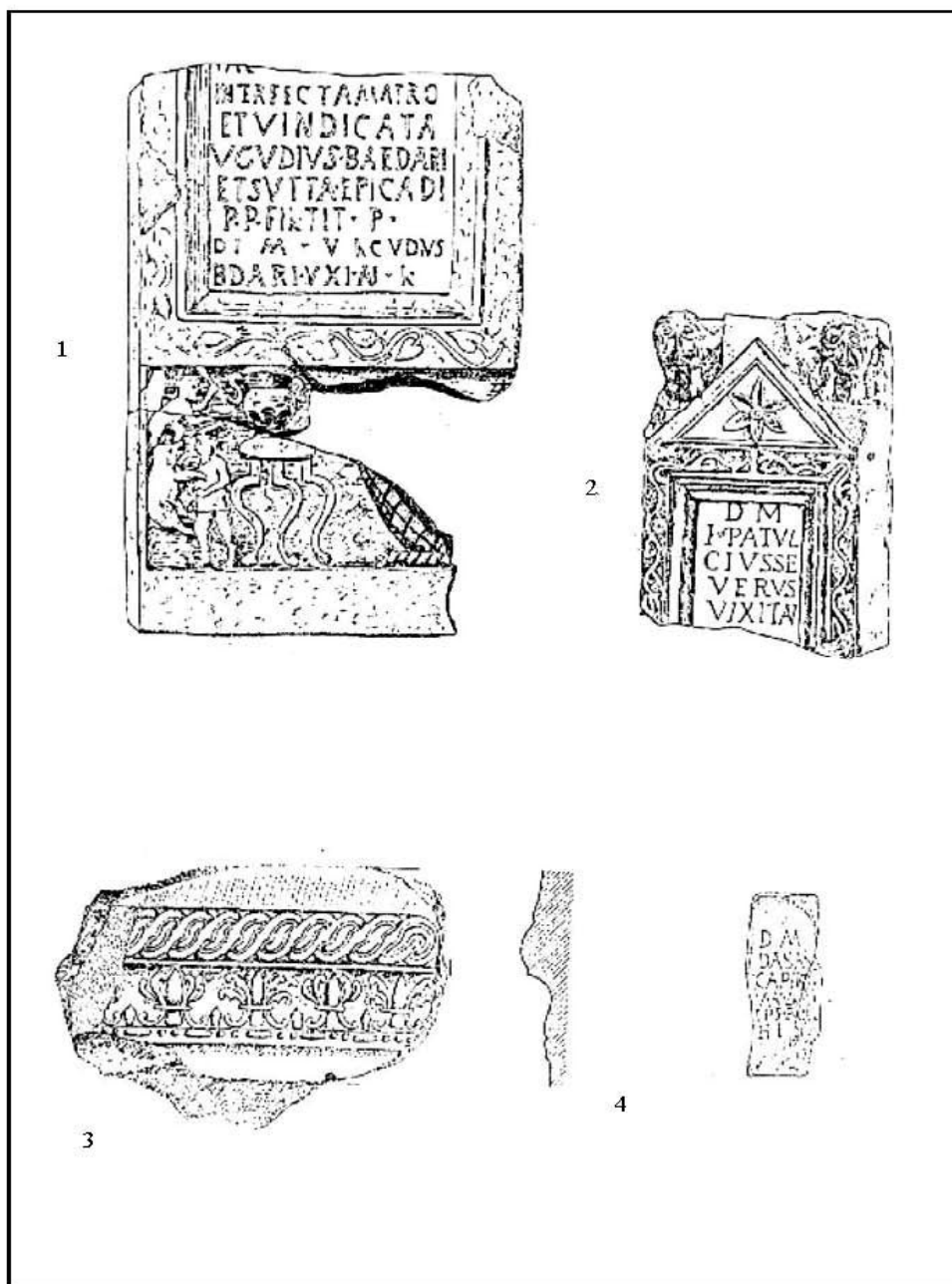

Pl.VI. Piese sculpturale: 1,2, Săcelu; 3, Iezureni (după V. Marinou).

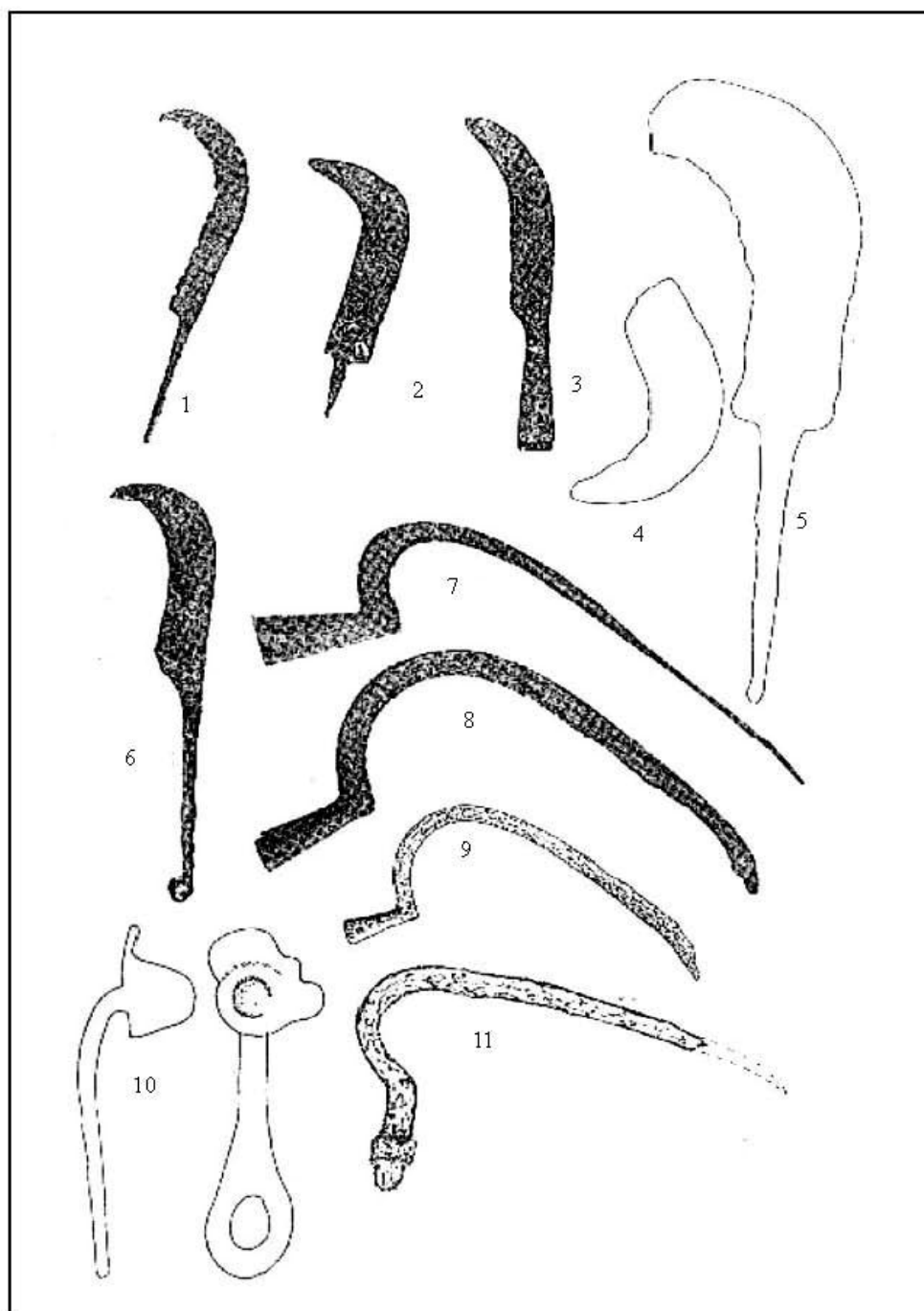

PI. VII. Târgu Jiu: 1,2, cercetările arheologice din anul 1966 (după Exp. Bujor); piese sculpturale: 3 Devesel, 4, Vlădila (după Gh. Popilian și D. Bălțeanu)

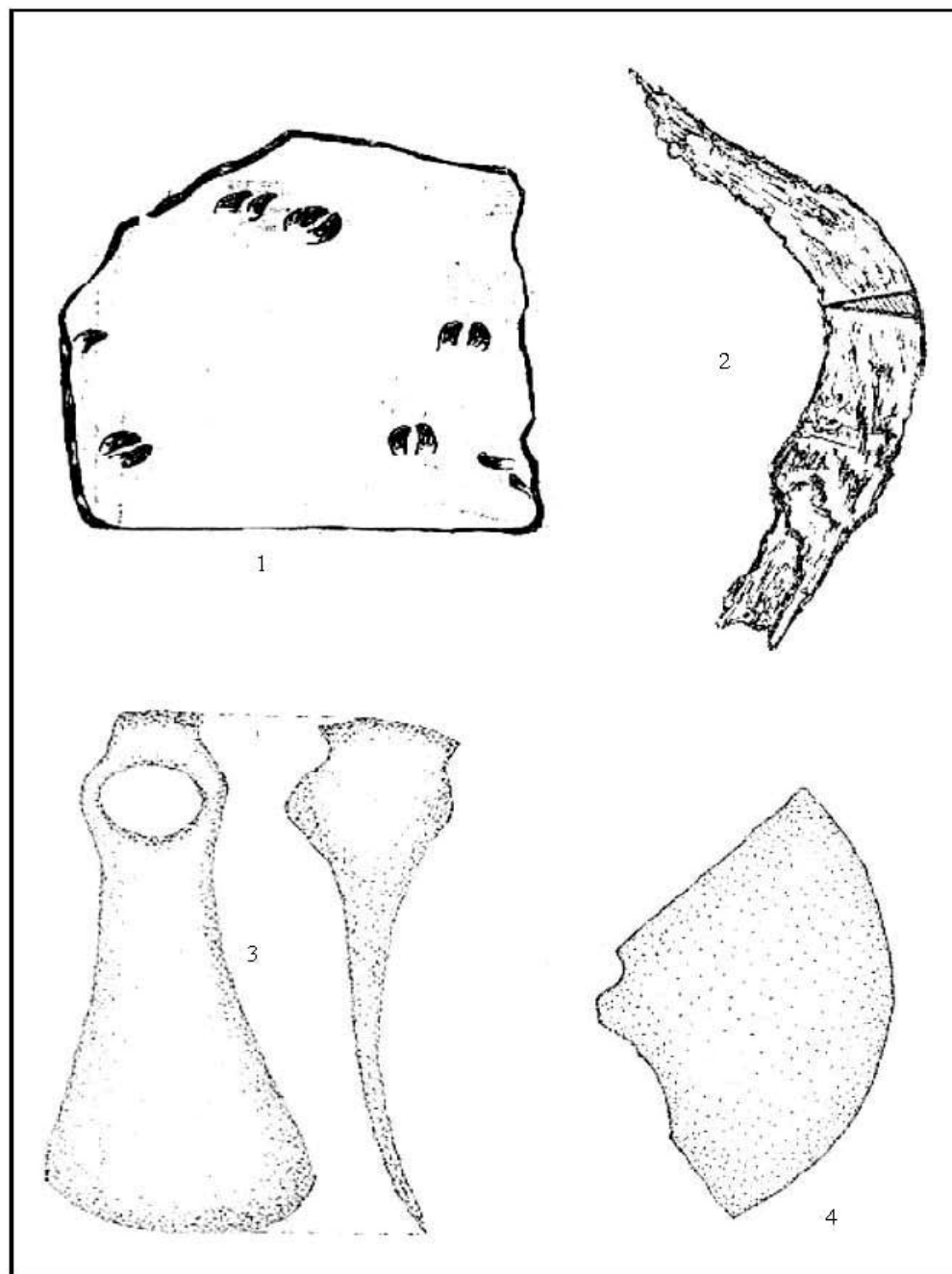

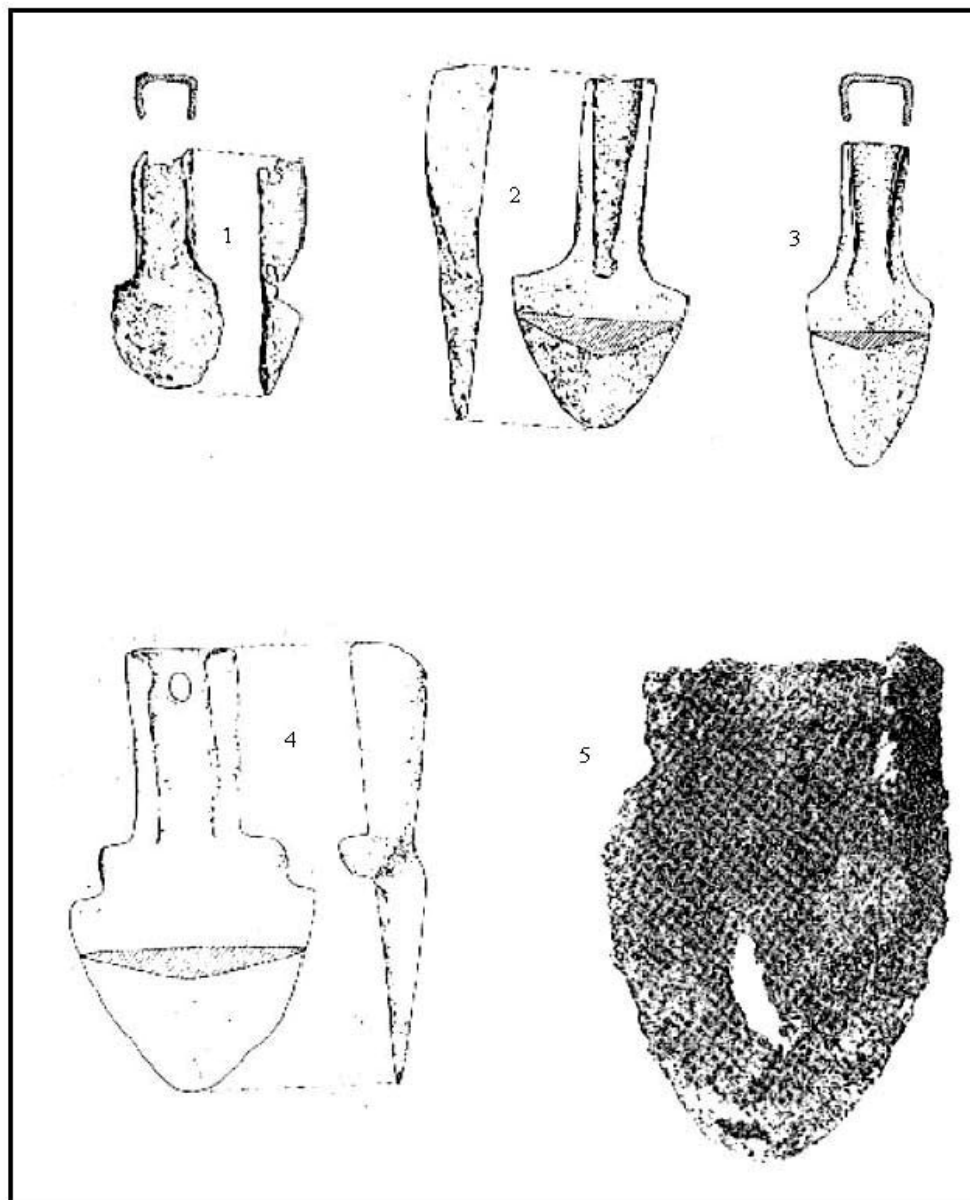
Pl. VIII. Piese sculpturale: 1, Zegaia; 2, Rusănești; 3, Brezuica; 4, Dălma (după Gh. Popilian și D. Bălțeanu).

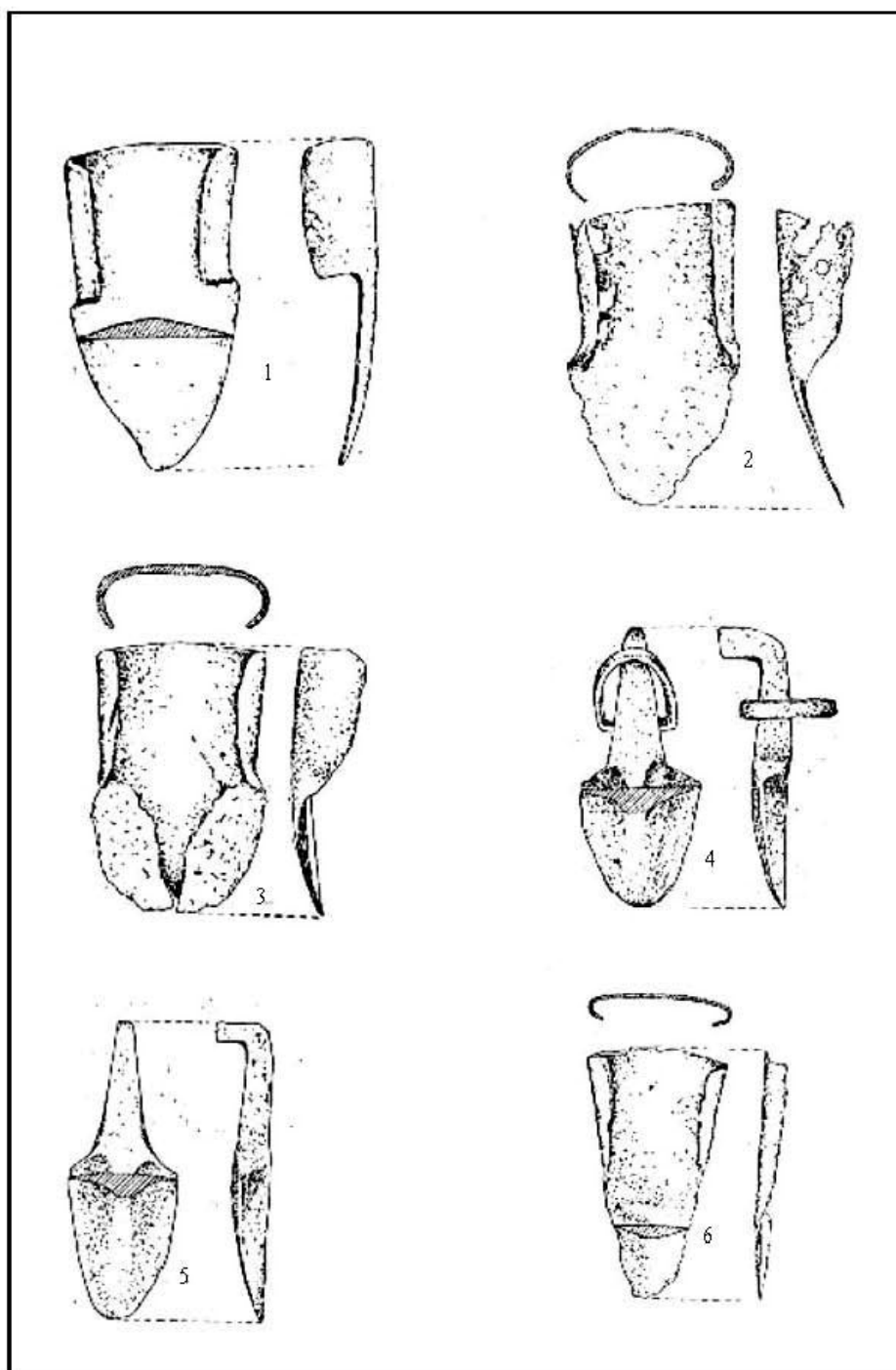
Pl. IX. Unelte agricole și pomi-viticole: 1-3, 6, Drobeta (după I. Stîngă); 4, 5, 10, Gârla Mare (după I. Stîngă); 7, 9, Hinova (după I. Stîngă); 11, Bumbești Jiu - *Gară* (după V. Marinou)

Pl. X. Piese din ceramică, fier și piatră: 1,2, Bumbești Jiu - *Gară*, (după V. Marinoiu); 3, Săcelu - *Turița*, (după P. Gherghe; 4, Desa (după D Bondoc).

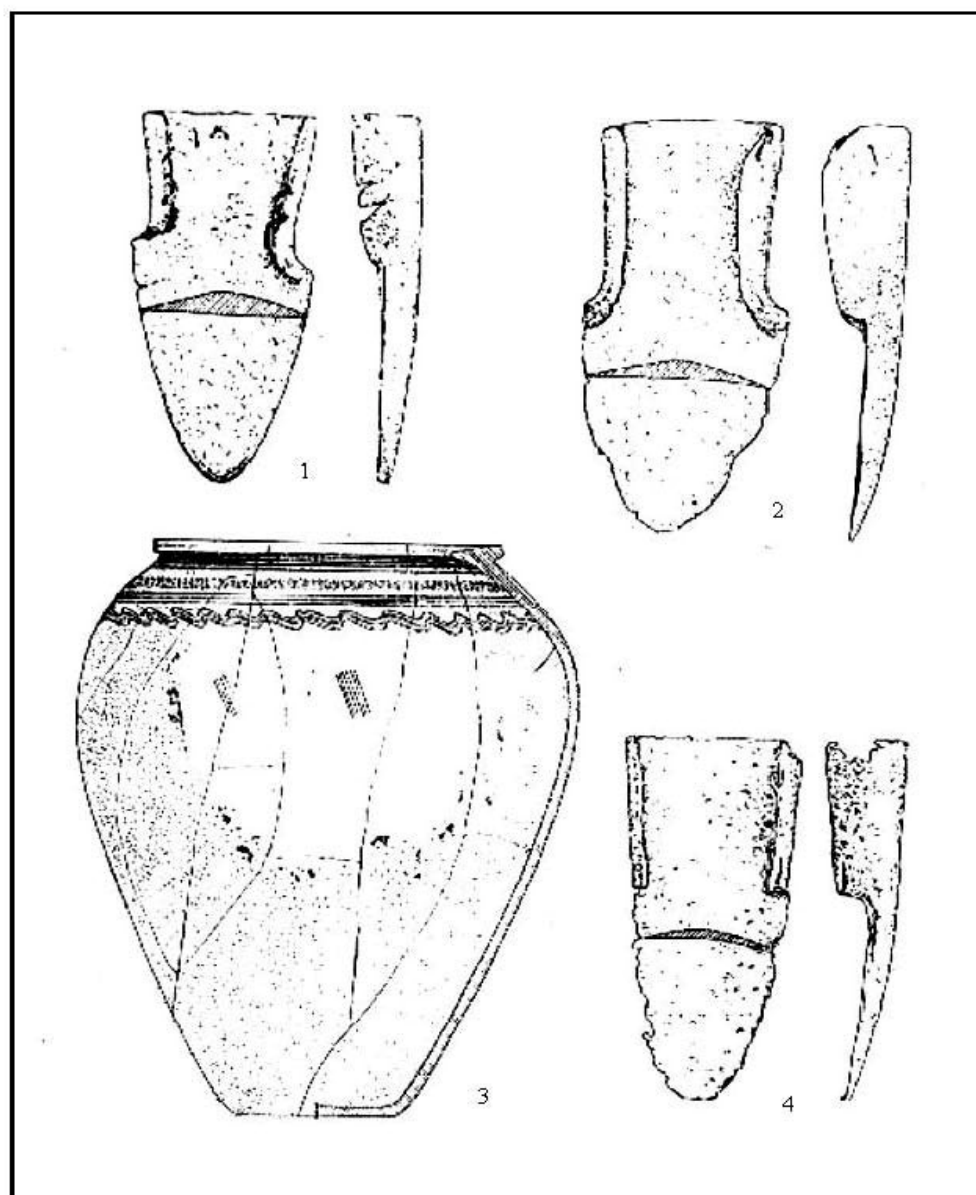

PI.XI. Brăzdare de plug: 1, Boroșteni, 2, Bumbesti Jiu, 3, Răcari, 4, Slăveni (după C. Mărgărit Tătulea); 5, Gârla Mare (după I. Stîngă).

Pl.XII. Brăzdare de plug: 1, localitate neprecizată din Oltenia; 2-5, Locusteni; 6, Gropșani (6, după C. Mărgărit Tătulea).

PI.XIII. Ghidici. Depozitul de brăzdare de plug: (1-4, după C. Mărgărit Tătulea).